Η ΧΑΡΤΑ/ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Το Ataxia School ήρθε για να αποτελέσει μια απτή πρόταση αυτοθέσμισης, έναν προεικονισμό της παιδείας που θέλουμε. Το ερώτημα αν αυτό μπορεί να γίνει στα πλαίσια της κρατικής εκπαίδευσης ή της αμιγούς ιδιωτικής θα προσπαθήσουμε να το απαντήσουμε ορίζοντας τις στοχεύσεις ενός δημοκρατικού σχολείου τόσο παιδαρωγικά, όσο και κοινωνικά. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτού που ορίζουμε ως δημοκρατικό σχολείο;

1ον Τα Δημοκρατικά σχολεία έχουν στόχο να προσφέρουν σε παιδιά και δασκάλους τη δυνατότητα να εφαρμόζουν ισότιμα τις αρχές της αυτορρύθμισης και της δημοκρατίας στην καθημερινότητά τους.

2ον Στα Δημοκρατικά σχολεία η παιδική ηλικία γίνεται κατανοητή ως αυτόνομη φάση της ανθρώπινης ζωής με δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό, στη χαρά, στην ικανοποίηση, αλλά και στην ευθύνη, τηρουμένων των αναλογιών και όχι απλώς και μόνο ως φάση προετοιμασίας για τη ζωή του ενηλίκου.

3ον Τα Δημοκρατικά σχολεία προσφέρουν ένα περιβάλλον στο οποίο τα παιδιά να μπορούν να ικανοποιούν την ανάγκη τους για ελευθερία κίνησης, αυθορμητισμό, διάλογο καθώς και συμμετοχής στις αποφάσεις που αφορούν τους κανόνες τους, άρα και στην κατά βούληση κατανομή του χρόνου τους.

4ον Τα Δημοκρατικά σχολεία παραιτούνται από τη χρήση μεθόδων εξαναγκασμού και επιφανειακού συμπεριφορισμού για την πειθάρχηση των παιδιών. Οι διενέξεις που δημιουργούνται μεταξύ παιδιών, αλλά και ενηλίκων επιλύονται από το ανώτερο όργανο συνδιαχείρισης του σχολείου τη Συνέλευση, η οποία είναι επιφορτισμένη με το καθήκον της αδιάκοπης θέσμισης, ως ένα ρευστό γίγνεσθαι υπό συνεχή αναδιαμόρφωση, με κύριο συστατικό την αμφισβήτηση και τον αναστοχασμό.

5ον Το περιεχόμενο της μάθησης προκύπτει και αναδύεται από τις εμπειρίες των παιδιών και προσδιορίζεται από κοινού με τους δασκάλους. Λαμβάνοντας πάντοτε υπόψιν το γεγονός ότι η μάθηση είναι μια αμφίδρομη και πολυδιάστατη διαδικασία, ακολουθείται ο προσωπικός ρυθμός και αναδεικνύεται η μαθησιακή διαφορά. Με όχημα το παιχνίδι και την ουσιαστική γνώση των ιδιαιτεροτήτων του κάθε παιδιού ξεχωριστά παρέχεται και η εξατομικευμένη

φροντίδα του, -μαθησιακή και μη-.
6ον Τα Δημοκρατικά σχολεία ενθαρρύνουν τον διαφορετικό τρόπο σκέψης και πρόσληψης της γνώσης. Η ριζοσπαστική φαντασία εξάλλου του είδους μας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την προσπέραση των αδικιών αυτού του κόσμου.
7ον Τα Δημοκρατικά σχολεία είναι αυτοοργανωμένα και λειτουργούν με βάση τις αρχές της άμεσης Δημοκρατίας και της αυτοδιαχείρισης. Η Δημοκρατία κατ' αυτόν τον τρόπο δεν αντιμετωπίζεται ως μια αφηρημένη έννοια ή ως ανάθεση, αλλά ως άμεση βιωματική εμπειρία της συνεχούς δημιουργίας του καινούριου απ' τον καθένα/μια στο παρόν.
8ον Τα μαθήματα στα Δημοκρατικά σχολεία υφίστανται υπό τη μορφή δυνατοτήτων. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα τόσο ελεύθερης , όσο και δεσμευτικής επιλογής σε μαθήματα τα οποία παρακολουθούν αφού έχουν κατανοήσει τη χρησιμότητά τους.
9ον Στα Δημοκρατικά σχολεία δίνεται ίση προτεραιότητα στην κοινωνική και γνωστική μάθηση.
10ον Τα Δημοκρατικά σχολεία, ειδικά αυτά του Βουνού που στήνονται στην επαρχία πρέπει να είναι μικρά και εποπτεύσιμα, ώστε να λειτουργούν όλα τα παραπάνω.
11ον Από τη «διδακτική» που χρησιμοποιούν ως αυτονόητο όρο τα κρατικά σχολεία μεταφερόμαστε στη "μαθητική- bottom up" προσέγγιση και από τον «παιδαγωγό» στον «παιδαρωγό». Ο παιδαρωγός εκμαιεύει τη γνώση διατυπώνοντας ερωτήματα που προωθούν την σκέψη και την κριτική ικανότητα και βρίσκεται κοντά στη σωκρατική αντίληψη του "ταπεινού δασκάλου", ο οποίος γνωρίζει το ό,τι δεν μπορεί να γνωρίζει και ως τέτοιος μετέρχεται στη μαθησιακή διαδικασία, ως συμμαθητής δηλαδή μιας αέναης μαθησιακής ροής.
12ον Στα Δημοκρατικά σχολεία απουσιάζουν οι βαθμοί και οποιαδήποτε έλεγχος απόδοσης στη βάση θετικιστικών μοντέλων. Αντί αυτών προκρίνεται η αξιολόγηση της επίδοσης στη βάση ποιοτικών, περιγραφικών αναφορών τόσο σε σχέση με το μαθησιακό στάδιο του κάθε μαθητή/τριας γενικά, όσο και ειδικά για το κάθε μεμονωμένο μάθημα.
Ας σκεφτούμε λοιπόν σοβαρά και δυνατά. Συμφέρει το Κράτος ή τις αγορές να υπάρξουν τέτοιου είδους σχολεία; Αν απάντηση σε αυτήν την ερώτηση βγαίνει αβίαστα, καλούμαστε ως δημιουργικό πλήθος να παράξουμε και να πράξουμε. Τιμώντας και αναγνωρίζοντας ως πολύτιμες και αναγκαίες παράλληλα τις

προσπάθειες εμπνευσμένων δασκάλων στα ασφυκτικά πλαίσια εργασίας τόσο στον κρατικό, όσο και στον ιδιωτικό τομέα, να προχωρήσουμε λίγο παραπέρα για το δημόσιο σχολείο που ονειρευόμαστε.
Από την πλευρά μας, αυτήν την απάντηση προσπαθούμε να δώσουμε και σας απευθυνόμαστε όχι ως αυθεντίες, αλλά ως άνθρωποι με το βάρος των λαθών και των αντιφάσεων που φέρει η πράξης τους. Όμως προσπαθούμε και όσο αντέξουμε θα προσπαθούμε και σας ρωτάμε: αξίζει να διεκδικήσουμε μια τέτοια παιδεία;
Ataxia School
Για τη Ζωή, τη Γη, τον Πολιτισμό

Ανακοίνωση της Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης για την εισβολή της αστυνομίας στην Σ.Θ.Ε το Σάββατο 16/3

ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΝΤΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤ(ΡΙ)ΕΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ – ΜΟΝΟ ΜΠΑΤΣΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΟΛΑΒΙΕΣ –

Σάββατο ηλιόλουστη μέρα-μεσημέρι. Στον Πλάτανο του Βιολογικού στήνεται μία συλλογική κουζίνα με διάφορες άλλες δράσεις επανοικειοποίησης των πανεπιστημιακών-δημόσιων χώρων. Αυτό στάθηκε ως η αφορμή να μπουκάρουνε κάθε λογής αστυνομικοί με τη συνοδεία ΕΚΑΜ μέσα στα πανεπιστήμια σπάζοντας ό,τι τους στέκονταν εμπόδιο.

Αποτέλεσμα; 49 συλληφθέντα άτομα που βρίσκονταν στον χώρο για την δημόσια εκδήλωση του συντονιστικού του Συλλόγου Φοιτητών Φυσικού, σπασμένες τζαμαρίες που βρέθηκαν στο διάβα των κατασταλτικών δυνάμεων και κατεστραμμένοι πανεπιστημιακοί

χώροι. Όχι, τα τελευταία δεν ήταν κάποια εικόνα που άφησαν οι φοιτητ(ρι)ες έπειτα από 2 μήνες κατάληψης και αγώνα ενάντια στο νέο νομοσχέδιο για τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια. Αλλά ό,τι φθορά μέσα στο πανεπιστήμιο άφησαν οι αστυνομικές δυνάμεις που κατέφθασαν για να φροντίσουν την αποκαθήλωση της.. τάξης για να μην γίνει “κάποια φθορά”.

Με λίγα λόγια, μία Βιβλιοθήκη που κανονικά θα πρέπει να αναρωτιόμαστε γιατί δεν έχει γίνει ακόμα, μετά από τόση διαφήμιση και φύλαξη που της ρίξανε και ποιες εργολαβίες τσέπωσαν πάλι τα ζεστά λεφτουδάκια, που κατά τα άλλα δεν υπάρχουν για άμεσες και βασικές παροχές στους/στις φοιτητ(ρι)ες, και παραμένει γκρεμισμένη και έρημη πίσω από λαμαρίνες. Αυτό και η συνάντηση ανθρώπων στάθηκαν ως λόγοι για να στηθεί μία ακόμα επίδειξη δύναμης εντός των πανεπιστημιακών χώρων από τις δυνάμεις κρατικής καταστολής και επιβολής.
Αν θέλετε να γίνει ακόμα πιο σουρεαλιστικό: Ο ίδιος ο Πρύτανης του Α.Π.θ. τους κάλεσε για να μην γίνουν φθορές.
Κι αν θέλετε να φτάσει ακόμα παραπέρα: φτάσαμε στο σημείο μέσα στο φουαγιέ ενός πανεπιστημίου να μην επιτρέπεται και να απαγορεύεται να είναι οι φοιτητ(ρι)ες αλλά να κάθεται μία στρατιά από πάνοπλους αστυνομικούς με τις/τους φοιτητ(ρι)ες απέναντι κ εκτός του χώρου τους.

Αυτές είναι οι εικόνες των τελευταίων ημερών στο Α.Π.θ. και συγκεκριμένα στην Σ.θ.Ε. η οποία τελούσε υπό κατάληψη, όχι επειδή κάποια άτομα ή ομάδες τους ήρθε να την κάνουν, αλλά με απόφαση Συλλόγου Φοιτητών. Δηλαδή το πλέον αρμόδιο όργανο γι’ αυτές τις αποφάσεις με την συμμετοχή των φοιτητ(ρι)ών της σχολής.

Ακόμη ένα επικοινωνιακό σόου επίδειξης δύναμης πάνω σε ζωές και σώματα φοιτητ(ρι)ών και μη, για να βγει και η ατζέντα του Κράτους.

Στεκόμαστε αλληλέγγυοι/ες και στο πλευρό των συλληφθέντων και των φοιτητικών καταλήψεων που αγωνίζονται ενάντια στα σχέδια Κράτους και Κεφαλαίου.

Η αντίσταση απέναντι στην κρατική καταστολή στα πανεπιστήμια και το σύνθημα «ΕΞΩ ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ» συγκεντρώνει αυτή τη στιγμή όλους τους αγώνες ενάντια στην κυριαρχία και στην αναπαραγωγή σχέσεων εξουσίας, στην παραγωγή κατακερματισμένων και πλήρως αναλώσιμων εργαζόμενων, στην επιβολή μιας ζωής αβίωτης για τους αδύναμους, τις καταπιεσμένες, τους μετανάστες, στην ποινικοποίηση όσων σπάνε τη σιωπή τους.

Το πρόταγμα για ένα Δημόσιο – Ελεύθερο – Κοινωνικό Πανεπιστήμιο συγκεντρώνει όλους τους αγώνες που αμφισβητούν και αρνούνται να παραδώσουν το μονοπώλιο των ζωών μας στην αγορά και στο Κράτος. Τους αγώνες για ανάσες ελευθερίας, μέσα στον κόσμο της καταπίεσης, της πατριαρχίας, της εκμετάλλευσης και της αδικίας. Τους αγώνες όπου βιώνεται η συλλογική απόφαση και νίκη και οι σχέσεις πλέκονται όχι ιεραρχικά αλλά στο πλαίσιο μίας διαρκούς επανανοηματοδότησης.

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που σκοτώνουν τη γνώση και ιδιωτικοποιούν τον δημόσιο χώρο, θα μείνουν στα χαρτιά.

Αντικατασταλτική Πορεία: Τρίτη 19/03, 20:00, Καμάρα

Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης

Εκδήλωση/Συζήτηση με φοιτητ@ συμμετέχουν σε αυτόνομα/ελευθεριακά σχήματα

σχολών της Αθήνας για την αποτίμηση και τις προοπτικές του αγώνα ενάντια στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Παρασκευή 23/3, στις 19.30, στον Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος «αλτάι»//Free Social Space "altai"

Ακολουθεί η θέση της συνέλευσης μας για το Πανεπιστήμιο:

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ-ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΤΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΗΜΕΡΑ
ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟ–ΔΗΜΟΣΙΟ–ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΥΡΙΟ

Δεν μας ξενίζουν οι εξελίξεις σχετικά με την επικείμενη απόφαση του Κράτους για περισσότερο κατακερματισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων.
Η επιλογή αυτή της κυβέρνησης είναι απολύτως ιδεολογική αφού καμία αναγκαιότητα δεν παράγεται απο την πραγματικότητα προς αυτη την κατεύθυνση της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων. Τι και αν το σύνταγμα (άρθρο 16) δεν το επιτρέπει; Ο Κυρίαρχος είναι πάνω από το σύνταγμα και παράγει το δίκαιο του Κυρίαρχου ανά πάσα στιγμή. Διαμέσου των προβλέψεων του άρθρου 28 του συντάγματος, που επιτρέπει την ενεργοποίηση διακρατικών συμφωνιών, επιδιώκει την αναγνώριση επενδύσεων ξένων πανεπιστημίων. Πάλι καλά που υπάρχει νομικό πρόσχημα, αν και δεν παραιτούνται και από την επιδίωξη αλλαγής του άρθρου 16.

Αν το Κράτος επέλεξε να επιτεθεί και να αποδιοργανώσει το Πανεπιστήμιο, διαλύοντας ένα ακόμη θεσμό του δημόσιου χώρου, έστω και ετερόνομο, εμείς θεωρούμε ότι είναι ευκαιρία για να ανοίξει μία ευρεία συζήτηση για την επανανοηματοδότηση του Πανεπιστημίου και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Για το Κράτος, το Πανεπιστήμιο είναι ένας δημόσιος χώρος που δε νοείται να μην είναι στην κυριαρχία του. Δε νοείται να αποτελεί σημείο ελευθερίας και οι «παράνομες» ενέργειες της αμφισβήτησης, της αντίστασης, του διαφορετικού που μπορεί να γεννιούνται εντός του, θα πρέπει να παταχθούν.

Το Πανεπιστήμιο θα πρέπει να τακτοποιηθεί ώστε να λειτουργήσει για τους αποκλειστικούς σκοπούς της εκπαίδευσης και του κέρδους.Ο δημόσιος χώρος έχει βαθιά πολιτική σημασία καθώς είναι ο χώρος όπου παράγεται η πολιτική των από κάτω, η αμφισβήτηση, η αντίσταση, η εξέγερση. Μόνιμη φροντίδα του Κράτους είναι να κατακτήσει τον δημόσιο χώρο, είτε αστυνομοκρατώντας τον είτε ιδιωτικοποιώντας τον. Προς αυτή την κατεύθυνση οργανώνει διάφορες πολιτικές και τακτικές προκειμένου να επιτύχει μια καθολική περίφραξη όλων των δημόσιων χώρων.

Νέες περιφράξεις που οργανώνονται για τους σκοπούς του κέρδους, τον έλεγχο της συμπεριφοράς, τον αποκλεισμό από τον κοινωνικό χώρο και το οριστικό τέλος με την έννοια του δημόσιου. Και κάθε μορφή περίφραξης έχει ως στόχο να σιωπήσει η κριτική, αλλά και η οργάνωση της επιθυμίας για μία ζωή ελεύθερη.

Περιφράξεις για τους σκοπούς του κέρδους: Το βασικό εργαλείο του νεοφιλελευθερισμού ως μέρος του πολιτικοοικονομικού και ιδεολογικού σχεδίου για την αγοραία συναλλαγή ως βασικό σύστημα ηθικών αρχών είναι η δύναμη των κεντρικών θεσμών να προωθούν σχέδια εκχώρησης των δημόσιων πόρων στους ιδιώτες. Το πανεπιστήμιο ήδη από τον 19ο αιώνα, με την κυριαρχία της αστικής τάξης και τη βιομηχανική επανάσταση χάνει το νόημά του ως παραγωγός και πομπός της γνώσης και μετατρέπεται σε οικονομικός ρυθμιστής, καθώς αναπροσαρμόζεται στο καινούριο πλαίσιο του καπιταλισμού με την εισαγωγή του στον καταμερισμό. Τα προγράμματα σπουδών και η έρευνα εναρμονίζονται με τις απαιτήσεις της βιομηχανικής παραγωγής και εργασίας, η γνώση κατακερματίζεται συνεχώς και πλέον αντικαθίσταται από την δεξιότητα. Η αποξένωση του αντικειμένου από την γνώση και η

αλλοτρίωση του ρόλου της ανώτατης παιδείας είναι τόσο βαθιά που το πανεπιστήμιο απογυμνώνεται από το αρχικό του νόημα και μετατρέπεται σε ένα στυγνό κέντρο παραγωγής πρόσκαιρης εξειδίκευσης με σκοπό την επαγγελματική κατάρτιση.

Το Κράτος, λοιπόν, ανέλαβε, και μέσω σειράς νομοθετικών και πρακτικών παρεμβάσεων προώθησε το Πανεπιστήμιο ως μέσο κατάρτισης εκπαιδεύοντας άμεσα τους φοιτητές και έμμεσα τους διδάσκοντες σύμφωνα με τις καπιταλιστικές απαιτήσεις. Οι νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις έστρωσαν το δρόμο για την πλήρη μετάβαση από την ανθρωποκεντρική θεώρηση της κοινωνίας και της παιδείας στην εμπορευματοκεντρική.

Περιφράξεις για τον έλεγχο της συμπεριφοράς: Το πανεπιστήμιο στην Ελλάδα πιάνει το νήμα της αμφισβήτησης και συνδέεται με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια μετά το Μάη του ’68. Η ριζοσπαστικοποίηση του ’60, με σημείο αναφοράς τα Ιουλιανά και η μαζική συμμετοχή της νεολαίας και των φοιτητ(ρι)ών στις κοινωνικές διεκδικήσεις με σημείο αιχμής το πολιτειακό, συνεχίζεται με τις δυναμικές αντιδικτατορικές ενέργειες στην περίοδο της Χούντας, φτάνοντας στο απόγειό του με την εξέγερση του Πολυτεχνείου το ’73. Έκτοτε το πανεπιστήμιο αποτελεί χώρο πολιτικοποίησης των φοιτητών με τη συμμετοχή τους σε ευρύτερους κοινωνικούς αγώνες και μήτρα ανάδειξης ριζοσπαστικών κινημάτων.

Η ευθεία βολή κρότου λάμψης στον φοιτητή που αντιστέκεται σηματοδοτεί το οριστικό τέλος του πανεπιστημίου ως χώρου αμφισβήτησης και αντίστασης. Είναι η ίδια βολή που σκότωσε το ’65 τον Πέτρουλα και τον Γρηγορόπουλο το ’08. Η νεοφιλελεύθερη κατεύθυνση είναι απόλυτη. Η επικράτησή της δεν συμβιβάζεται με την συνύπαρξη και απαιτεί την ολοκληρωτική εξάλειψη κάθε μη προσαρμόσιμου, πόσο μάλλον εναντιωτικού, θεσμού. Εγκαλεί, καταγγέλλει και επιτίθεται σε φοιτητ(ρι)ές και καθηγήτ(ρι)ες επειδή διαχρονικά αντιστέκονται και αμφισβητούν το αγοραίο πανεπιστήμιο και την παγίωση ενός συστήματος αναπαραγωγής άνισων σχέσεων.

Περίφραξη της κοινότητας: Η ολοκλήρωση του σχεδίου για την πλήρη ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημίων και το οριστικό τέλος τους ως δημόσιος χώρος πολιτικής αναπαραγωγής, αμφισβήτησης και αντίστασης ολοκληρώνεται με την περίφραξη της φοιτητικής κοινότητας και τη μονιμότητα των φυσικών εμποδίων εισόδου. Οι ασφαλίτες ελέγχουν τους/τις φοιτήτ(ρι)ες στις εισόδους, ενώ τα ΜΑΤ τους/τις συνοδεύουν μέχρι να μπουν στην αίθουσα για μάθημα. Στη συνέχεια αναμένονται οι φοιτητικές κάρτες, τα τουρνικέ, οι κάμερες και κάθε μηχανισμός ελέγχου για την εμπέδωση της κανονικότητας και αποτροπή έκφρασης του διαφορετικού.Η φυσική περίφραξη του δημόσιου χώρου είναι για να αποτρέψει την κοινότητα από την χρήση του για πολιτικούς σκοπούς πέρα από την εργασία και την κατανάλωση.

Κάθε κίνηση της πανεπιστημιακής κοινότητας για εναντίωση στην επιχειρηματικοποίηση, εμπορευματοποίηση και την αλλοτρίωση ως αναπαραγωγή της κυρίαρχης κουλτούρας, από συζητήσεις μέχρι κινητοποιήσεις, είχε απέναντί της είτε τους κυριολεκτικούς φύλακες των πανεπιστημιακών πυλών, τις δυνάμεις καταστολής δηλαδή, είτε την ανελέητη προπαγάνδα από τα ΜΜΕ αλλά και τις καθηγητικές ελίτ που έχουν ταχθεί πλήρως με το τακτοποιημένο πανεπιστήμιο.Τα πανεπιστήμια αποτελούν τον τελευταίο χώρο του κινήματος για να οργανώνει τις αντιστάσεις του. Η επίθεση του κράτους είναι ολομέτωπη με τη συνεχή ανακατάληψη ζωτικών χώρων του ανταγωνιστικού κινήματος από τις δυνάμεις καταστολής και τη συρρίκνωση των ελεύθερων χώρων.

Οι εικόνες με τα ΜΑΤ στις πλατείες την περίοδο πριν και μετά την καραντίνα, οι εκκενώσεις καταλήψεων και κέντρων αγώνα, η προσαγωγή μελών σωματείων κατά τις παρεμβάσεις τους για εργατικές διεκδικήσεις, η ιδιωτικοποίηση του δημόσιου χώρου από τις παραλίες μέχρι τα δάση και τα πάρκα, ο πλήρης κρατικός έλεγχος του δημόσιου διαλόγου και των ΜΜΕ έχουν δημιουργήσει έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω από την έκφραση της αντίρρησης και της κριτικής. Τα πανεπιστήμια αποτελούν έναν από τους τελευταίους σταθμούς που επιδιώκει η εξουσία να περάσει εξ’ ολοκλήρου στα χέρια της.

Για τους παραπάνω λόγους μιλάμε, ήδη από τους φοιτητικούς αγώνες του ‘06-‘07 ενάντια στο Νόμο-Πλαίσιο, για ένα Πανεπιστήμιο Ελεύθερο-Δημόσιο-Κοινωνικό. Ελεύθερο ακριβώς ως προς τους ταξικούς και χωροταξικούς φραγμούς όσον αφορά την πρόσβαση σ’ αυτό. Δημόσιο ως προς τον δημόσιο ζωτικό χώρο που διεκδικείται μέσα σ’ αυτόν από την κοινωνία και την κυριαρχία. Κοινωνικό ως προς τον παν-κοινωνικό χαρακτήρα της γνώσης και του πανεπιστημίου, ως ένα με το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο και όχι σαν ένας οργανισμός αποκομμένος απ’ αυτό και τις ανάγκες του.

Η αντίσταση απέναντι στην κρατική καταστολή στα πανεπιστήμια και το σύνθημα «ΕΞΩ ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ» συγκεντρώνει αυτή τη στιγμή όλους τους αγώνες ενάντια στην κυριαρχία και στην αναπαραγωγή σχέσεων εξουσίας, στην παραγωγή κατακερματισμένων και πλήρως αναλώσιμων εργαζόμενων, στην επιβολή μιας ζωής αβίωτης για τους αδύναμους, τις καταπιεσμένες, τους μετανάστες, στην ποινικοποίηση όσων σπάνε τη σιωπή τους.

Το πρόταγμα για ένα Δημόσιο – Ελεύθερο – Κοινωνικό Πανεπιστήμιο συγκεντρώνει όλους τους αγώνες που αμφισβητούν και αρνούνται να παραδώσουν το μονοπώλιο των ζωών μας στην αγορά και στο Κράτος. Τους αγώνες για ανάσες ελευθερίας, μέσα στον κόσμο της καταπίεσης, της πατριαρχίας, της εκμετάλλευσης και της αδικίας. Τους αγώνες όπου βιώνεται η συλλογική απόφαση και νίκη και οι σχέσεις πλέκονται όχι ιεραρχικά αλλά στο πλαίσιο μίας διαρκούς επανανοηματοδότησης.

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που σκοτώνουν τη γνώση και ιδιωτικοποιούν τον δημόσιο χώρο, θα μείνουν στα χαρτιά.
ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΕ ΜΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΑΘΗΝΑΣ

Για τον σάκο του μποξ ονόματι Πάνο Βλάχο

Του Ηρακλή Τζαφέτα – Ηθοποιός/μέλος ΣΕΗ

Τι δουλειά είχαν είχαν τέτοια ώρα ο Άρης και ο Άδωνις σε έναν σάκο; Γονείς δεν είχαν; (Έτσι μεταδίδονταν η είδηση της δολοφονίας του Γρηγορόπουλου) Και αν ήταν όντως σάκος πτωμάτων, είμαστε σίγουροι ότι δεν τους σκότωσαν για το ποδόσφαιρο; (Έτσι μεταδίδονταν η είδηση της δολοφονίας του Παύλου Φύσσα).

Αν ήταν σάκος που βάζουμε μέσα κοσμήματα μήπως ήταν τοξικομανείς που έκαναν διάρρηξη όποτε καλά τους έκαναν; (Έτσι διαδίδονταν η είδηση της δολοφονίας του Ζακ Κωστόπουλου)

Και ωραία, ας πάρουμε το ενδεχόμενο ότι όντως μιλάμε για σάκο πτωμάτων, γιατί τόσος ντόρος; Επειδή ο Γεωργιάδης και ο Πορτοσαλτε είναι Έλληνες ; Με όλους αυτούς τους σάκους στο Αιγαίο γιατί δεν γίνεται ο ίδιος ντόρος; Ο Πλεύρης (γιος) δεν ήταν αυτός που έλεγε επί λέξη ότι η φύλαξη των συνόρων σημαίνει και ότι θα έχουμε νεκρούς ενώ την ίδια στιγμή η πρόεδρος της Δημοκρατίας φωτογραφίζονταν μπροστά από τον φράχτη του Έβρου; Αυτό δεν είναι ουσιαστικά σήμα “προσοχή κίνδυνος ΘΑΝΑΤΟΣ-ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ”;

Και στο κάτω κάτω γιατί ασχολούμαστε με τον πατέρα του Βλάχου και δεν ασχολούμαστε με τους γονείς του Άρη και του Άδωνι; Να ασχοληθούμε και με τον μπαμπά του Πλεύρη που τον τρώει η μασχάλη και σηκώνει το χέρι όταν χαιρετάει τον ήλιο;

Μήπως θα έπρεπε τελικά ο Βλάχος να πάει να παραδοθεί από μόνος του στις αρχές για να “πέσει στα μαλακά” όπως συμβούλευε και ο Μπαλάσκας τους γυναικοκτονους;

Όταν λοιπόν η σάτυρα χρησιμοποιεί όρους βίας και θάνατο για να θίξει ακριβώς αυτό, τον θάνατο και την βία που σπέρνεται καθημερινά από τα κυρίαρχα ΜΜΕ και από πολλούς υπουργούς, τότε αυτό ενοχλεί και βγαίνουν θιγμένοι και ενοχλημένοι αυτοί που τόσα χρόνια έχουν ποτίσει την κοινωνία με θάνατο ..

Και όπως έλεγε και ένα σύνθημα σε έναν τοίχο,
μεγαλύτερη βία από την φτώχια δεν υπάρχει…

” Η τέχνη θα σηκώνει πάντα έναν καθρέφτη ψηλά για να καθρεφτίζεται η εξουσία και να κοιτάζει τον εαυτό της μέχρι να πετρώσει από την ασχήμια της.”

Ο Αναρχικός Αλφρέντο Μπονάνο δεν είναι πιά αναμεσά μας.

Του Νώντα Σκυφτούλη

Σκέφτηκα να τον αποκαλέσω επαναστάτη αναρχικό αλλά δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά, είναι για εφήβους και πολύ eighties αυτοί οι προσδιορισμοί πέραν του γεγονότος ότι μυρίζουν ατελούς ρόλους.

Μετά είπα να τον πω Αναρχικό Στοχαστή αλλά και πάλι το Αναρχικό και μάλιστα σε βιωματικό επίπεδο υπονομεύει το στοχαστικό και αυτό το γνωρίζουμε από πρώτο χέρι.

Διάλεξα μια λαϊκή έκφραση για τον Αλφρέντο. Μυαλό της Αναρχίας και μάλιστα μεγάλο και ας σταθούμε σε αυτό και τα άλλα τα ατυχή να τα αφήσουμε στην άκρη.

Γέννημα του ιστορικού Ιταλικού αναρχισμού με τον οποίο δεν συμφιλιώθηκε αλλά τον επέκτεινε αφουγκραζόμενος τις νέες σημασίες που αναδύονταν στη δεκαετία 60 και 70 σε μια προοπτική θεσμίζουσα και όχι θεσμιμένη, απειλητική και όχι αδιάφορη.

Γνωρίσαμε την σκέψη του Μπονάνο και της συλλογικότητάς του γύρω από το περιοδικό Anarchismo το 1987 στο περίφημο για την εποχή πανελλαδικό συνέδριο αναρχικών όπου συμμετείχε και ο Στίνας και ο Ταμτάκος και μετά από πολλές διαβουλεύσεις βγήκε η Ένωση Αναρχικών και η εφημερίδα Αναρχία και άλλα πράγματα που δεν είναι του παρόντος.

Εκεί λοιπόν στο συνέδριο ο Αναρχικός άνθρωπος **Χρήστος Στρατηγόπουλου** σύντροφος του Αλφρέντο μας παρουσίασε

όλοκληρωμένα όλο το φαντασιακό αυτής της συλλογικότητας και μια προοπτική την οποία κυριολεκτικά ρουφήξαμε. Από αυτή τη σκέψη δυο τρία πράγματα στρατηγικής τα κρατάμε ακόμη και σήμερα διότι αποτελούν δυνητικά κλειδιά για την μεταβιομηχανική κοινωνία την οποία ζούμε πλέον και δεν υπάρχει αμφιβολία για αυτό. Έκτοτε γνωριστήκαμε και πολλά άρθρα κοσμούσαν την Αναρχία αλλά και βρέθηκα μαζί του και με τον Άλμπερτ Μέλτσερ του Μαύρου Σταυρού σε πάνελ μεγάλων εκδηλώσεων.

Μιλώντας για τον Μπονάνο δεν μπορείς να λησμονείς τον Χρήστο τον Στρατηγόπουλο και την **Βαγγελιώ Τούντζια** δύο βιωματικούς Αναρχικούς με μεγάλη αγωνιστική παράδοση γιατί ήταν οι πρωταγωνιστές διάδοσης -λόγω έργω- των συγκεκριμένων απόψεων και με τους οποίους είχα τη χαρά να έχουμε στενές σχέσεις μέχρι το 2008 τουλάχιστον.

Ας έρθουμε στην ουσία τώρα κάνοντας δύο σοβαρές επισημάνσεις από τη σκέψη και τις προτάσεις του Μπονάνο επισημάνσεις που διατηρούμε ζωντανές σήμερα χωρίς τις οποίες ειδικά το αναρχικό κίνημα θα παραμένει πολιτικά εκτός πραγματικότητας. Οι δύο αυτές επισημάνσεις αφορούν την ΟΡΓΑΝΩΣΗ και την σύγχρονη ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ όπου εδώ ο Αλφρέντο και οι φίλοι του προανήγγειλε την πραγματικότητα που ήδη έχει ανοιχτεί μπροστά μας.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Μια φορμαλιστική οργάνωση τύπου Ομοσπονδίας Αναρχικών ανήκει σε μια κοινωνία (βιομηχανική) που έχει περάσει και δεν πρόκειται να επιστρέψει. Αυτού του τύπου ειδικές διαχωριστικές λενινιστικές φόρμες(“οργάνωση επαναστατών”, “οργάνωση της συνείδησης”) βρήκαν μια πετυχημένη συνταγή στο κόμμα νέου τύπου(Κ.Κ.) ενώ στην αναρχική εκδοχή δημιουργήθηκαν αντίστοιχες ομοσπονδίες κυρίως για τεχνικούς λόγους παραμονές ή κατά τη διάρκεια επαναστάσεων.

Ωστόσο κάποια απομεινάρια καθώς και επιβιώσεις της Βιομηχανικής κοινωνίας πάντα θα συνοδεύουν το καινούργιο

μοντέλο του καπιταλισμού της μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Άν μάλιστα αυτή η Οργάνωση έχει σαν στρατηγικά οράματα -όπως είναι υποχρεωμένη να έχει- τον Κομμουνισμό την αυτοδιεύθυνση την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής(τα εργοστάσια στους εργάτες κλπ) δεν είναι μόνο εκτός εποχής αλλά είναι και ενσωματώσιμη οργανωτικά και πολιτικά στον σύγχρονο καπιταλισμό αφού θα τις επιτρέψει χωρίς δυσκολία να πραγματώσει όλες της της επιθυμίες χωρίς κανένα εμπόδιο αφού αυτά αφορούν τα απομεινάρια μιας κοινωνίας και όχι τις σύγχρονες μορφές κυριαρχίας και εκμετάλλευσης. Δεν είναι ο λενινιστικός χαρακτήρας αυτής της φόρμας (Ομοσπονδία) ούτε ότι το φορντικό μοντέλο έχει εξαφανιστεί ούτε το γεγονός που δεν υπάρχει κάτι ενιαίο να εκπροσωπηθεί ούτε η εξατομίκευση και η διάλυση των δεσμών. Είναι η σύγχρονη τεχνολογία ως κοινωνική σχέση υπεύθυνη για τις αναδιαρθρώσεις που είναι πλέον η νέα πραγματικότητα. Από εδώ πηγάζει και το εξεγερτικό πρόταγμα. Αφορμαλιστικές συλλογικότητες χωρίς πρόταγμα νοικοκυριού, έτοιμες να προκαλέσουν ή να συμμετέχουν στην εξέγερση που είναι κάθε στιγμή αναμενόμενη.

Βέβαια δεν χρειάζεται αυτή η ανάλυση για να διαπιστώθει σήμερα ότι ο λόγος της "ιδεολογίας" των περισσοτέρων αναρχικών ομάδων εντάσσονται στη διαλεκτική της εξουσίας διαμέσου υιοθέτησης κρατικών ιδεολογιών πχ του μαρξισμού.

16 ΑΝΑΡΧΙΑ

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΟΝΑΝΟ - ΣΤΑΖΙ

Οι αναρχικοί Α. Μπονάννο και Μ. Στάζι συνελήφθησαν στο Μπέργκαμο της Ιταλίας στις 2.2.89 και κατηγορούνται για ληστεία, ανάπτυση κατά της αρχής και ωμοσπονδίας βλάβης. Οι 2 σύντροφοι συνελήφθησαν καθώς έφευγαν από ένα κοσμηματοπωλείο κρατώντας 10 κιλά χρυσό. Αργότερα δήλωσαν ότι πραγματοποίησαν την ενέργεια αυτή για να καλύψουν τις προσωπικές οικονομικές τους ανάγκες και καθώς σαν αναρχικοί είναι υπέρ της ανοδιανομής του κοινωνικού πλούτου, αυτή η ενέργεια βρισκόταν μέσα στα πλαίσια των επιμέρους τους.

Κανονικά ένα τέτοιο γεγονός θα είχε παρουσιασθεί αρκετά σε δίκη, καθώς δεν υπήρχαν σκοτεινά σημεία στην υπόθεση. Αντίθετα ο εισαγγελέας Μαφαρι και ο ανακριτής Fiachetti επιμήνυναν τη διαδικασία 4 ολόκληρους μήνες ενώ ταυτόχρονα προωθούν και νέα δικογραφία. Σ'αυτό το σημείο είναι που γίνεται προσπάθεια από τις δικαστικές αρχές να φορτώσουν στους 2 αναρχικούς και άλλες ενέργειες εκτός αυτών για την οποία συνελήφθησαν. Στο τέλος του Μάη οι 2 σύντροφοι πληροφορήθηκαν ότι οι έρευνες τους συνέδεαν έμμεσα με μία σειρά από ληστείες στην περιοχή του Μπεργκαμο, οι οποίες είχαν μείνει ανεξιχνίαστες. Μία απ'αυτές ιδιαίτερα, έγινε στις 7.4.87 και ο κοσμηματοπώλης δρέπηκε νεκρός μετά από ληστεία στο καταστημά του. Έντεκα λεπτά, λοιπόν, προσπάθεια να κατηγορηθούν για ληστείες κατά συρροή και επιπλέον για φόνο. ΑΥΤΗ η προσπάθεια πρέπει να καταγελθεί σ'όλα τα επίπεδα.

Στο παρελθόν οι σύντροφοι του περιοδικού «ΑΝΑΡΧΙΣΜΟ», του οποίου ο Μπονάνο είναι εκδότης, είχαν καταγραφεί για πολιτικές ενέργειες. 21 σύντροφοι συνελήφθησαν το 1980 και κατηγορήθηκαν για σύσταση ένοπλης ομάδας, για μια σειρά λήστειων στη Β. Ιταλία, για ένοπλη εξέγερση ενάντια στο κράτος, ακόμα και για πρόκληση εμφυλίου πολέμου. Όλες οι κατηγορίες κατέρρευσαν μέσα σε 6 μήνες καθώς δεν υπήρχε κανένα απολίτιμο στοιχείο, ενώ το σύνολο του αναρχικού κινήματος είχε δραστηριοποιηθεί για να καταγγείλει αυτήν την προφανή σκευωρία. Αυτή τη φορά, όμως, οι δυνάμεις καταστολής έχουν μία συγκεκριμένη κατηγορία ενάντια στους συντρόφους και προσανατολισμό να τους κρεμάσουν στη φυλακή όσο το δυνατόν περισσότερο προσθέτοντας συνεχώς κατηγορίες, τις οποίες όρκος φροντιζόν να κρατούν σε συνεχή «συντκό-επίπεδο. Έτσι ελπίζουν ότι θα τους αποροννούσουν πολιτικά, θα εκμηδενίσουν την προσωπικότητά τους.

Σ'αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι η τακτική των αρχών δεν πέτυχε οι εκδόσεις όσον οι σύντροφοι ήταν μέλη, συνεχίζουν να θυμόνουν κακικό και η θεωρητική τους δουλειά ταυτοντεται και διανέρεται. Οι αναρχικός αγώνας συνεχίζεται και εξαπλώνεται σε όλα τα μέτωπα του αντιγωνησμού, ενάντια στην εκμετάλλευση και τα διαφορικά σχέδια του Κεφαλαίου. Αυτή είναι καιά την γνώμη μας και η από σημανική εκδήλωση αλληλεγγύης και είναι επίσης η επιβεβαίωση αυ-

• Στις 18 Ιούλη έγινε εδώ από την Ιταλική πρεσβεία στην Αθήνα εκδήλωση συμπαράστασης στους Μπονάνο και Στάζι, που διοργανώθηκε από την «Επιτροπή Αναρχικών για την συμπαράσταση στουςΜπονάνο και Στάζι» και κυκλοφόρησε και προκήρυξη που δημοσιεύουμε.

Γράμμα από την Ιταλία

Πιάνουν σάρκα και οστά η ασυνομική δικαστική σκευωρία που φοβόμασταν ότι θα κατασκευάζονταν προς ζημιά των συλληφθέντων συντρόφων μας στην Μπέργκαμο για μια ασύστατη κλοπής. Αυτό συμβαίνει επειδή πρόκειται για δυο αναρχικούς των οποίων η επαναστατική δραστηριότητα πρέπει να διακοπεί με οποιοδήποτε κόστος. Μία αποκλεισμοτική απάντηση σε αυτή την ασυρή σκευωρία μπορεί να προέλθει μονάχα από τις πρακτικές της ελευθερίας που ολόκληρο το κίνημα θα έλθει και θα θέλει στην πράξη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗ ΤΗΣ ΜΠΕΡΓΚΑΜΟ

20 Ιούνη 1989

Πιάνουμε τον λόγο σχετικά με την περίπτωσή μας για να πούμε μερικά πράγματα, λίγα αλλά καθαρά.

Συλλεφθήκαμε στις 2 του Φλεβάρη κατά την διάρκεια μιας απόπειρας κλοπής εδώ στην Μπέργκαμο σε ένα κοσμηματοπωλείο του κέντρου. Μεταφερόμενοι στην ασφάλεια μας σταλλήγαμε ενθύς εξαρχής την ληστεία και, έστερα από λίγες ώρες, όταν πλέον ήμαν γνωστά τα στοιχεία μας, μας είπαν ότι όντας αναρχικοί θα μας -σφίξουν- αποδίδοντάς μας άλλες ληστείες και έναν φόνο επίσης.

Στην ασφάλεια συλλήβημαι επίσης για αρκετές ώρες στην καθεριμένη μεταχείρηση του δολοφόνου. Δεν θέλουμε όμως ούτε να γίνει επιμονή πάνω σαι -διασυνταγμα- στον δεσμό που δεν σταπτούμε να πάρουμε θέσεις που θεωρούμε ανάλογες με αυτές τους θύματος.

Δηλώνουμε ότι την κλοπή την συγκρύψαμε αποκλειστικά για προσωπικούς λόγους, με λίγα λόγια γιατί είμαστε χωρίς χρήματα και δεκάρα.

Πήραμε από τέλος την ενθύνη για το ότι είμαστε αναρχικοί και επαναστάτες.

Συνεχίζοντας στο ήγρο τους, αυτό είς σκευωρίας, προσανακατωμένης από την πρώτη στιγμή, οι δικαστές της Μπέργκαμο μας κατηγορούν τώρα για μια άλλη κλοπή με φόνο που συνέβημε σε αυτή την πόλη, στις 7 Απρίλη 1987 και για άλλη μια κλοπή ακόμη, πάντοτε στην Μπέργκαμο, στα 9 Μάρτη 1985, και ισχύθη θα μπορούσε να μην σταματήσει εδώ. Φυσικά δεν έχουμε καμμιά απολύτως σχέση με αυτές τις άλλες κλοπές, αλλά ούτε και με τον αναφερόμενο φόνο.

Αυτές οι κατηγορίες κατηγορίες, συμπράσμενες εξλοκλήρου αντικειμενικών ασυδεξίων, μας επιμρήβησαν, όπως μας είχε προανακοινωθεί από την δικαιοσύνη της ασφάλειας της Μπέργκαμο, με τον σκοπό να μας χτυπήσουν σαν αναρχικούς, όχι σαν λήστές.

Σε εμάς φαίνεται ξεκάθαρος, σε αυτό το σημείο, ο σκοπός των αστυνομικών και των δικαστών στο να χτυπήσουν ολόκληρο την επαναστατική μας δουλειά και όλη μας την αφοσίωση στους κοινωνικούς αγώνες των περισσότερων.

Κλείνουμε όσο σας ενδιαφορά του κινήματος μας αναπτύσσεται μια διαφοροποίηση των γνωμών, όταν δεν ασκλοκρίθημε ο δρόμος της άνετης σωπής.

Εμείς αποστηρίζουμε φυσικά την δίοη αυτών που περιθωριοποιούνται σε αναρχικοί -όταν έχουν ανάγκη από χρήματα ληγαίνουν και τα παίρνουν-, και πραγματι έτσι προσπαθήσαμε να κάνουμε. Αλλά πάρα μόνο φαίνεται ότι το πρόβλημα μετατοπίστηκε, όπως εξάλλου ήταν προβλετό.

Τώρα τα πράγματα έγιναν πιο ξεκάθαρα: κατηγορούμαστε για αδικήματα κλοπών για τον λόγο ότι είμαστε αναρχικοί. Θέλουν να μας κάνουν να πληρώσουμε την επαναστατική δράση μας κατηγορώντας μας για πράγματα που δεν κάναμε ποτέ.

Εμείς δεν φοβόμαστε. Παίρνουμε όλη την ενθύνη για την αναρχική μαχητικοτητά μας είτε ασένανται στο κρότος είτε ασένανται σε όλους αυτούς που στο όνομα ενός κακώς επαναπτιθέμενου καθεστώτος θέλουν να μας θάψουν.

Αλφρέντο Μπονάννο
Πίππο Στάζι

Υ.Γ. Η δίκη μας θα γίνει πιθανά στα τέλη Ιουλή ή τον Σεπτέμβρη

τού που όλοι γνωρίζουμε ότι οι αναρχικοί έχουν από το δικό τους ατομικό και συλλογικό επίπεδο της ιωλικής συνειδητοποίησης και απελευθερωτικής σχεδιοπόίησης και δεν εξαρτώνται από αυτούς που τα Κράτος αναγνωρίζει σαν -ηγέτες ή αρχηγούς-.

Υπάρχει όμως και η αλληλεγγύη με την έννοια της ενεργητικής υποστήριξης του αγώνα των συντρόφων ενάντια στη φαλκίδωσή τους και της σκευωρίας της αστυνομίας, του τύπου και των δικαστών. Πτυνται εκδηλώσεις αλληλεγγύης όπως συναυλίες στην Ιωλία και τη Γερμανία, ενώ ταυτόχρονα συγκεντρώνονται χρήματα για την αντιμετώπιση της δικαστικής πλευράς της υπόθεσης, όσο και της ιωλικής πλευράς αντιπληροφόρησης.

Η διεύθυνση των δύο συντρόφων είναι:

Alfredo Bonanno Via Gleno 61
24100 - Bergamo Italy
Giuseppe Stasi, Via Gleno 61,
24100 - Bergamo Italy

Οι διευθύνσεις των δικαστών είναι:
Procurature della Repubblica
dr. Gianfranco Mafferi sost.
procura della Repubblica di Bergamo, Bergamo, Italy.
& Giudice d' instruzione E. Fiachetti
Ufficio Instruzione
Tribunale di Bergamo
Bergamo, Italy.

Η διεύθυνση για την οικονομική αλληλεγγύη είναι:
Conto corrente postale 16464950,
Carmela di Marco, Catania, με την ένδειξη -contribution fo trial carpenter- (συνεισφορά για τα έξοδα της δίκης).

J.W. από τις ομάδες συμπαράστασης στους A.MII. και Γ.Σ.

Δημοσίευμα της εφημερίδας της Ένωσης Αναρχικών Αναρχία το έτος 1989 για τη τότε δίωξη του Μπονάνο και του Στάζι

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ

Παρά το γεγονός ότι στη δεκαετία του 80 είχε κάνει απλώς την εμφάνιση της η νέα τεχνολογία ο Μπονάνο έριξε μεγάλο αναλυτικό βάρος σε αυτη την πρωτοεμφανιζόμενη δομή και οι εξελίξεις τον δικαίωσαν απολύτως. ήδη η σύγχρονη τεχνολογία παράγονταν και χρησιμοποιούνταν στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς προσδίδοντας ισχύ και παντοδυναμία στον σύγχρονο “ολοκληρωτικό” κρατισμό. Η εισαγωγή της τεχνολογίας στην παραγωγή και στην εργασία θα διεύρυνε την αλλοτρίωση μέσα στην εργασία παράγοντας τυποποιημένη σκέψη και ρομποτοποίηση πράγμα το οποίο βιώνουμε, Αν δηλαδή στο φορντικο μοντέλο η αλλοτρίωση κατά τη διάρκεια της εργασίας είναι σχετική εδώ η εργασία μέσα στην σύγχρονη

τεχνολογία απαιτεί απόλυτη αλλοτρίωση και υποταγή του νου και του σώματος στο καταμερισμό.

Σε μακροκοινωνικό επίπεδο η κυρίαρχη Ελίτ της εξουσίας από τη μια μεριά κάτοχος της τεχνολογίας και η υποταγμένη κοινωνική τάξη από την άλλη που οδηγούνται σε μια κατάσταση αποκλεισμένων(εσώκλειστων) με μηδενική δυνατότητα επικράτησης των από κάτω. Αυτός θα είναι ο τύπος της κοινωνικής οργάνωσης με βάση την τεχνολογική κυριαρχία. Οι εξεγέρσεις με οποιοδήποτε πρόταγμα μερικό ή ολικό δεν θα έχουν καμιά δυνατότητα επιτυχίας αφού το χάσμα ισχύος μεταξύ των κατόχων της τεχνολογίας-τεχνογνωσίας και των αποκλεισμένων θα είναι άπειρο. Αυτές τις εξεγέρσεις σε αυτό το καθεστωτικό πλαίσιο τις ονομάζει Αλογικές χαρακτηρίζοντας έτσι την ματαιοπονία τους.

Αυτός είναι ό λόγος που προτεραιότητα είναι η καταστροφή αυτής της τεχνολογικής κυριαρχίας και από εδώ πηγάζει επίσης το εξεγερτικό διότι δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για οικειοποίηση των μέσων παραγωγής, παρά μόνο μετά την καταστροφή και την αποδιοργάνωση του υπάρχοντος.

Και κάτι άλλο. Ως αναφορά το ένοπλο στους αναρχικούς κύκλους δεν χρειάζεται να γίνεται μεγάλη κουβέντα διότι υπάρχει μια σταθερή θέση. Σε καμιά περίπτωση ένοπλες διαχωρισμένες οργανώσεις αλλά ως μια στιγμή της διάρκειας του αντιεξουσιαστικού αγώνα που δεν χρειάζεται να χαρίζουμε αυτή την επιλογή απολύτως στο κράτος και στους εξουσιαστικούς μηχανισμούς. Αυτό έχω ακούσει να λένε και για τον Αλφρέντο.

Έγραψα για την μνήμη ενός που έζησε πλήρης ημερών. Φυσικά με φυλακές με κατ’ οίκον περιορισμούς με συνεχείς διώξεις με απελάσεις με.με. με. Αναρχικός ήταν τι να κάνουμε.

Αντίο σύντροφε Μπονάνο.

Η εξουσία πίνει, η εξουσία κερνάει και η κοινωνία πληρώνει : οι οπαδοί σαν πρόβλημα

Του Κώστα Αντωνάκου

Αναμφίβολα, ένα από τα ζητήματα που κυριαρχούν στην επικαιρότητα είναι αυτό της οπαδικής βίας, η έκταση που έχει πάρει και η πιθανή αντιμετώπισή της. Τα τελευταία 2 χρόνια μόνο, η – ομολογουμένως – στυγερή δολοφονία του 19χρονου Άλκη Καμπανού στην θεσσαλονίκη, η δολοφονία του Μιχάλη Κατσουρή στην Νέα Φιλαδέλφεια τον Αύγουστο, αλλά και η πλέον πρόσφατη περίπτωση με τον σοβαρό τραυματισμό του ματατζή στον Πειραιά – και ό,τι ακολούθησε έπειτα –, εγείρουν μεγάλες συζητήσεις σε διάφορα επίπεδα της ελληνικής κοινωνίας και κινητοποιούν τους ιθύνοντες της χώρας – κυβέρνηση, μεγαλοϊδιοκτήτες ΠΑΕ, ΕΛ.ΑΣ.- σε διαβουλεύσεις επί διαβουλεύσεων και πύρινες ανακοινώσεις. Όλοι, μέσες άκρες, αναγνωρίζουν ότι το πρόβλημα της οπαδικής βίας αποτελεί ένα πραγματικό κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο γεννάται και εξελίσσεται μέσα στην ίδια την κοινωνία, δημιουργώντας σοβαρές συγκρουσιακές καταστάσεις στο εσωτερικό της.

Έτσι, ενώ καταλαβαίνουμε τον ηθικό πανικό και την πρεμούρα για έλεγχο της κατάστασης από τα αφεντικά αυτής της κοινωνίας, από αυτούς που συνεδριάζουν στο Μαξίμου και από τη μιντιακή

βιτρίνα που διαθέτουν, αναγνωρίζοντάς το ως κοινωνικό πρόβλημα, **στην πραγματικότητα απασχολεί πρωτίστως την κοινωνία την ίδια, δηλαδή εμάς, γιατί από εμάς πηγάζει, ενάντια σε μας στρέφεται και για μας έρχονται όσα θα αποφασίσουν οι από πάνω.** Επειδή, ακριβώς, πιστεύουμε ότι κάθε κοινωνικό πρόβλημα μπορεί να βρει λύση μόνο μέσα στην ίδια την κοινωνία και όχι από άριστες ηγεσίες, οφείλουμε να παιδέψουμε τα κεφάλια μας προσπαθώντας να αναλύσουμε βαθύτερα την κατάσταση, να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να μην αφήσουμε το θέμα αποκλειστικά στα χέρια και τον λόγο τους. Πρέπει, λοιπόν, να εξετάσουμε πώς παρουσιάζονται τα γεγονότα, πως διαμορφώνεται η στάση της κοινωνίας, ποιοι είναι υπεύθυνοι γι' αυτήν και να προσπαθήσουμε να προτείνουμε δικές μας λύσεις. Το παρόν κείμενο επιχειρεί να ανοίξει αυτήν την κουβέντα χρησιμοποιώντας ως εργαλεία και αξίες την αντιεξουσιαστική σκοπιά και την κοινωνική αυτοδιάθεση.

Ένα μεγάλο παράδοξο που θα συναντήσει κανείς παρακολουθώντας το θέμα, είναι στο τι λέει μεγάλο μέρος της κοινωνίας όταν συζητάει στο καφενείο ή στην δουλειά ή ακόμα ευκολότερα όταν σχολιάζει/τοποθετείται στο διαδίκτυο για το τι πρέπει να γίνει και στο τι πραγματικά κάνει ο κρατικός μηχανισμός για να αντιμετωπίσει την συνθήκη. Ε, λοιπόν, οι περισσότεροι ζητάνε νόμο και τάξη, δηλαδή περισσότερη αστυνόμευση, να κλείσουν επιτέλους οι σύνδεσμοι οπαδών, εντατικότερους και πιο αυστηρούς έλεγχους στα γήπεδα, κάμερες, ταυτοποιήσεις και σίγουρα ακόμα πιο αυστηρούς νόμους. **Καλά μέχρι εδώ, όμως, το κράτος κάνει αυτά ακριβώς, κάνει μόνο αυτά για την ακρίβεια, κλιμακώνοντας συνεχώς την ένταση, με αυξημένη καταστολή και δικονομική αναβάθμιση.** Κι όμως, η κατάσταση πηγαίνει από το κακό στο χειρότερο και κανείς δεν φαίνεται ικανοποιημένος. Το θέμα πάει και παρακάτω, καθώς έτσι η κοινωνία γκρινιάζει ότι το κράτος δεν κάνει τίποτα, ότι δεν είναι πουθενά, ότι αδυνατεί να μας κάνει σοβαρή χώρα, δίνοντάς του με τον τρόπο αυτό λευκή επιταγή για να φέρει και άλλο νόμο και τάξη και η κατηφόρα συνεχίζεται.

Βέβαια, το παραπάνω δεν αποτελεί τελικά και τόσο παράδοξο, γιατί δεν νομίζουμε ότι μιλάμε για μία περίπτωση λαϊκής βούλησης, ή κοινωνικής θέσμισης για να το πούμε αλλιώς, που η κοινωνία ψύχραιμα σκέφτεται, διαβουλεύεται, καταλήγει σε συμπεράσματα και εξουσιοδοτεί το κράτος να τα εφαρμόσει, έστω το νόμος και τάξη, έστω και αν φανερά δεν οδηγεί σε λύσεις, έστω και αν τελικά κάνει λάθος. Κι αυτό δεν το λέμε για να αθωώσουμε την κοινωνία που δεν κάνει λάθη – μια κοινωνία με ολοφάνερα σημάδια σήψης – κάθε άλλο : δεν θέλουμε να την βλέπουμε σαν ένα νήπιο που εξαπατήθηκε, αλλά αντιθέτως την καλούμε διαρκώς να αναλάβει τις ευθύνες της. Όμως, αναγνωρίζουμε ότι η κουβέντα και οι όροι με τους όποιους διεξάγεται, τίθενται -και γι' αυτό- το θέμα αποκλειστικά από τα πάνω, με την συνεχή αναπαραγωγή της αηδιαστικής καραμέλας του ως εδώ και της καταδίκης της βίας, από τα ίδια μέσα που την αναπαράγουν και την εκτρέφουν. Τα ίδια μέσα που, ως γνωστόν, ανήκουν και ελέγχονται από την ίδια συνομοταξία που ωφελείται από αυτήν, τους ιδιοκτήτες των μεγάλων ομάδων. Παρουσιάζουν ως αντικοινωνικές και παράφρονες τις ενέργειες των οπαδών, ή εστω των ‘’χούλιγκαν’’ της εκάστοτε ομάδας, οι ίδιοι που αποκτούν κοινωνικό έρεισμα μέσα από αυτές, αλλά και – σε πολλές περιπτώσεις – συμβολικό ή και πραγματικό κεφάλαιο. Με την τακτική της στοχοποίησης και της καταδίκης, media, μεγαλοεπιχειρηματίες, κράτος και αστυνομία, δημιουργούν τον εσωτερικό εχθρό άλλη μια φορά, συσπειρώνονται μεταξύ τους, παρουσιάζουν τα πράγματα όπως τους βολεύουν, βγάζοντας εντελώς τις ευθύνες τους από το κάδρο, αναγκάζοντας την κοινωνία να συνθηκολογήσει και να εκλιπαρεί για ακόμα ισχυρότερη παρουσία τους, μπας και σωθούμε. **Η εξουσία πίνει, η εξουσία κερνάει και η κοινωνία πληρώνει στην τελική.**

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η δολοφονία Κατσουρή και η αντιμετώπισή της απο τα media. Για ένα συμβάν που συνέβη εν έτει 2023 σε κεντρικότατο σημείο, με δεκάδες αυτόπτες μάρτυρες και πολυάριθμες βιντεοσκοπήσεις του, τα media κατάφεραν να το παρουσιάσουν με πολλές διαφορετικές εκδοχές από την στιγμή που κυκλοφόρησε και μονοπώλησε το ενδιαφέρον στον δημόσιο λόγο.

Φυσικά, χωρίς καμία διάθεση να διασταυρώσουν τα λεγόμενά τους ή να διαψεύσουν μια λανθασμένη αναφορά, φτάνοντας στο σημείο να στοχοποιήσουν ως ενόχους, ανθρώπους που δεν είχαν καμία σχέση με το συμβάν, καθ΄ υπόδειξη της ΕΛ.ΑΣ. Έτσι, ο δημόσιος διάλογος εγκλωβίστηκε σε έριδες για το τι όντως έγινε : ήταν ραντεβού θανάτου μεταξύ οργανωμένων; Ήταν πογκρόμ σε γυναικόπαιδα; Ήταν φασιστική επίθεση; Τι ομάδα υποστηρίζει ο δολοφόνος; περνώντας αναίμακτα τον ρόλο και τις ευθύνες των μπάτσων στο περιστατικό, που αν δεν ήταν τόσο κραυγαλέες και διαπιστωμένες από διεθνείς πηγές, ίσως να μην ασχολούνταν και κανείς. Όπως συμβαίνει, άλλωστε, σε δεκάδες περιστατικά που εκκινούν από την στάση της αστυνομίας και παρουσιάζονται ως τυφλή οπαδική βία. **Να, λοιπόν, πώς μια κοινωνία που σοκαρίστηκε πραγματικά από το γεγονός, από την άδικη δολοφονία ενός ανθρώπου και θέλει να βρει μια λύση στο πρόβλημα, αντί να είναι στα κάγκελα απαιτώντας το ξερίζωμα της αστυνομίας, μετά από όλα αυτά που (δεν) έκανε, συνεχίζει να φωνάζει για περισσότερους μπάτσους ενώ τρώγεται μεταξύ της.**

Τα ίδια ισχύουν αν εξετάσουμε και **το τελευταίο περιστατικό στο Ρέντη**, με τον σοβαρό τραυματισμό αστυνομικού από ναυτική φωτοβολίδα και την μετέπειτα στάση αστυνομίας και δικαιοσύνης. **Χωρίς να παρουσιάζονται οι αναρίθμητες προκλήσεις της αστυνομίας σε κάθε γήπεδο, με ρίψεις χημικών σε κλειστούς χώρους με γέρους και παιδιά και το επικίνδυνο νταβατζιλίκι που τους έχει παραχωρηθεί, έναντι στο σύνολο του κόσμου που απλώς θέλει να πάει στο γήπεδο ή να είναι οπαδός, φαντάζει ως ένα ακόμα περιστατικό τυφλής παράλογης βίας από τους χούλιγκαν.** Η αλήθεια είναι πως δεν είναι ακριβώς έτσι, είναι η επιστροφή της βίας από την πλευρά τους στην συνεχώς βίαιη και εξευτελιστική στάση των μπάτσων. Αυτή είναι μια αλήθεια που δεν μπορεί να επιβληθεί, αλλά μπορεί να επιβεβαιωθεί με την απλή παρουσία κάποιου σε αθλητικά δρώμενα τον τελευταίο αρκετό καιρό. Μάλιστα, αποδείχθηκε περίτρανα ότι από την στιγμή που χτυπήθηκε δικός τους, οι μπάτσοι λειτούργησαν σαν καλά οργανωμένη και εξοπλισμένη συμμορία – που είναι ι- προσάγοντας ένα ολόκληρο γήπεδο, κρατώντας τους ομήρους ουσιαστικά,

παραβιάζοντας σωρεία νόμων, αφήνοντας μόνο τα γυναικόπαιδα και απειλώντας πατεράδες με ανήλικα. **Αφού πειράξατε δικό μας, θα γαμηθείτε όλοι, αυτή είναι η στάση αυτών που θα αντιμετωπίσουν την οργανωμένη βία στα γήπεδα.**

Όπως ειπώθηκε και παραπάνω, μέσα σε όλο αυτό δεν βλέπουμε την κοινωνία ως έρμαιο μιας εξαπάτησης από τα μέσα και τους από πάνω, που την οδηγούν στο να εναρμονίζεται πλήρως με τον λόγο τους και να προκρίνει τις λύσεις τους, για ένα πρόβλημα που φανερά δεν λύνεται έτσι. Άλλωστε, το νόμος και τάξη αποτελεί πανάκεια για μεγάλο μέρος των συνανθρώπων μας, ως αποτέλεσμα μιας συντηρητικής και όλο και πιο δεξιάς στροφής που βλέπουμε να επιλέγει. Εκεί έγκειται άλλωστε και η δική μας ευθύνη, να αναχαιτίσουμε αυτές τις αντιλήψεις στο κοινωνικό πεδίο γιατί μας οδηγούν με ακρίβεια στην αδιέξοδη αναβίωση των ίδιων τραγικών γεγονότων.

Μιλώντας για τους ίδιους τους οπαδούς, αδυνατούμε να τους δούμε – στο σύνολό τους τουλάχιστον – ως εχθρούς και ανεξέλεγκτους εγκληματίες, όπως τους παρουσιάζουν. Ούτε μας καλύπτει η άποψη ότι αποτελούν παραστρατημένους λούμπεν προλετάριους που σκοτώνονται για την μπάλα ή για τα συμφέροντα των αφεντικών. Ίσως, αν το βλέπαμε έτσι, να κοιμόμαστε πιο ήσυχοι και τα πράγματα να μας φαίνονταν πιο απλά. Οι οπαδοί, όμως, ακόμα και οι περίφημοι χουλιγκάνοι – που αποτελούν άλλωστε μειοψηφία (δυναμική), εντός του συνόλου τους – είναι γνήσια τέκνα αυτής της κοινωνίας που όλοι ζούμε, διαπερνώνται από την ίδια υποτίμηση και εξαθλίωση που διέπουν τεράστιο μέρος της κοινωνίας, από την ίδια αδιέξοδη ζωή, αλλά και από τις ίδιες αξίες και λύσεις για να ξεφύγουν. **Η επιβίωση του πιο δυνατού, ο συνεχής ανταγωνισμός σε όλα τα επίπεδα, το απόλυτο ‘’ή εμείς ή οι άλλοι’’, αξίες που διέπουν τον οπάδικο κώδικα, δεν μας φαίνονται στην τελική τόσο αντικοινωνικές. Αντιθέτως, παρατηρούμε την ιδεολογική επικράτησή τους σε όλο το κοινωνικό φάσμα.** Μπορεί η οπαδική βία να έχει δικά της χαρακτηριστικά (που πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο βεβαίως) και αυξημένη κλίμακα καθώς αντλεί στοιχεία ούτως ή άλλως από τις

μητροπολιτικές συγκρούσεις ομαδοποιήσεων, έχει όμως τις ίδιες σημασίες με την διάχυτη κοινωνική βία που βιώνουμε όλοι. Όλοι εναντίον όλων και ας είμαστε μικρά ψάρια σε έναν ωκεανό που κάνουν κουμάντο μεγάλοι καρχαρίες, εμείς θα κατασπαράξουμε όποιον βρούμε μικρότερο.

Αφού, τελικά, θεωρούμε ότι η καταδίκη των οπαδών ως αντικοινωνικών στοιχείων που πρέπει να εξοντωθούν είναι μια εύκολη (μη) λύση, που θα οξύνει περαιτέρω την κατάσταση μέχρι το επόμενο σοκαριστικό γεγονός, πρέπει κάτι να πούμε. **Και αυτό που πρέπει να ειπωθεί είναι ότι ο οπαδικός χώρος, τα γηπεδικά πέταλα είναι ένα ακόμα κοινωνικό πεδίο που διεξάγεται μια συνεχής διαπάλη αξιών και σημασίων.** Ένας χώρος στον οποίο μπορεί να επικρατήσουν αντισυστημικές ή κυρίαρχες ιδεολογίες, καλές, κακές ή λιγότερο κακές ιδέες. Και επειδή είναι ένα πεδίο, στο οποίο βλέπουμε αυτή την στιγμή να επικρατεί η πρακτική της ακραίας βίας προς τους απέναντι, η εξόντωση αυτού που έχει πέσει, η σιγή για τα πολιτικά δρώμενα ευνοώντας το έρεισμα των ακροδεξιών, οφείλουμε να είμαστε προσεκτικοί. Να στηρίξουμε όσους δίνουν τώρα μάχη για το ποια θα είναι και προς τα πού θα πρέπει να στρέφεται η οπαδική ισχύς, ποιες ενέργειες και δράσεις αρμόζουν στους ίδιους και ποιοι χωράνε και ποιοι όχι εντός τους. Γιατί, **αν παραβλέψουμε ότι υπάρχει αυτή η διαπάλη και ότι τα πράγματα δεν έχουν γείρει οριστικά στην αλόγιστη βία και στον κανιβαλισμό, αν παραβλέψουμε ότι η πλειοψηφία του οπαδικού κόσμου μπορεί να ελέγξει τον εαυτό του, αν παραβλέψουμε τις κοινωνικές δράσεις αλληλεγγύης και την συμμετοχή τους στους κοινωνικούς αγώνες, παραδίδουμε το σύνολό του στα χέρια : μπάτσων, δικαστών και media.** Όσο αυτοί τους μεταχειρίζονται σαν αντικοινωνικά στοιχεία, τόσο προωθούν τις αντικοινωνικές και αντιδραστικές φωνές εντός τους. Αν δεν αναλάβουμε σαν κοινωνία αυτήν την ευθύνη και δεν απαντήσουμε, όχι με αόριστα ευχολόγια, αλλά με κοινωνικές δράσεις και προσεγγίσεις εντός του χώρου αυτού, καλώντας τους ίδιους να αναλάβουν την μεγάλη ευθύνη τους, να απομονώσουν τα στοιχεία που τους καθιστούν δολοφόνους αντί οπαδούς, τόσο θα γίνονται οι πλατείες, οι δρόμοι και τα γήπεδα σφαγεία και θα πηγαίνουμε

όλοι μαζί από το ένα σοκ και αποτροπιασμό στον άλλο, μέχρι να μην μείνει κανείς όρθιος σε αυτήν την κοινωνία

Η συλλογική ευθύνη που αφορά τους πάντες και μια κρατική συμμορία

Η ομηρία 424 ανθρώπων που έτυχε να βρίσκονται στον ίδιο τόπο με τον σοβαρό τραυματισμό ενός ΜΑΤατζή, καθώς και τα χτυπήματα/βασανιστήρια που δέχθηκαν, μαρτυράνε μόνο μία λέξη κι έννοια: Εκδίκηση. Πάνω από 13 ώρες χωρίς επικοινωνία με συγγενείς και δικηγόρο, εγκλωβισμένοι σε ένα κτήριο, αφού χτυπήθηκαν και άκουγαν τα ΜΑΤ να τους βρίζουν από μάνες μέχρι το οτιδήποτε κατά τη διάρκεια του εγκλωβισμού τους στο γήπεδο. Με μοναδικό κριτήριο, την ύπαρξή τους σε έναν συγκεκριμένο χώρο.

Αρκετοί/ές μπορεί να σκέφτονται: Μα εντάξει και τι μας νοιάζει όλο αυτό, η Αστυνομία πρέπει να κάνει τη δουλειά της. Άλλοι/ες ότι, ένταξει οι οπαδοί είναι γνωστοί για την βιαιότητα μεταξύ τους και γενικότερα, άρα δεν μας νοιάζει. **Όλα όσα έγιναν και συμβαίνουν πάνω στα σώματα και τις ζωές των πολιτών στα χέρια της απόλυτης εξουσίας, της Αστυνομίας, δεν έρχονται εν κενώ.**

Όλη αυτή η αντιμετώπιση έχει να κάνει με το στήσιμο του προφίλ του Εσωτερικού Εχθρού, καθώς και το Ποινικό Δίκαιο του Εχθρού. Τι σημαίνει αυτό; **Πως για κάποιες κοινωνικές ομάδες, όποιες κρίνει το Κράτος, δεν υπάρχει η ίδια ποινική και**

κρατική, εν συνόλω, αντιμετώπιση.

Είναι η ίδια λογική, αυτή της απόδοσης της συλλογικής ευθύνης, η οποία απλώνεται πρώτα απ' όλα κοινωνικά. Αυτή που βλέπουμε σε κάθε ρατσιστική δολοφονία της Ελληνικής Αστυνομίας και σε κάθε βασανισμό, τραμπουκισμό, ξυλοδαρμό, σύλληψη, βγαλτά κατηγορητήρια σε πολίτες. **Για να συμβεί αυτό, δεν χρειάζεται μόνο η πυγμή της Εξουσίας που ασκεί ο κάθε αστυνομικός πάνω στην κοινωνία, αλλά και να χτιστεί ένα πολύ συγκεκριμένο αφήγημα: αυτό του Εσωτερικού Εχθρού.**

Έτσι, οι Ρομά κλέβουν, άρα δεν υπάρχει θέμα με τις 3 τελευταίες δολοφονίες Ρομ, ίσα ίσα επιβραβεύεται το γάζωμα και οι δολοφονίες γίνονται "εκπυρσοκροτήσεις" την ώρα της απολογίας. Οι πρόσφυγες εγκληματούν και μόνο που υπάρχουν, άρα αξίζει να είναι κλεισμένοι σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, χωρίς διαδικασίες χορήγησης Ασύλου και πνιγμένοι κατά χιλιάδες στην Μεσόγειο Θάλασσα. Και τέλος, αξίζει το πάτημα της αρβύλας και το γκλοπ σε όποιον/α διαμαρτύρεται και παρευρίσκεται σε πορείες. Μόνο του έγκλημα ότι υπήρξε σε αυτόν τον τόπο, ακόμη και να πήγαινε απλά σπίτι του ή οπουδήποτε αλλού.

Άλλωστε, η Ελληνική Αστυνομία έχει πάρει προ πολλού διαζύγιο με την λεγόμενη "δικαιοσύνη", πλέον εντελώς απροκάλυπτα, και έχει πάρει τον ρόλο της αυτόκλητης συμμορίας που μπορεί να πράξει οτιδήποτε θέλει με την άψογη αρωγή των κρατικών μηχανισμών. Δεν υπάρχει ο Νόμος και η Τάξη πλέον, αλλά η Ανομία και η Αταξία.

Ο εγκλωβισμός, ωστόσο, εκατοντάδων ανθρώπων σε έναν χώρο, με το έτσι θέλω της Αστυνομίας, αποτελεί κάτι το οποίο θέτει τις βάσεις να καταντήσει κανονικότητα για κάθε τι μπορεί ενδεχομένως να ενοχλήσει την Ελληνική Αστυνομία, από μία συναυλία στα πανεπιστήμια ή σε κάποιον δημόσιο χώρο, μέχρι και ελεύθερους κοινωνικούς χώρους. Αυτό το βλέπουμε και με το δολοφονικό πέταγμα χημικών σε περίπτωση μεμονωμένων επεισοδίων σε συναυλίες (βλέπε συναυλία Παπακωνσταντίνου στο Α.Π.Θ. 2022). Μία επιβολή, δηλαδή, συλλογικής τιμωρίας με το έτσι

θέλω.

Το ίδιο συνέβη και στα γεγονότα της Νέας Σμύρνης. Μετά από τον ελαφρύ τραυματισμό Αστυνομικού κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων ενάντια στην ανεξέλεγκτη Αστυνομική Βία, όλες οι δυνάμεις της Αστυνομίας άρχισαν να τριγυρνάνε με πρακτικές βεντέτας και εκδίκησης, λες και πρόκειται για κάποια συμμορία – κρατική στην περίπτωσή της. Έτσι, η συλλογική ευθύνη πνίγηκε στις κατηγορίες, στα βασανιστήρια και στο κυνηγητό όσων ανθρώπων επέλεξαν να κατέβουν σε μια μεγαλειώδη πορεία για να φτάσουμε στην περίπτωση του "Ινδιάνου" που κατηγορήθηκε χωρίς να βρίσκεται καν εκεί.

Και για να μην ξεχνάμε, επειδή πήξαμε στην τόση καταδίκη της Βίας και στα θύματα, τι έγινε μόλις πριν 1 μήνα όταν μία 16χρονη βρέθηκε αναίσθητη από χτύπημα της ΕΛ.ΑΣ και όχι μόνο δεν διερευνήθηκε κάτι, κατηγορήθηκε κιόλας τόσο από τα Μ.Μ.Ε όσο και από τη δικαιοσύνη με την απόδοση κατηγοριών. Όπως και στις αμέτρητες πλέον περιπτώσεις ακραίας αστυνομικής βίας, όχι μόνο δεν γίνεται τόσος ντόρος γύρω από τους θύτες, αλλά ρίχνεται το φταίξιμο στα θύματα συνεχώς και αδιάκοπα. Είναι εκεί που παύει να ισχύει η όποια "έρευνα" και τα όποια στοιχεία, όπως και η ευαισθητοποίηση γύρω από την ανθρώπινη ζωή. Έτσι μία μέρα μπορεί να γυρνάς σπίτι σου και να βρεθείς πνιγμένος στα δακρυγόνα ή αναίσθητος/η σε νοσοκομείο ή στην καλύτερη περίπτωση να σε σκυλοβρίσει κάποια διμοιρία των ΜΑΤ κι άμα αντιμιλήσεις να βρεθείς χτυπημένος/η και με κατηγορίες αντίστασης. Αυτές, όμως, δεν λογίζονται ως ανθρώπινες ζωές. Όταν πετάνε φοιτητές με χειροπέδες από ταράτσες καταλήψεων, δίνοντας ψεύτικα εξιτήρια από νοσοκομεία, προκειμένου να ολοκληρωθεί το έργο της Μανίας και της Εκδίκησης των κατασταλτικών μηχανισμών, τότε φταίει ο φοιτητής που βρέθηκε στον δρόμο της … "Δικαιοσύνης". Τα περιστατικά είναι τόσα πολλά τα τελευταία χρόνια που, δυστυχώς, θα πρέπει να βάλουμε μία τελεία. Το ζήτημα είναι πως αυτή η Βία έχει γίνει κανονικότητα, σε βαθμό που κανείς/καμία να μην μαθαίνει πλέον για τα περιστατικά αυτά. Κι αυτό είναι το κενό που χρειάζεται

να καλύψουμε πέρα από την ανοχή και την αδιαφορία.

Κι αν κάτι κάνει τα παραπάνω περιστατικά μη καταδικαστέα από την κοινωνία, είναι το ίδιο το αφήγημα με το οποίο προβάλλονται. Σε αντίθεση με την περίπτωση που το λεγόμενο θύμα είναι Αστυνομικός. Τότε δεν γεννιούνται τα ίδια ερωτήματα, τότε και πάντα ο Αστυνομικός έχει δίκιο. Το Δίκαιο της Κυριαρχίας και της επιβολής πάνω στο σώμα και στην ψυχή σου. Το Δίκαιο του Νόμου.

Μ.Π

ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ : ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΘΡΥΨΑΛΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΚΤΙΚΗ ΜΑΝΙΑ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ Π.Κ. ΚΑΙ Κ.Π.Δ.

ΜΙΑ ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΤΕΡΑΤΟΥΡΓΗΜΑ

Οπως σημείωνα και σε προηγούμενη προσέγγιση (“ΒΟΗΘΕΙΑ, ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΕΣ…”, 29.11.2023 σε διάφορες ιστοσελίδες), η εξαγγελθείσα νομοθετική μεταρρυθμιστική απόπειρα του Υπουργού Δικαιοσύνης αποτελεί την έκτη κατά σειρά μετωπική επιδρομή στο νομοθετικό χώρο του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου από την κυβέρνηση της Ν.Δ. από το 2019 μέχρι σήμερα : Οι ν. 4637/2019, 4855/2021, 4908/2021, 4947/2022 και 4985/2022, αλλά και άλλοι (ενδεικτικά : ν. 4689/2020, 4703/2020, 4937/2022, 4995/2022), έχουν προκαλέσει σοβαρά πλήγματα στις θεσμοθετημένες ελευθερίες και δικαιώματα και σοβαρή οπισθοδρόμηση σε κατακτήσεις αγώνων δεκαετιών. Εχω

αναφερθεί σε αναλυτική μου αρθρογραφία σε όλα αυτά στον αντίστοιχο χρόνο.

Και για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο η σύλληψη των ρυθμίσεών του πηγάζει από την πεποίθηση της αναντιστοιχίας των ισχυουσών ποινών και των ποινικών ρυθμίσεων προς όφελος των δραστών ως αιτίας για την αύξηση της εγκληματικότητας, πράγμα το οποίο άλλωστε ακούμε καθημερινά σε όλα τα Μ.Μ.Ε. από βουλευτές της κυβέρνησης, αλλά και δημοσιογράφους των ίδιων απόψεων, καθώς και εκπροσώπους συνδικαλιστές της αστυνομίας που συμμετέχουν σε κάθε σχετική τηλεοπτική εκπομπή.

Πάντα κάποιος που αποφυλακίστηκε και εγκλημάτισε θα αποτελεί το αρχέτυπο για την συνολική προσομοίωση της εικόνας στον κανόνα που στρεβλά διαμορφώνεται, αφού καμμία στατιστική ανάλυση και επεξεργασία δεν επιβεβαιώνει ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων ομοίων ρυθμίσεων συμπεριφέρεται παραβατικά, ώστε να δικαιολογείται η συνολική αντιμετώπιση του ζητήματος με σκλήρυνση και αυστηροποίηση των ποινών και των προϋποθέσεων της υφ όρον απόλυσης. Η γενικευμένη αντιμετώπιση μεμονωμένων παραβατικών συμπεριφορών με συνολική αυστηροποίηση όμως δεν είναι παρά η συνειδητή επιλογή της συλλογικής ευθύνης στο νομοθετικό επίπεδο, επιλογή αντίθετη με τη θεμελιώδη αρχή της ατομικής ευθύνης στο ποινικό δίκαιο.

Και η απόδοση της εγκληματικότητας στις χαμηλές ποινές αποπροσανατολίζει από τα κοινωνικά αίτια, τα οποία την γεννούν, ενισχύει τον κυρίαρχο ρόλο των κατασταλτικών δυνάμεων εγκαθιστώντας τις ως αναγκαίες στην καθημερινή ζωή του πολίτη, συμβάλλουν στην ανοχή των αυθαιρεσιών και των παραβιάσεων και κυρίως απαλλάσσουν την πολιτική εξουσία και την άρχουσα τάξη από τις ευθύνες για την εκτεταμένη φτώχεια, περιθωριοποίηση, εγκληματοποίηση της μετανάστευσης και των αντιστάσεων που αποτελούν τις κύριες αιτίες της παραβατικότητας.

Ανάλογη επικοινωνιακή προτεραιότητα επιβάλλει τις τροποποιήσεις στις διατάξεις εμπρησμού δασών : Υπηρετεί την διαχρονική αποπροσανατολιστική και πάντα αναπόδεικτη ρητορική

όλων των κυβερνήσεων ότι για τα δάση που καίγονται κάθε χρόνο φταίνε κάποιοι σατανικοί εμπρηστές, πράχτορες κ.λπ. (το 2023 και πρόσφυγες !!!) και όχι η εγκληματική πολύπλευρη εγκατάλειψή τους που διαμορφώνει αντικειμενικές συνθήκες ξηρασίας και υπερθέρμανσης και τα καθιστά εύφλεκτη ύλη σε οποιαδήποτε ανάφλεξη.

Στο κείμενο που δόθηκε στις 28.11.2023 στην δημοσιότητα από το Υπουργείο Δικαιοσύνης με τον τίτλο «Σύνοψη Βασικών Σημείων των νέων διατάξεων Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας», απουσίαζε η εξαγγελθείσα και ιδιαίτερα προβαλλόμενη ως πρώτη μεταρρύθμιση στους τίτλους και τα πρωτοσέλιδα των δημοσιευμάτων, επαναφορά του αυτεπάγγελτου της ποινικής δίωξης τραπεζικών στελεχών για οικονομικά αδικήματα αντί της κατ’ έγκληση που ισχύει τώρα και η οποία, όπως είναι γνωστό, αποτέλεσε την πρώτη κοινοβουλευτική γκάφα του νέου – μη εκλεγμένου βουλευτή – Υπουργού Δικαιοσύνης, ο οποίος απέδωσε τη νομοθετική αλλαγή αυτής στον ΣΥ.PIZ.Α., ενώ την είχε πραγματοποιήσει η κυβέρνηση της Ν.Δ. με το άρθρο 12 παρ. 3 του ν. 4637/2019, το οποίο τροποποίησε ανάλογα το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 405 ΠΚ.

Τελικά περιλήφθηκε στο κείμενο του νομοσχεδίου που δόθηκε την ίδια μέρα στη δημοσιότητα, αλλά τα ερωτηματικά για την παράλειψή του στην εξαγγελία παραμένουν. Ισως η ταυτόχρονη προώθηση αντίθετου περιεχομένου τροπολογίας υπέρ της ασυλίας στελεχών Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. (περιελήφθη στο νομοσχέδιο για τα κόκκινα δάνεια) αποκαλύπτει κάποια σύγκρουση νομοθετικών προσανατολισμών, αποτέλεσμα της οποίας υπήρξε και ο δισταγμός στην περίληψή του στη σύνοψη.

Η προαναφερθείσα πρώτη μου προσέγγιση στηρίχθηκε αποκλειστικά στο κείμενο σύνοψης ρου Υπουργείου Δικαιοσύνης στις 28/11/2023. Η τωρινή στηρίζεται στην ανάγνωση του κειμένου του ίδιου του νομοσχεδίου.

Προσεγγίζοντας πιο συγκεκριμένα τις επιχειρούμενες σύμφωνα με το νομοσχέδιο ρυθμίσεις καταγράφω (πάντα ενδεικτικά και όχι

εξαντλητικά, δεν είναι αυτός ο σκοπός του κειμένου, ούτε τα χρονικά πλαίσια επαρκούν) από άποψη θεματικής ομαδοποίησης στο χώρο του Ποινικού Κώδικα αυτές που υπηρετούν την αύξηση ελαχίστων και μεγίστων ορίων ποινών, την αυστηροποίηση της υφ όρον απόλυσης και της δυσχέρανσης αναστολής και μετατροπής ποινών, την τυποποίηση νέων αδικημάτων, τη διεύρυνση της αντικειμενικής υπόστασης υπαρχόντων, τις θεσπίσεις και επαναφορές αυτεπάγγελτων ποινικών διώξεων και τις ελάχιστες θετικές διατάξεις που περιλαμβάνονται. Στη συνέχεια στο χώρο του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τις διατάξεις με τις οποίες καταργούνται η συρρικνώνονται δικονομικά δικαιώματα και εγγυήσεις καθώς και τις διατάξεις με τις οποίες εκφράζεται η εισπρακτική διάθεση, εξ ίσου όπως φαίνεται κινητήριος με την κατασταλτική μανία παράγοντας και της επικείμενης "μεταρρύθμισης".

Ι. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

1) ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Π.Κ. 42→ Ποινή αυτουργού σε απόπειρα : Δυνατότητα επιβολής πλήρους ποινής αυτουργού ολοκληρωμένης πράξης **σε απόπειρα** και όχι αποκλειστικά μειωμένης που ισχύει σήμερα.

Π.Κ. 47→ Ποινή αυτουργού σε συνέργεια : Δυνατότητα επιβολής πλήρους ποινής αυτουργού ολοκληρωμένης πράξης **σε συνεργό** και όχι μειωμένης που ισχύει σήμερα.

Εξωφρενική εξομοίωση ποινικής μεταχείρισης απόπειρας και τετελεσμένου αδικήματος, το ίδιο και μεταξύ αυτουργού και συνεργού. Οπισθοδρόμηση εκατονταετιών.

Π.Κ. 52→ Ανώτατο όριο ποινής **κάθειρξης έως 20** χρόνια (ήταν 15) : Αναίρεση της διάταξης του ν. Π.Κ. 4619/2029 που για πρώτη φορά μείωσε το ανώτατο όριο κάθειρξης σε 15 χρόνια.

Π.Κ. 57→ Χρηματική ποινή : Καταργείται ο υπολογισμός σε

ημερήσιες μονάδες. Και τα όρια ανακλιμακώνονται για **πλημμελήματα σε 500-15.000 € και για κακουργήματα 15.000-100.000 €.**

Να θυμίσουμε ότι οι χρηματικές ποινές δεν αναστέλλονται. Και ότι σχεδόν σε όλα τα "μεταρρυθμιζόμενα αδικήματα" προβλέπονται σωρευτικά με τις ποινές φυλάκισης.

Π.Κ. 264 → Σωρευτική προσθήκη επιβολής χρηματικής ποινής σε όλες τις μορφές εμπρησμού από πρόθεση/αμέλεια

Π.Κ. 265 → Χρηματική ποινή για οποιοδήποτε αδίκημα 10.000-200.000€

– Από 8 σε 10 έτη το ελάχιστο + χρηματική ποινή (α) και επιβαρυντική περίσταση το οικονομικό κίνητρο.

-(γ) Κάθειρξη τουλάχιστον 10 αντί για κάθειρξη.

→ 265 Παρ. 2 αμέλεια τουλάχιστον 3 + χρηματική ποινή και σε περίπτωση αποτελέσματος.

ΕΔΩ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΜΙΑ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ν. 4855/2021.

Η Π.Κ. 265 είχε ήδη αυστηροποιηθεί με το άρθρο 46 ν. 4855/2021. Με το νόμο αυτόν θεσπίστηκε αθρόα μεταβολή εγκλημάτων βλάβης ή συγκεκριμένης διακινδύνευσης σε εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης (Π.Κ. 264, 268, 270, 273, 277, 286, 290, 291). Σε όλα αυτά τα αδικήματα (πλημμύρα, έκρηξη, κοινώς επικίνδυνη βλάβη, ναυάγιο, παράβαση οικοδομικών εργασιών, επικίνδυνες παρεμβάσεις στην οδική συγκοινωνία, επικίνδυνες παρεμβάσεις σε συγκοινωνιακά μέσα σταθερής τροχιάς) στερεότυπα και ομοιότυπα οι φράσεις *«προέκυψαν… κίνδυνος* κ.λπ.» από την φράση *«μπορεί να προκύψει…».*

Η ανάγκη δηλαδή απτού αποτελέσματος ή εν πάση περιπτώσει συγκεκριμένου κινδύνου ως στοιχείο συγκρότησης της αξιόποινης πράξης, που τίθεται πάντα από την ποινική νομοθεσία για την διασφάλιση της ακεραιότητας της απονομής δικαιοσύνης αλλά και του τεκμηρίου αθωότητας των κατηγορουμένων, αντικαθίσταται με

μία αόριστη διατύπωση, η οποία τους παραδίδει στην υποκειμενική και άρα εγγενώς αυθαίρετη κρίση αστυνομικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών. Η αντικατάσταση αντικειμενικών, απτών και συγκεκριμένων κριτηρίων που είναι δεκτικά απόδειξης και ανταπόδειξης, από αόριστες πιθανότητες, των οποίων η συνδρομή ανάγεται όλο και περισσότερο στο υποκειμενικό της κρίσης των εξουσιαστικών αρχών συνιστά προφανώς οπισθοδρόμηση από τον νομικό πολιτισμό και δεν υπαγορεύεται από την ωρίμανση οποιασδήποτε κοινωνικής ανάγκης, αλλά από την εμπέδωση της λαϊκίστικής προπαγάνδας στον πολύ επικίνδυνο χώρο του ποινικού δικαίου από την κυβέρνηση.

Και με τον ίδιο νόμο, μόλις πριν δύο χρόνια είχαν αυστηροποιηθεί οι ποινές για εμπρησμό, εμπρησμό δασών, ανθρωποκτονία, βλάβη από πλάνη, κλοπή, ληστεία, τοκογλυφία. Εκτός από την τοκογλυφία, στην οποία πραγματικά αντιστοιχεί αυστηροποίηση των ποινών, καθώς ο «νέος» Π.Κ. σχεδόν την αποποινικοποιούσε, οι υπόλοιπες περιπτώσεις υπερβαίνουν προφανώς τα όρια της αναλογικότητας και εξυπηρετούν περισσότερο την ανάγνωση στις εφημερίδες, παρά την δικαιική κρίση και την απονομή δικαιοσύνης. Η ανθρωποκτονία από πρόθεση, την οποία ο νέος Π.Κ. τιμωρούσε διαζευκτικά όχι μόνο με την ισόβια κάθειρξη, αλλά και με την πρόσκαιρη, ακόμα και χωρίς ελαφρυντικό, τώρα τιμωρείται αποκλειστικά με ισόβια (όταν δεν συντρέχει βρασμός ψυχής ή ελαφρυντικό) και θεσπίζεται δέσμια αρμοδιότητα επιβολής ποινής.

Και ο εμπρησμός δασών από πρόθεση απειλήθηκε με κάθειρξη έως 8 έτη και χρηματική ποινή γενικά και με κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή εάν ο δράστης σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος.

Τώρα, ο αποπροσανατολισμός κλιμακώνεται στο απόγειο, με την αυστηροποίηση των ποινών για το αδίκημα του εμπρησμού δάσους και κάθε μορφής αναστολής ή μετατροπής (δεν διευκρινίζεται καν εάν αυτή η απαγόρευση αναστολής η μετατροπής αφορά και για το εξ αμελείας τελεσθέν αδίκημα του εμπρησμού δάσους), την στιγμή κατά την οποία τα ελάχιστα στατιστικά στοιχεία που βγαίνουν

στην επιφάνεια αναδεικνύουν ότι ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών που οφείλονται σε εμπρησμούς από πρόθεση, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των περισσοτέρων οφείλεται σε έλλειψη μέτρων δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης, ελλιπείς προϋπολογισμούς και ελλιπή καθαρισμό των δασών. Είναι γνωστό π.χ. ότι στην Δαδιά, που κάηκε φέτος, δεν είχαν καν απομακρυνθεί τα υπολείμματα της περσινής δασικής πυρκαγιάς, δεν είχαν ανοίξει δρόμοι – δίοδοι δασοπυρόσβεσης, ενώ είναι γνωστή η κατάσταση του πυροσβεστικού στόλου και της κακής συντήρησης του που οδήγησε και σε θανατηφόρα ατυχήματα το καλοκαίρι 2023. Ωστόσο, η κυβέρνηση αντί να αναλαμβάνει τις ευθύνες της και να προσανατολίζει τις χρηματοδοτήσεις της στην κατεύθυνση αυτή, καταδιώκει ανεμόμυλους και βρίσκει ευκαιρία για να ανοίγει τον δρόμο για την γενικότερη αυστηροποίηση των ποινών του Ποινικού Κώδικα.

Αν ο ν. 4855/2021 είχε ως αντίστοιχο στόχο την διασκέδαση της κατακραυγής για τις πυρκαγιές στην Βόρεια Εύβοια, ο τωρινός νόμος αποτελεί την επικοινωνιακή απάντηση της κυβέρνησης στον εμπρησμό της Δαδιάς.

Π.Κ. 302 → Ελάχιστο ανθρωποκτονίας από αμέλεια 2 έτη από 3 μήνες.

Π.Κ. 372 → Σωρευτική προσθήκη επιβολής χρηματικής ποινής στην κλοπή σε όλες τις μορφές της.

2) ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΠΟΙΝΩΝ, ΔΥΣΧΕΡΑΝΣΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ, ΑΥΣΤΗΡΟΠΟΙΗΣΗ ΥΦ' ΟΡΟΝ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

Π.Κ. 69,72 →Επαναφορά ποινικής απέλασης αλλοδαπού ως μέτρου ασφαλείας και ως παρεπόμενης ποινής.

Π.Κ. 80Α → **Μετατροπή** σε ποινές **μέχρι δύο μόνο έτη** κατά κανόνα.

Ο π. Π.Κ. που την προέβλεπε την επέτρεπε μέχρι και για φυλάκιση 5 ετών (π.Π.Κ. 82 παρ. 1).

Π.Κ. 80Α → Μετατροπή ποινής 10-100 € ημερησίως από 5 έως 100 € που ίσχυε (π.Π.Κ. 82 παρ. 3.)

Π.Κ. 83 → Ποινές μειωμένες μετά από ελαφρυντικά, αυξάνονται και τα ελάχιστα και τα μέγιστα όριά τους.

περ. **β)** Για αδίκημα που τιμωρείται με κάθειρξη 10- 20 έτη :

από 2 έως 8 έτη ανακλιμάκωση σε **3 έως 12 έτη**

περ. **γ)** Για αδίκημα που τιμωρείται με κάθειρξη 5- 20 έτη :

από 1 έως 8 έτη ανακλιμάκωση σε **2 έως 10 έτη**

περ. **δ)** Για αδίκημα που τιμωρείται με κάθειρξη 5- 10 έτη :

από 1 έως 6 έτη ανακλιμάκωση σε **2 έως 6 έτη**

Π.Κ. 84 → Επαναφορά **έντιμου αντί για σύννομο βίο.** Αναίρεση της σχετικής ρύθμισης του ν. Π.Κ. (ν. 4619/2019). Η αοριστία του πνεύματος και ηθικής επανέρχεται. Ο σύννομος βίος δεν αρκεί.

Π.Κ. 85 →Συρροή λόγων μείωσης → **Μόνο μια φορά μείωση** και κατάργηση κλιμάκωσης. Οχι απεριόριστη μείωση μέχρι το ελάχιστο όριο όπως ισχύει.

Π.Κ. 94 → Συνολική ποινή (συγχώνευση), το ανώτατο όριο ανέρχεται πλέον για ποινή κάθειρξης (κακουργήματα) σε **25 έτη από 20** και για ποινή φυλάκισης σε **10 έτη από 8.**

Π.Κ. 99 παρ. 1 → Αναστολή για ποινές **μόνο έως ένα έτος**, αντί για έως τρία που ισχύει, και μάλιστα με αιτιολογημένη απόφαση και με σαφή προτροπή επιβολής περιοριστικών όρων.

Π.Κ. 99 παρ. 5 → Για φυλάκιση έως 3 έτη δυνατότητα επιβολής έκτισης μέρους αντί μετατροπής σε χρηματική.

Σημείωση : Για τις ποινές **άνω των τριών ετών** δεν αναφέρεται πουθενά ούτε αναστολή, ούτε μετατροπή. Αρα **έκτιση,** έστω και μερική.

Οι ρυθμίσεις για πραγματική έκτιση μέρους της ποινής για πλημμέλημα έως 2-3 έτη και ολόκληρης για ποινές άνω των τριών ετών :

α) Κινούνται στον δρόμο που άνοιξε ο ΣΥ.PIZ.A. και η πομπώδης νομοπαρασκευαστική του επιτροπή δυστυχώς με το νέο Ποινικό Κώδικα (ν. 4619/2019), ο οποίος ουσιαστικά καθιέρωσε την υποχρεωτική έκτιση μέρους ποινής για πλημμελήματα, καταργώντας (άρθρο 99 Π.Κ.) την αναστολή σε ποινές 3-5 ετών.

β) Καταργούν στην πράξη την αποποινικοποίηση εκατοντάδων πλημμεληματικών πράξεων που ύστερα από απαίτηση του προοδευτικού νομικού κόσμου είχε επιτευχθεί με σωρεία ειδικών νόμων αλλά και με το νέο Ποινικό Κώδικα (κατάργηση πταισμάτων, κατάργηση αδικημάτων Κ.Ο.Κ., χρεών σε ασφαλιστικά ταμεία για στο Δημόσιο για μικρά ποσά, κ.λ.π).

γ) Στην πραγματικότητα, η επαναφορά της δυνατότητας φυλάκισης για πλημμελήματα επιβεβαιώνει την κατασταλτική φιλοσοφία της κυβέρνησης και ακυρώνει στην πράξη τα βήματα φιλελεύθερης μεταρρύθμισης της ποινικής νομοθεσίας των προηγουμένων ετών και την αποποινικοποίηση των μικρών αδικημάτων.

δ) Η επαναφορά της μετατροπής της ποινής σε χρήμα επιβεβαιώνει την αποτυχία των πειραμάτων για εναλλακτικούς τρόπους θέσπισης ποινής, π.χ. κοινωφελής εργασία, που δεν λειτουργεί, και επισφραγίζει για άλλη μια φορά ότι η δικονομική μεταχείριση των δραστών και η πραγματική έκτιση της ποινής τους ή όχι θα εξαρτάται από την οικονομική τους κατάσταση.

ε) Και βέβαια συμβάλλουν στη συμφόρηση των φυλακών αντί για το αντίθετο.

Π.Κ. 101 → Ανάκληση αναστολής για καταδίκη μεγαλύτερη του ενός έτους (αντί 3 που ισχύει).

Π.Κ. 104Α → Κοινωφελής εργασία κατά κανόνα για ποινές έως 2 ετών αν συναινεί/απουσιάζει ο καταδικασθείς.

Π.Κ. 105Β → Έκτιση 3/5 ως όρος και στις ποινές φυλάκισης, 3/5 και 4/5 στις ποινές κάθειρξης.

-”Σκαστά”, δηλαδή πραγματική έκτιση (**παρ. 6)** τα 2/5 και 16 έτη ως όρος.

-”Σκαστά”, δηλαδή πραγματική έκτιση (παρ. 6) τα 3/5 και 18 έτη ως όρος για ποινές από αδικήματα Π.Κ. **187 (**εγκληματική οργάνωση), **187Α** (τρομοκρατική οργάνωση και πράξεις), **380 (ληστεία)**, **299** (ανθρωποκτονία με πρόθεση), 19ου κεφάλαιου Π.Κ. (Αρθρα 336 – 353, βιασμός κλπ) + 1/3 λοιπών ποινών με μέγιστο 20 έτη (για άπαξ ισόβια) και 25 έτη για πλείονα ισόβια. Ελάχιστη έκτιση 17 χρόνων όταν η ποινή είναι >= ανώτατου ορίου +10.

Π.Κ. 106 → Δυνατότητα μη χορήγησης υφ όρον απόλυσης με κριτήρια διαγωγή, επικινδυνότητα, περιστάσεις. Καταργείται η υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας και η ανεπάρκεια αναιτιολόγητης επίκλησης πειθαρχικού παραπτώματος στις απορριπτικές αποφάσεις.

Η αυστηροποίηση των προϋποθέσεων της υφ’ όρον απόλυσης έρχεται να προστεθεί στις διαδοχικές νομοθετικές παρεμβάσεις οι οποίες θεσπίστηκαν με τα άρθρα 17 – 25 ν. 4855/2021 και εκπέμπει μήνυμα γενικής χειροτέρευσης των όρων απόλυσης. Και αυτό διότι δεν συγκεκριμενοποιεί κανένα κριτήριο : Αναφέρει μεν την επικινδυνότητα του εγκλήματος και τα ατομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του δράστη ως κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη, πλην όμως :

α) Η μεν επικινδυνότητα του εγκλήματος έχει κριθεί, αξιολογηθεί και τιμωρηθεί από την επιλογή της εκτιόμενης ποινής που έχει επιβάλει το Δικαστήριο και δεν είναι επιτρεπό ο σωφρονιστικός νομοθέτης να επεμβαίνει σε αυτήν και ουσιαστικά να την επαυξάνει η να την αυστηροποιεί.

β) Και αφετέρου τα ατομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του δράστη αποτελούν μια αόριστη έννοια σε σχέση με την συγκεκριμένη που προβλέπει το ισχύον άρθρο 106 Π.Κ., σύμφωνα

με το οποίο *η απόλυση υπό όρο μπορεί να μη χορηγηθεί, αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος κατά την έκτιση της ποινής του καθιστά αναγκαία την συνέχιση της κράτησης του, για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιοποίνων πράξεων. Μόνη η αναιτιολόγητη επίκληση πειθαρχικού παραπτώματος κατά την έκτιση της ποινής δεν αρκεί για την μη χορήγηση της απόλυσης.*

Η διάταξη λοιπόν αυτή του ισχύοντος άρθρου 106 Π.Κ, η οποία καθιερώνει ως κανόνα την απόλυση και προϋποθέτει για την εφαρμογή της εξαίρεσης συγκεκριμένα κριτήρια, προφανώς θα αντικατασταθεί, και η αοριστία, δηλαδή η αυθαιρεσία, θα κυριαρχήσει και θα γίνει ο κανόνας.

Π.Κ. 108 → Άρση απόλυσης για καταδίκη σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη από 1 έτος.

Π.Κ. 265 → Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης για όλα τα αδικήματα του Π.Κ. 265.

Π.Κ. 265Α → Δήμευση περιουσίας για εμπρησμό δάσους από πρόθεση αν είχε σοβαρό αποτέλεσμα.

Π.Κ. 289 → Απάλειψη αδικήματος εμπρησμού δάσους από αμέλεια από το ρυθμιστικό πεδίο της έμπρακτης μετάνοιας.

Ο υπερδιπλασιασμός αν όχι πολλαπλασιασμός των 13.000 κρατουμένων στις Ελληνικές φυλακές βρίσκεται μπροστά μας.

3) ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ

Π.Κ. 168→ Διατάραξη λειτουργίας υπηρεσίας νοσηλευτικών ιδρυμάτων, τιμωρείται σε περίπτωση που γίνονται φωνασκίες κλπ με ποινή φυλάκισης **τουλάχιστον ένα έτος** και σε περίπτωση που τελούνται και βιαιοπραγίες με φυλάκιση **τουλάχιστον δύο ετών** και χρηματική ποινή.

Προφανώς οι κινητοποιήσεις γιατρών και νοσηλευτών στα δημόσια νοσοκομεία τα τελευταία χρόνια έχουν ενοχλήσει την κυβέρνηση.

Π.Κ. 182 παρ. 1 → Παραβίαση περιορισμών διαμονής, τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 έτη (μεταφορά από το ισχύον Π.Κ. 169Α παρ. 2).

Π.Κ. 182 παρ. 2 → Παραβίαση απαγόρευσης επιστροφής αλλοδαπού τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο έτη χωρίς αναστολή, μετατροπή, ανασταλτικό.

Π.Κ. 264 παρ. 3 → Παραβίαση διατάξεων πυροπροστασίας φυλάκιση έως 1 έτος + χρηματική ποινή εφόσον η παράλειψη συνέβαλε ουσιωδώς στη εξάπλωση της πυρκαγιάς.

Το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης προβλέπει βέβαια αξιόποινο (ήταν πταίσμα πριν την θέσπιση του ν. Π.Κ. – π.Π.Κ. 433) για το αδίκημα της μη συμμόρφωσης των υποχρέων με διατάξεις λήψης μέτρων πυροπροστασίας, όταν η παράλειψη αυτή συμβάλλει ουσιωδώς στην εξάπλωση της πυρκαγιάς με ποινή φυλάκισης μέχρι ένα έτος. Εδώ είμαστε υποχρεωμένοι να διατυπώσουμε δύο παρατηρήσεις που αποκαλύπτουν την υποκρισία και τις αντιφάσεις των κυβερνητικών εξαγγελιών :

α) Σε αντίθεση με την φιλοσοφία του ν. 4855/2021, ο οποίος μετέτρεψε όλα τα κοινώς επικίνδυνα αδικήματα σε αδικήματα αφηρημένης διακινδύνευσης, που δηλαδή στοιχειοθετούνται χωρίς η αποδιδόμενη πράξη να έχει προκαλέσει συγκεκριμένο αποτέλεσμα, εδώ απαιτείται να επέλθει όχι απλώς συγκεκριμένη διακινδύνευση, αλλά και ποιοτικά σημαντικό αποτέλεσμα, η απειλούμενη παράλειψη δηλαδή να έχει συμβάλει ουσιωδώς στην εξάπλωση της πυρκαγιάς για να είναι αξιόποινη.

β) Και παρά το γεγονός ότι οι πράξεις αυτές, ακόμα και όταν έχουν συμβάλει ουσιωδώς στην εξάπλωση της πυρκαγιάς, έχουν προκαλέσει αποδεδειγμένα τεράστια κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ζημιά, η απειλούμενη ποινή μέχρι ενός έτους είναι τουλάχιστον αστεία σε σχέση με τις ποινές που προβλέπονται παραπάνω.

Πρόκειται για μια διάταξη, η οποία σε αντίθεση με τις κακουργηματικές που κυνηγούν ανεμόμυλους, προστατεύει τους πραγματικούς υπεύθυνους των δασικών πυρκαγιών μεταξύ των οποίων μπορεί να είναι Περιφερειάρχες, Δήμαρχοι, ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι κλπ, ιδίως για τις περιπτώσεις μη συντήρησης δασών που προαναφέρθηκαν. Τους τυποποιεί προνομιούχο αδίκημα στα μέτρα τους και τους χαϊδεύει με την απειλούμενη ποινή.

Π.Κ. 265 (Εμπρησμός σε δάση)

→ Παρ. 4 : Ποινικοποιούνται οι **προπαρασκευαστικές πράξεις** – κατοχή εμπρηστικών υλών ή πρόσφορων για φωτιά αντικειμένων με απειλούμενη τιμωρία φυλάκιση τουλάχιστον 3 έτη και χρηματική ποινή και κάθειρξη έως 8 έτη + χρηματική ποινή αν οι πράξεις αυτές τελούνται εντός δάσους κλπ.

→ Παρ. 5 : Ποινικοποιείται η **αποθήκευση εύφλεκτων υλών εντός δάσους** με απειλούμενη τιμωρία φυλάκιση + χρηματική ποινή.

Σε περίπτωση εξάπλωσης τουλάχιστον 3 έτη + χρηματική ποινή.

Η ποινικοποίηση με αυστηρές κυρώσεις των προπαρασκευαστικών πράξεων εμπρησμού, δηλαδή κατοχής εμπρηστικών υλών ή αντικειμένων με σκοπό την προετοιμασία διάπραξης εμπρησμού δάσους (ποινή μη αναστελλόμενη ή μετατρεπόμενη) προσθέτει ακόμα ένα βήμα στην κατακρήμνιση της ασφάλειας δικαίου, καθώς ποινικοποιεί απλές προπαρασκευαστικές πράξεις οι οποίες δεν επαρκούν για να συγκροτούν αρχή τέλεσης οποιουδήποτε αδικήματος και είναι κατά πάγια παραδοχή της θεωρίας και της νομολογίας ατιμώρητες και ανοίγει έναν ευρύτατο δρόμο για τεράστιες αστυνομικές σκευωρίες και δικονομικές αυθαιρεσίες.

Ήδη η κατοχή εμπρηστικών υλών (έννοιας αόριστης και προβληματικής, περισσότερο ακόμα και από αυτήν των εκρηκτικών υλών για τις οποίες ο Αρειος Πάγος διεκδικεί με τη νομολογία του πεισματικά ρόλο πραγματογνώμονα) έχει προβλεφθεί στο άρθρο 272 Π.Κ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 ν. 4855/2021, και τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος με φυλάκιση τριών έως πέντε

ετών ή κακουργήματος ανάλογα με τις περιστάσεις υπό τις οποίες έχει διεξαχθεί.

4) ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΑΣΗΣ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ

Π.Κ. 235→Εμφατική προσθήκη της φράσης "ανεξαρτήτως αξίας".

Π.Κ. 236→ Εμφατική προσθήκη της φράσης "ανεξαρτήτως αξίας".

Π.Κ. 237→ Προσθήκη (δ) αποσπασμένων δικαστών ως αντικειμένου δωροδοκίας.

Π.Κ. 290Α→ Προστίθεται περ. ε΄στο άρθρο.

Η παραβίαση ερυθρού σηματοδότη εντάσσεται στις περιπτώσεις επικίνδυνης οδήγησης. Η τιμωρία της παράβασης κλιμακώνεται ανάλογα με το αποτέλεσμα όπως και οι λοιπές ισχύουσες και για τους λοιπούς τρόπους τέλεσης ποινές και φτάνει μέχρι ισόβια κάθειρξη σε περίπτωση πολλών θανάτων.

Π.Κ. 348^{Α} παρ. 3→ Προσθήκη αξιοποίνου αναπαράστασης παιδικής πορνογραφίας σε πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο.

Άρθρο 25 ν. 1882/1990 –ΧΡΕΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ –

Με περιλαμβανόμενη τροποποίηση προβλέπεται η απάλειψη της εξαίρεσης χρηματικών ποινών, τόκων, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων από την αντικειμενική υπόσταση και την αίτηση – πίνακα χρεών.

Εξαιρούνται μόνο τα χρέη του άρθρου 66 ΚΦΔ, τα προερχόμενα δηλαδή από φοροδιαφυγή.

Στην ουσία έχουμε διεύρυνση της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος και έμμεση – ίσως και πολλαπλάσια – μείωση του ελαχίστου χρηματικού ποσού οφειλών για τη συγκρότηση και κλιμάκωση του αξιόποινου.

Ενώ η ουσιαστική ποινικοποίηση της οφειλής….χρηματικών ποινών, επιβαρύνσεων και προσαυξήσεων συνιστά ιδιότυπη

παραβίαση της αρχής no bis in idem. Σκεφθείτε πως θα αντιμετώπιζε ο ποινικός επιστήμονας τη φυλάκιση ως μέσον τιμωρίας για την μη καταβολή της επιβληθείσας από ποινικό δικαστήριο χρηματικής ποινής !

5) ΘΕΣΠΙΣΕΙΣ – ΕΠΑΝΑΦΟΡΕΣ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗΣ ΔΙΩΞΗΣ

Π.Κ. 114→ Αυτεπάγγελτη δίωξη για αδικήματα κατά Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. (επαναφορά)

Π.Κ. 358 → Κακόβουλη Παραβίαση υποχρέωσης διατροφής (Επαναφορά)

Π.Κ. 390 συνδ. με 405→ Απιστία επαναφορά αυτεπάγγελτης δίωξης κατά τραπεζικών που την διαπράττουν (επαναφορά).

Π.Κ. 375 παρ. 2 συνδ. με 381→ Επαναφορά αυτεπάγγελτης δίωξης για υπεξαίρεση άνω των 120.000 €.

Π.Κ. 378 συνδ. με 381→ Αυτεπάγγελτη δίωξη για κάθε μορφή τέλεσης, ακόμα και την όλως ελαφρά και κατάργηση δυνατότητας αποχής το Εισαγγελέα μετά από δήλωση του παθόντος.

Π.Κ. 386 παρ. 1 → Απάτη, καθίσταται αυτεπαγγέλτως διωκόμενο

Π.Κ. 386^{Α} παρ. 1,2 → Απάτη με υπολογιστή, καθίσταται αυτεπαγγέλτως διωκόμενο

Π.Κ. 404 παρ. 2 → τοκογλυφία κατ επάγγελμα, καθίσταται αυτεπαγγέλτως διωκόμενο

Π.Κ. 394 → αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος (“κλεπταποδοχή”), καθίσταται αυτεπαγγέλτως διωκόμενο

_

6) ΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο νομοσχέδιο υπάρχουν και μερικές θετικές διατάξεις. Είναι όλες προιόν ανταπόκρισης είτε σε σημαντικές κοινωνικές πιέσεις, είτε σε ανάγκη αποσυμφόρησης, ενώ οι περισσότερες

είναι ανεπαρκείς :

Π.Κ. 187 παρ. 6 → Δυνατότητα ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση κατά πλημμελληματικής καταδίκης με υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας και περιοριστικών όρων :

Ανεπαρκέστατη διότι προβλέπεται κατ εξαίρεση και με όρο ειδικής αιτιολογίας και υποχρεωτική επιβολή περιοριστικών όρων, ακόμα και για τις πιό χαμηλές ποινές.

Π.Κ. 302 παρ. 2 → Δυνατότητα απαλλαγής από ποινή του οικείου υπαίτιου του αδικήματος ανθρωποκτονίας από αμέλεια.

Π.Κ. 358 → Επαναφορά αυτεπάγγελτου παραβίασης διατροφής.

Π.Κ. 363 → Ερμηνευτική προσθήκη ότι οι δικαστές δεν είναι τρίτοι (το κάνουν για να αδειάσουν τα δικαστήρια, αλλά δεν το βάζουν στο ΠΚ 362).

Π.Κ. 362 → Καταργείται (;) Η κατάργησή του έχει εξαγγελθεί, αλά δεν διατυπώνεται σε κανένα κείμενο από όσα δόθηκαν.

Π.Κ. 404 παρ. 2 → τοκογλυφία κατ επάγγελμα, καθίσταται αυτεπαγγέλτως διωκόμενο, αν και κακούργημα απειλούμενο με κάθειρξη 5-8 ετών παρέμενε κατ έγκληση διωκόμενο !

Θετικές είναι αν και ελάχιστες και οι τροποποιήσεις στον **ν. 3500/2006** περί ενδοοικογενειακής βίας. *Οι βασικότερες είναι :*

– Ποινικοποίηση ψυχολογικής βίας σε βάρος ανηλίκου – άρθρο 4.

– Άρθρο 5 αύξηση ελάχιστου ορίου χρηματικής ικανοποίησης από 1.000€ σε 2.000€

– Άρθρα 6,7 – Τυποποίηση διακεκριμένης παράνομης βίας – απειλής **ενώπιον ανηλίκου** – φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Κατά τη γνώμη μου είναι σαφώς αναγκαία η λήψη ουσιαστικών και αυστηρών ποινικών μέτρων αντιμετώπισης της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, όπως και η κατάργηση της δυνατότητας ανάκλησης της ποινικής δίωξης βιαστών που καθιστά την πράξη

αυτή αντικείμενο συναλλαγής μεταξύ οικονομικά εύπορου θύτη και θύματος. Αλλα φυσικά δεν αρκεί ως λύση, όπως και παντού, η ποινικοποίηση. Απαιτούνται, πέρα από τις ποινές και κοινωνικές υπηρεσίες για τα θύματα, δηλαδή δομές φιλοξενίας, ψυχολογικής στήριξης και εκτεταμένης νομικής βοήθειας, δηλαδή οικονομικές παροχές που δεν διατίθενται. Συνεπώς, και η εξαγγελία αυτή τίθεται απλώς και μόνο για να ικανοποιήσει το κοινό περί δικαίου αίσθημα από την ραγδαία αύξηση των σεξιστικών και ενδοοικογενειακών και έμφυλων εγκλημάτων, για τα οποία δεν υπάρχει πράγματι αποτελεσματική ούτε αστυνομική, ούτε νομοθετική αντιμετώπιση.

ΙΙ. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Οσο αποκρουστικές και αν είναι οι προεκτεθείσες τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα, εκείνες που ανοίγουν διάπλατα τον δρόμο για την κατάργηση της δίκαιης δίκης, τις παραπομπές και καταδίκες με συνοπτικές διαδικασίες, την κατάργηση της αμεσότητας, τον ευτελισμό της λαϊκής δικαιοσύνης, την αποψίλωση του δικαιώματος καταφυγής σε ένδικα μέσα, την απαλλαγή εισαγγελικών διατάξεων από την αιτιολόγηση και βέβαια την απροκάλυπτη εισπρακτική σκοπιμότητα που ενισχύει και επιλέξει ταξικά και κοινωνικά ακόμα περισσότερο την κατασταλτική.

1) ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ – ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

Κ.Ποιν.Δ. 7,8 → Κατάργηση του Πενταμελούς Εφετείου

Προϊόν της τάσης μείωσης του αριθμού των μελών των δικαστηρίων για λόγους περικοπών.

Κ.Ποιν.Δ. 43 παρ. 1 : Οι «ελεγκτικές αρχές» αναβαθμίζονται σε προανακριτικές.

Δηλαδή οι έρευνες διοικητικών αρχών, συνήθως διεξαγόμενες για τις ανάγκες διοικητικής διερεύνησης, συχνά από πρόσωπα χωρίς νομικές γνώσεις και με ελλιπή πρόβλεψη και τήρηση των δικαιωμάτων των μετέπειτα κατηγορουμένων αναβαθμίζονται σε

υποκατάσταση προανακριτικής διαδικασίας, την περίοδο που μάλιστα έχει προβλεφθεί με νόμο η σύσταση δικαστικής αστυνομίας με κύριο έργο τη διεξαγωγής προανάκρισης.

Κ.Ποιν.Δ. 43 παρ. 2 → Καταργείται η εισαγγελική αιτιολόγηση για μη άσκηση ποινικής δίωξης.

Κ.Ποιν.Δ. 43 παρ. 5 → Διεύρυνση αρχειοθέτησης μηνύσεων με συνοπτικές διαδικασίες.

Προφανής η αντίθεση και των δύο ρυθμίσεων στα άρθρα 93 & 3 Σ και 139 Κ.Ποιν.Δ. ενίσχυση του εισαγγελικού αυταρχισμού και και αποστέρηση έννομης και δικαστικής προστασίας των πολιτών που καταφεύγουν σε αυτήν προστασίας.

Κ.Ποιν.Δ. 110 γ και δ, 111 → Το Μονομελές Εφετείο εκδικάζει εφέσεις κατά αποφάσεων Τριμελούς Πλημμελειοδικείου και Πλημμελήματα Προσώπων ιδιάζουσας δωσιδικίας.

Η κατάργηση του Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων και γενικά η ενίσχυση της αρμοδιότητας του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου και Μονομελούς Εφετείου και όλα τα μονομελή δικαστήρια συνιστούν νομιμοποίηση της δικαστικής αυθαιρεσίας, Η Ν.Δ. συνεχίζει στον δρόμο του ν. 3994/2011, ο οποίος καθιέρωσε για πρώτη φορά τα …Μονομελή Εφετεία Κακουργημάτων κυρίως για να αντιμετωπίσει τις μνημονιακές ανάγκες περικοπών των δαπανών για μισθοδοσία δικαστών, καθιστώντας την εξαίρεση, τα Μονομελή δηλαδή δικαστήρια, ως κανόνα αφενός στις αστικές δίκες και, δεύτερον, καθιερώνοντας τα για πρώτη φορά στα ποινικά κακουργήματα.

Ήδη τα Μονομελή Πλημμελειοδικεία έχουν όλο και πιο ενισχυμένες αρμοδιότητες, αφού δικάζουν όλα τα αδικήματα που απειλούνται με ποινή φυλάκισης έως τριών ετών (άρθ. 115 ΚΠοινΔ), ενώ τα Μονομελή Εφετεία δικάζουν όλες τις διακεκριμένες κλοπές, ληστείες, ναρκωτικά πλην ισοβίων, δασικά, μετανάστευση κλπ (άρθ. 110 ΚΠοινΔ). Αρα πόση ακόμα ενίσχυση και γιατί ;

Ακόμα, η πέρα από κάθε δικονομική φαντασία εκδίκαση των

εφέσεων κατά αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου από άλλο ισομελές και ομοιόβαθμο δικαστήριο, πάλι από Τριμελές Εφετείο που θα συγκροτείται από αρχαιότερους δικαστές συνιστά ουσιαστικά κατάργηση του δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας και της ιεραρχικής κλιμάκωσης των δικαστηρίων που κρίνουν σε δεύτερο βαθμό κατόπιν άσκησης ενδίκων μέσων την υπόθεση.

Μια απόφαση πολυμελούς δικαστηρίου κρίνεται σε δεύτερο βαθμό από ένα μονομελές !!!

Φαιδρότητες τέτοιου είδους είναι αμφίβολο αν είναι ανεκτές από την Ε.Σ.Δ.Α. και το Σύνταγμα.

Πέραν αυτού η επίτευξη της επιτάχυνσης χάρις στην κατάργηση των πολυμελών δικαστηρίων και τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους σε μονομελή απαιτεί τη συνδρομή και άλλων προϋποθέσεων :

Αν π.χ. οι υποθέσεις ενός Τριμελούς Εφετείου μοιραστούν σε τρία μονομελή αυτό σημαίνει ότι απαιτούνται άλλες δύο αίθουσες, άλλοι δύο εισαγγελείς και άλλοι δύο γραμματείς.

Αλλά από αυτά δεν υπάρχει τίποτα. Ποιόν κοροϊδεύουν λοιπόν ;

Κ.Ποιν.Δ. 185, 233 → Κατάργηση τοιχοκόλλησης πίνακα πραγματογνωμόνων και διερμηνέων.

Αλλή μία υποβάθμιση της δημοσιότητας των προσώπων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε δίκες. Ενώ άνετα θα μπορούσαν να αναρτώνται στην ιστοσελίδα των δικαστηρίων που διαθέτουν, καθώς και στου Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Πλέον οι σχετικές πληροφορίες θα παρέχονται από γραφεία που ο προσερχόμενος θα πρέπει να εκτίθεται, να καταγράφεται και να αιτιολογεί γιατί θέλει να μάθει και μάλλον δεν θα του παρέχονται καν.

Κ.Ποιν.Δ. 215 παρ. 5 → Εξαίρεση αστυνομικών από την κατάθεση στο ακροατήριο

Ικανοποίηση χρόνιου και διακαούς αιτήματος της αστυνομίας, που

θέλει να απαλλάσσεται από τη βάσανο των ερωτήσεων έδρας και συνηγόρων, που άπειρες φορές έχει συμβάλει στην αποκάλυψη ψεμμάτων, αστυνομικών σκευωριών και στημένων δικογραφιών. θέλουν δίκες με αδικήματα “δι εκθέσεως βεβαιούμενα” και με μόνα και αναμφισβήτητα ενοχοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία τις αρχικές καταθέσεις των αστυνομικών στην αστυνομική προανάκριση.

Προφανής η παραβίαση της αρχής της αμεσότητας της ποινικής δίκης. Και άλλη μια φορά αναδεικνύεται το αίτημα να αφαιρεθεί από την αστυνομία η προανακριτική αρμοδιότητα.

Κ.Ποιν.Δ. 238Α → Εξέταση μαρτύρων και κατηγορουμένων με τεχνολογικά μέσα, χωρίς φυσικά παρουσία ακόμα και στην απολογία κατηγορουμένου, παρά τις αντιρρήσεις του.

Η πρόβλεψη εξέτασης των διαδίκων με τεχνολογικά μέσα συνιστά παραβίαση της αρχής της αμεσότητας της δίκης και του αδιάβλητου της εξέτασης τους.

Η πρόβλεψη παρουσίας γραμματέα (ούτε καν δικαστή) κοντά στον εξεταζόμενο συνιστά όχι μόνο υποβάθμιση της διαδικασίας, αλλά και τεράστια σπατάλη δυνάμεων και ανθρωποωρών που δεν υπάρχουν με δεδομένα τα κενά και τις περικοπές.

Η απαγόρευση φυσικής παρουσίας του κατηγορούμενου στη δίκη συνιστά παραβίαση της αρχής της αμεσότητας, αλλά και του θεμελιώδους υπερασπιστικού του δικαιώματος στην απολογία.

Κ.Ποιν.Δ. 254 παρ. 1 → Επέκταση δυνατότητας ειδικών ανακριτικών πράξεων και για το ΠΚ 211 – πλημμέλημα έως 2 έτη – (προπαρασκευαστικές παραχάραξης).

Οι ειδικές ανακριτικές πράξεις (κύριες είναι η ανακριτική διείσδυση, οι καταγραφές τηλεφωνικών συνομιλιών και άλλων δραστηριοτήτων, οι ελεγχόμενες μεταφορές και η άρση του απορρήτου) ήταν αδιανόητες πριν μερικές δεκαετίες γιατί απλά παραβιάζουν στοιχειώδη δικαιώματα. Αρχισαν να εγκαθίστανται στον Κ.Ποιν.Δ. με τον τρομονόμο ν. 1 (ν. 2928/2001) και σιγά

σιγά να επεκτείνονται με αιτιολογία την αντιμετώπιση συγκεκριμένων πολύ σοβαρών κακουργημάτων.

Τώρα ανοίγει ο δρόμος για τη γενική τους επέκταση αφού επιτρέπονται για ένα πλημμέλημα ήσσονος σημασίας.

Κ.Ποιν.Δ. 265 παρ. 4 → Κατάσχεση χωρίς φυσική πρόσβαση ανακρίνοντος – περιορισμός σφράγισης στα κατασχόμενα με φυσική πρόσβαση.

Απεριόριστοι κίνδυνοι από τις εξ αποστάσεως κατασχέσεις και ηλεκτρονικές παρεμβάσεις σε προσωπικά δεδομένα χωρίς τήρηση των νομίμων διατυπώσεων έρευνας και κατάσχεσης.

Κ.Ποιν.Δ. 291 παρ. 3 → Κατάργηση υποχρέωσης γραπτής γνώμης Εισαγγελέα για αντικατάσταση προσωρινής κράτησης.

Μία από τις πλέον προκλητικές διατάξεις του νομοσχεδίου : Στο κορυφαίο ζήτημα της προφυλάκισης, ο εισαγγελέας απαλλάσσεται από την υποχρέωση γραπτής αιτιολόγησης.

Προφανής και εδώ η αντίθεση στα άρθρα 93 & 3 Σ και 139 Κ.Ποιν.Δ. ενίσχυση του εισαγγελικού αυταρχισμού και και αποστέρηση έννομης και δικαστικής προστασίας των πολιτών που καταφεύγουν σε αυτήν προστασίας.

Κ.Ποιν.Δ. 309 → Απευθείας κλήση στο Μον ή Τριμ Εφ για αδικήματα ΠΚ 264-298, 374, 380, ακόμα και για όσα προηγήθηκε κατά ΚΠΔ 28 παρ. 2 Ανάκριση Εφέτη.

Η κατάργηση της ενδιάμεσης διαδικασίας των Συμβουλίων για τα κακουργήματα αυτά είναι μια πολλοστή κλιμάκωση στην συνολική σχεδόν κατάργηση της ενδιάμεσης διαδικασίας που έχει επιδράμει διαδοχικά στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας κυρίως τα τελευταία τριάντα χρόνια, με αποτέλεσμα :

α) Την συμφόρηση των ακροατηρίων από δεκάδες χιλιάδες ποινικές δίκες που, αν είχαν αξιολογηθεί στο στάδιο της ενδιάμεσης διαδικασίας από τα δικαστικά συμβούλια θα είχαν καταλήξει σε απαλλακτικές κρίσεις,

β) Την κατάργηση των δικονομικών εγγυήσεων και δικαιωμάτων των διαδίκων, αφού γενικεύεται η απευθείας παραπομπή στις περισσότερες δίκες και η κατάργηση της αξιολόγησης της δικογραφίας που σχηματίσθηκε κατά την προδικασία από τα αρμόδια Δικαστικά Συμβούλια.

Τα παραπάνω επιτείνονται και πολλαπλασιάζονται με την επιχειρούμενη γενίκευση της απευθείας κλήσης στο ακροατήριο για κακουργήματα αντί με βούλευμα. Η υποβάθμιση της ενδιάμεσης διαδικασίας προοιωνίζει την κατάργησή της και καθιστά όλους τους διωκόμενους κατηγορούμενους χωρίς προηγούμενο έλεγχο. Η δε συμβολή της στην επιτάχυνση των δικών είναι όχι απλά μηδενική, αλλά αρνητική, αφού όλες οι υποθέσεις θα παραπέμπονται και τα ακροατήρια θα συμφορούνται.

Αλλά είναι και εντυπωσιακή η επιλεκτικότητα των ποινικών υποθέσεων για τις οποίες προβλέπεται αυτή η fast-track διαδικασία.

Η κυβέρνηση νομίζει ότι με αυτόν τον τρόπο θα καταπραΰνει την λαϊκή οργή για τους εμπρησμούς των δασών, το δυστύχημα στα Τέμπη και όλες τις απίθανες καταστροφές που αντιμετωπίσαμε τους τελευταίους μήνες, που όμως όλες οφείλονται στην προτεραιότητα του κέρδους, τις ιδιωτικοποιήσεις, τις περικοπές για να πληρώνεται το μνημονιακό χρέος. Εξαιτίας αυτών υφίσταται η ελλιπής λειτουργία των κρατικών οργάνων και οι ανεπαρκείς υποδομές αφού δεν επαρκεί η χρηματοδότηση για την αποτροπή των κινδύνων αυτών. Και ο κόσμος τα καταλαβαίνει, δεν μασάει την προπαγάνδα της.

Κ.Ποιν.Δ. 336 → Κλιμάκωση μέτρων δικαστηρίου κατά θορυβούντων και ανυπάκουων δικηγόρων.

Για τους ενοχλητικούς δικηγόρους που η συμπεριφορά τους προκαλεί …σοβαρή διατάραξη της συνεδρίασης η προσβλητική συμπεριφορά, το δικαστήριο υποχρεούται να προβεί και σε ποινική και σε πειθαρχική τους αναφορά.

Κ.Ποιν.Δ. 343 → Έμμεση κατάργηση δικαιώματος επιμέρους

σχολιασμών.

Αν και δεν τροποποιείται ευθέως το αρμόδιο άρθρο 358, η πρόβλεψη της υποχρέωσης του δικαστηρίου να απαγορεύει κατά κανόνα την άσκηση του δικαιώματος σχολιασμών αμέσως μετά την κατάθεση μάρτυρα η την ανάγνωση/επισκόπηση εγγράφου δημιουργεί όρους αντινομίας και ερμηνευτικης προτεραιότητας της νέωτερης ρύθμισης.

Πρόκειται και εδώ για υποβάθμιση της ποινικής δίκης, παραβίαση της αρχής της αμεσότητας, υποβάθμιση των συνηγόρων και στέρηση υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου.

Κ.Ποιν.Δ. 349 → Περιορισμός αναβολών λόγω κωλύματος δικηγόρου σε μία ανά υπόθεση ανεξαρτήτως αριθμού διαδίκων.

Ο περιορισμός των αναβολών από κάθε αιτία στην μία (*"Δεν χωρεί δεύτερη αναβολή στην ίδια υπόθεση")* είναι η χαρακτηριστική για τον αυταρχισμό της διατύπωση. Πρόκειται για άλλη μία πολλαπλή προσπάθεια στραγγαλισμού του δικαιώματος στην υπεράσπιση. Εχει επιχειρηθεί ξανά με τους νόμους 4055/2012 – άρθρο 33, αλλά και πρόσφατα με το άρθρο 41 του ν. 4947/2022, το οποίο στραγγαλίζει το σχετικό δικαίωμα, ιδίως σε πολυπρόσωπες δίκες.

Κατ' αποτέλεσμα, η απόρριψη μιας αναβολής ποινικής υπόθεσης πολύ απλά θα εκτοπίσει από το ωράριο και θα οδηγήσει σε αναβολή λόγω ωραρίου κάποια άλλη που θα δικαζόταν στην θέση της από τα μόνιμα φορτωμένα πινάκια των δικαστηρίων. Συνεπώς δεν συμβάλει συνολικά στην επιτάχυνση των δικών, αν υποτεθεί ότι η επιτάχυνση είναι πανθομολογούμενη αναγκαιότητα, πράγμα συζητήσιμο.

Συνιστά όμως και πολλοστή ένδειξη κοινωνικού μίσους, έλλειψη σεβασμού, περιφρόνηση και εκδίκηση απέναντι στους δικηγόρους, που μόνο για την διάταξη αυτή θα είχαν λόγο να συνεχίσουν επ' αόριστον την αποχή που πραγματοποιούμε αυτήν την περίοδο για το φορολογικό νομοσχέδιο. Κάθε εξουσία απεχθάνεται την υπερασπιστική δικηγορία γιατί είναι εχθρός της αυθαιρεσίας της. Και η συγκεκριμένη εξουσία ιδίως αυτό τον καιρό το

δείχνει με κάθε τρόπο. Θα μας ήθελε…ντελιβεράδες, αλλά δεν θα της κάνουμε τη χάρη !

Η ανάγκη ενίσχυσης των υποδομών της Δικαιοσύνης μπορεί να υπηρετηθεί με ορθολογικότερη χρήση των εσόδων που αποφέρει κάθε χρόνο στο κράτος, αντί αυτά να σπαταλιώνται σε άλλες προτεραιότητες.

Οσο για την πρόταση για παράβολο αναβολής 80 έως 200€ ανάλογα με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου σε περιπτώσεις αναβολών λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων του δικηγόρου θα είχε μια συζητήσιμη αξία εάν προβλεπόταν με αμοιβαιότητα, δηλαδή κάθε δικηγόρος του οποίου η υπόθεση αναβάλλεται ή διακόπτεται λόγω ωραρίου (δηλαδή εξ αιτίας του κράτους που έχει το θράσος να του ζητά παράβολο) να δικαιούται να λαμβάνει το ίδιο ποσό για κάθε μέρα που χάνει. Και τότε να δούμε ποιος θα ήταν κερδισμένος. Αλλά σιγά που το Υπουργείο Δικαιοσύνης θα είχε τέτοια γαλαντομία. Εδώ αφήνει απλήρωτους τους συνηγόρους νομικής βοήθειας και τους διερμηνείς για μήνες και χρόνια !

Κ.Ποιν.Δ. 404 → Πλήρης συρρίκνωση – αφαίρεση αρμοδιοτήτων ενόρκων στο Μ.Ο.Δ. (ελαφρυντικά, παρεπόμενες ποινές, συνολική ποινή, τεκμήριο αρμοδιότητας).

Με τη διάταξη αυτή ουσιαστικά καταργείται η λαϊκή δικαιοσύνη. Αφού έχει αποψιλωθεί με την αφαίρεση των περισσότερων κακουργημάτων από την αρμοδιότητα των Μ.Ο.Δ, τώρα πλέον καταργείται και ο κανόνας του τεκμηρίου αρμοδιότητας του συνόλου της σύνθεσης (Κ.Ποιν. 404 παρ. 1 εδ. Ε ισχύοντος) και αντιστρέφεται ρητά υπέρ των τακτικών δικαστών.

Οι αρμοδιότητες του συνόλου της σύνθεσης περιορίζονται μόνο στην κατηγορία και την κύρια ποινή. Μεταξύ άλλων **αφαιρείται από τους ενόρκους η κρίση** για τα ελαφρυντικά, τις παρεπόμενες ποινές, τη μετατροπή η αναστολή της ποινής και τη συνολική ποινή συγχώνευσης. Η παρουσία τους στα έδρανα περιορίζεται σε σχεδόν διακοσμητική.

Κ.Ποιν.Δ. 487 → Υποβοήθηση αιτιολόγησης Εισαγγελικής Έφεσης με

δυνατότητα συμπλήρωσής της εντός 10 ημερών από καθαρογραφή.

Μονομερής δυνατότητα στον Εισαγγελέα, σε πλήρη αντίθεση με τους άλλους διαδίκους και με προεκτεθείσες ρυθμίσεις πλήρους απαλλαγής του από σύνταξη αιτιολόγησης.

Ενίσχυση λοιπόν της εισαγγελικής παρέμβασης εναντίον αθωωτικών αποφάσεων με παροχή συμπληρωματικής προθεσμίας.

Κ.Ποιν.Δ. 489 → Μεγάλη διεύρυνση εξαίρεσης από δικαίωμα έφεσης.

Υπερδιπλασιασμός των ελαχίστων ορίων εφεσίμων ποινών για αποφάσεις όλων των δικαστηρίων.

Πλέον θα υπόκεινται σε δικαίωμα έφεσης μόνο :

– Οι καταδικαστικές αποφάσεις του **Μονομελούς Πλημμελειοδικείου** που επιβάλλουν ποινή φυλάκισης **πέντε** μηνών και άνω (**αντί δύο** μηνών και άνω που ισχύει) ή χρηματική ποινή **5.000 € και άνω (αντί 2.000 €** που ισχύει).

– Οι καταδικαστικές αποφάσεις του **Τριμελούς Πλημμελειοδικείου και του Τριμελούς Εφετείου** για πλημμελήματα προσώπων **ιδιαζούσης** δωσιδικίας που επιβάλλουν ποινή φυλάκισης **οκτώ μηνών** και άνω (**αντί τεσσάρων** μηνών και άνω που ισχύει) ή χρηματική ποινή **8.000 € και άνω (αντί 3.000 €** που ισχύει).

– Οι καταδικαστικές αποφάσεις του Μ**ονομελούς Εφετείου, Τριμελούς Εφετείου και Μ.Ο.Δ.** που επιβάλλουν ποινή **τριών ετών** και άνω (**αντί δύο ετών** και άνω που ισχύει) για κακούργημα ή **δύο ετών** και άνω (**αντί ενός** και άνω που ισχύει) για πλημέλλημμα.

Πρόκειται για έμμεση ανεπίτρεπτη απαγόρευση του υπερσυνταγματικού δικαιώματος πρόσβασης σε δεύτερο βαθμό δικαιοδοτικής κρίσης.

Κ.Ποιν.Δ. 497 → Απαγόρευση ανασταλτικής δύναμης καταδίκης στην διάρκεια της αναστολής άλλης ποινής.

Παρέχεται η δυνατότητα άρσης της αναστολής σε περίπτωση καταδίκης ακόμα και σε ποινή τριών μηνών, ενώ γίνεται υποχρεωτική σε περίπτωση ποινής άνω του ενός έτους.

2) ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

Η εισπρακτική σκοπιμότητα του νομοσχεδίου αποτελεί επάξια συναγωνιζόμενη με την κατασταλτική κύρια πλευρά του και διαλύει κάθε αυταπάτη για τον παλλαϊκό χαρακτήρα της έννομης προστασίας. Η ποινική καταστολή και η έννομη προστασία μετατρέπονται σε προσοδοφόρα πηγή εσόδων για το κράτος χωρίς καν ανταποδοτικότητα αφού η υπέρογκη αύξηση του κόστους σε όλα εκτός του ότι απαγορεύει την πρόσβαση των οικονομικά αδύνατων στην έννομη προστασία συνδυάζεται με την πολύτροπη μείωση του κόστους λειτουργίας της με τον περιορισμό των πολυμελών συνθέσεων που αναφέρθηκε παραπάνω.

Τα εξωφρενικά έξοδα θα οδηγήσουν σε μακρόχρονες εκκρεμότητες, κατασχέσεις και φυλακίσεις και εν τέλει σε αναπαραγωγή της εγκληματικότητας εξαιτίας της δυσανάλογης οικονομικής πίεσης της “δικαιοσύνης” – εισπρακτικού μηχανισμού. Ενώ στην καλύτερη περίπτωση θα οδηγήσουν σε στρατιές καταναγκαστικής (“κοινωφελούς”) εργασίας πολλές εκατοντάδες χιλιάδες υπόχρεους.

Η προοπτική της “Δικαιοσύνης” από λίγους για λίγους είναι μπροστά μας :

Ο …..ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΩΝ

Π.Κ. 80^{Α} → Μετατροπή ποινής από 10-100€ και διπλασιασμός ελαχίστου ορίου ήταν από 5 € (π.ΠΚ 82 παρ. 2).

Θυμίζουμε ότι τα ποσά αυτά είναι ονομαστικά. Προσαυξάνονται με διάφορες υπέρ τρίτων επιβαρύνσεις κατά 110%.

Κ.Ποιν.Δ. 17 → Αίτηση εξαίρεσης δικαστή – παράβολο 100€ από 40€ που ήταν πριν καταργηθεί.

Κ.Ποιν.Δ. 51 παρ. 1Α → Παράβολο 100€ για μήνυση – απαράδεκτη η άσκηση προσφυγής κατά απορριπτικής διάταξης για μήνυση που κατατέθηκε χωρίς παράβολο (καίτοι επιτρέπεται για ενδοοικογενειακή βία, παθόντες δημοσίους υπαλλήλους : διάβαζε αστυνομικούς, νομική βοήθεια).

Το παράβολο για υποβολή μήνυσης είχε καταργηθεί και είχε απομείνει μόνο το παράβολο για παράσταση υποστήριξης κατηγορίας 40 €.

Κ.Ποιν.Δ. 52 → Παράβολο προσφυγής κατά απορριπτικής Διάταξης μήνυσης 350€ από 250€.

Κ.Ποιν.Δ. 322→ Παράβολο προσφυγής στο Τριμ Πλημ κατά απευθείας κλήσης 350€ από 250€

Η έννομη προστασία και η επίκληση του δεύτερου βαθμού της, είτε πρόκειται για μήνυση που απορρίπτεται, είτε για απευθείας κλήση που προσβάλλεται, στοιχίζει πλέον πολύ ακριβά.

Κ.Ποιν.Δ. 349→ Περιορισμός αναβολών σε μία – παράβολα

Σαν να μην τους φτάνει ο παράλογος περιορισμός σε μια των δυνατοτήτων αναβολής μιας υπόθεσης, όταν η έστω και μια αναβολή οφείλεται σε κώλυμα συνηγόρου, πληρώνεται ως εξής :

Για αποφάσεις Μονομελούς Πλημμελειοδικείου **80 €,**

Για αποφάσεις Τριμελούς Πλημμελειοδικείου **120 €,**

Για αποφάσεις Μ.Ο.Δ., Μ.Ο.Ε. και Εφετείων **200 €.**

Ο σεβασμός στους δικηγόρους εγκαταλείπεται και διαμορφώνεται άλλη μια εστία διενέξεων μεταξύ αυτών και των εντολέων τους σχετικά με την πληρωμή των παραπάνω ποσών.

Αυτό το έκτρωμα θα έχει ως αποτέλεσμα την παραπέρα υποβάθμιση της μαχόμενης και υπερασπιστικής δικηγορίας και την ενίσχυση του θεσμικού διαδρομισμού ως υπερασπιστικής καρικατούρας.

Κ.Ποιν.Δ. 577, 578, 580 →Εξωφρενικός καθορισμός δικαστικών

εξόδων

Για αποφάσεις Μονομελούς Πλημμελειοδικείου 200 – 400 €,

Για αποφάσεις Τριμελούς Πλημμελειοδικείου 600 – 1500 €,

Για αποφάσεις Μ.Ο.Δ. 1.600 – 3.000 €,

Για αποφάσεις Μονομελούς Εφετείου 800 – 2.000 €,

Για αποφάσεις Τριμελούς Εφετείου 1.200 – 3.000 €,

Για αποφάσεις Μ.Ο.Ε. 2.000 – 4.000 €.

Ακόμα και τα ελάχιστα ποσά των παραπάνω ορίων υπερβαίνουν το διπλάσιο αυτών που ισχύουν και επιβάλλονται σήμερα.

Ενώ δεν μπορεί να μείνει ασχολίαστη η αντικατάσταση στο άρθρο 580 Κ.Ποιν.Δ. της λέξης "πεισθεί" που αφορά το δικαστήριο που καλείται να επιβάλλει έξοδα από τη λέξη "κρίνει". Το άρθρο αυτό επιβάλλει στον μηνυτή το διπλάσιο των παραπάνω δικαστικών εξόδων. Ο επίδοξος νομοθέτης θέλει πάση θυσία επιβολή εξόδων ακόμα και όταν ο αρμόδιος να τα επιβάλει δεν έχει πεισθεί, αλλά απλώς …κρίνει !

ΟΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΚΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΒΑΡΕΙΑΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ

Οσο και αν από μόνη της η επιχειρούμενη τροποποίηση αποτελεί «μια κατηγορία μόνη της» πρέπει να συνεκτιμηθεί με τη συνολικότερη νομοθετική εξέλιξη στο ουσιαστικό και δικονομικό ποινικό δίκαιο των τελευταίων ετών, που αποδομεί συστηματικά τις δικονομικές εγγυήσεις, αυστηροποιεί διαδοχικά τις ποινές και τις αποφυλακίσεις και οικοδομεί ένα όλο και περισσότερο αυταρχικό κράτος.

Το κρίνω αναγκαίο για να συνειδητοποιήσουμε αφενός ότι η επιρροή του στον περιορισμό της εγκληματικότητας είναι μηδαμινή, πράγμα που προοιωνίζει με κάποια σιγουριά και την απόδοση του τωρινού νομοσχέδιου και αφετέρου ότι σε τέσσερα

χρόνια έχει σχεδόν γκρεμισθεί ένα μεγάλο μέρος του αποθέματος ρυθμίσεων δίκαιης δίκης και αναλογικότητας ποινών, ενώ οι κώδικες έχουν παραδοθεί στον λαϊκισμό, την εκάστοτε κυβερνητική σκοπιμότητα, την οπιαθοδρόμηση, την πολυνομία και ανασφάλεια δικαίου και εν τέλει το νομικό ευτελισμό.

Ας τους δούμε συνοπτικά με χρονική σειρά :

1) Το Νοέμβριο 2019 με το **ν. 4637/2019 (ΦΕΚ Α΄180/18.11.2019)**, προχώρησε στην πρώτη σαρωτική τροποποίηση προς το αυστηρότερο διατάξεων του νέου Ποινικού Κώδικα και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που είχαν τεθεί σε ισχύ από 01.07.2019 (**νόμος 4619/2019** και **νόμος 4620/2019** αντίστοιχα). **Αύξησε ποινές**, όρια υφ' όρον απόλυσης και **αυστηροποίησε διατάξεις.**

Ανάμεσα στις διατάξεις που τροποποιήθηκαν, φυσικά προς το αυστηρότερο, (άρθρο 3) είναι εκείνες του άρθ. 168 ΠΚ (Παράνομη είσοδος ή **παραμονή σε δημόσια υπηρεσία**), ΠΚ169^{Α} (Παραβίαση δικαστικής απόφασης), ΠΚ 187 περί εγκληματικής οργάνωσης (τιμωρία στρατολόγησης), ΠΚ 187 παρ. 4 (ποινικοποίηση αξιόποινων πράξεων παρόντος άρθρου ακόμα και αν τελέστηκαν στην αλλοδαπή και δεν αποτελούν αξιόποινες πράξεις κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέστηκαν), και φυσικά το **ΠΚ 187^{Α} παρ. 1, στο οποίο προστέθηκαν ως βασικά εγκλήματά του,** εκτός από τα κακουργήματα, και οποιοδήποτε έγκλημα **(πλημμέλημα) γενικής διακινδύνευσης** ή έγκλημα κατά της δημόσιας τάξης, π.χ. διατάραξη κοινής ειρήνης σε συναθροίσεις. Ακόμα, προβλέφθηκε τιμωρία όποιου εκπαιδεύει άλλον σε όπλα, εκρηκτικά και επικίνδυνες ουσίες με τρομοκρατικό σκοπό και όποιου προκαλεί δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου την τέλεση τρομοκρατικής πράξης, εκθέτοντας σε κίνδυνο την δημόσια τάξη. Με τον ίδιο νόμο ποινικοποιήθηκαν τα ταξίδια για την πραγμάτωση τρομοκρατικών σκοπών, οργάνωσης ή μεμονωμένου τρομοκράτη, αυστηροποιήθηκαν οι ποινές και διευρύνθηκαν τα υποκείμενα των αξιόποινων πράξεων. Επίσης, ο ν. 4637/2019 επανέφερε τις **διακεκριμένες κλοπές** (ΠΚ 374) ως κακούργημα και αυστηροποίησε και πάλι τα αδικήματα της **κατοχής εκρηκτικών,**

διατάραξης ασφάλειας συγκοινωνιών και καθιέρωσε την **αυτεπάγγελτη δίωξη σωματικών βλαβών κατά υπαλλήλων πλειστηριασμού,** διευρύνοντας τα όρια του ιδιωνύμου που είχε καθιερώσει ο ΣΥΡΙΖΑ. Ενώ, ανάμεσα στα άλλα, κατάργησε ξανά την αναστολή της παραγραφής για τις ποινικές υποθέσεις που φθάνουν μετά τη λήξη της στον Άρειο Πάγο, αφού επανέφερε την απαίτηση ενός βασίμου λόγου αναίρεσης για να απαγγελθεί η παραγραφή.

2) Ακολούθησε ο **νόμος 4689/2020 (ΦΕΚ Α΄ 103/27.05.2020)**, όπου εν μέσω γύψου τον οποίο προσπαθούσε να επιβάλει στην κοινωνία επικαλούμενη τα μέτρα της πανδημίας, προχωρούσε και πάλι σε εκτεταμένες παρεμβάσεις (άρθρα 32- 35) για τα λεγόμενα «**τρομοκρατικά αδικήματα»,** διευρύνοντας την βάση τους, ποινικοποιώντας ταξίδια, επιβαρύνοντας με διακεκριμένες τρομοκρατικές περιστάσεις αδικήματα όπως διακεκριμένες κλοπές, εκβιάσεις, πλαστογραφίες, διευρύνοντας τα υποκείμενα του αξιοποίνου των πράξεων του Π.Κ. 187Α και παρέχοντας στην ΔΑΕΕΒ ("Αντιτρομοκρατική") την **δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε είδους πληροφορία** στην Ελλάδα και στο εξωτερικό για τρομοκράτες. Ενώ με το άρθρο 40 (στήριξη και προστασία των θυμάτων της τρομοκρατίας) προέβλεψε σχετικές παροχές στα θύματα πράξεων του άρθρου 187Α ΠΚ («*Οι υπηρεσίες στήριξης προβλέπονται δωρεάν, εμπιστευτικές και είναι εύκολα προσβάσιμες από όλα τα θύματα της τρομοκρατίας*»). Για πολλοστή φορά θα θυμίσουμε ότι η ευνοϊκή μεταχείριση της Χρυσής Αυγής, η οποία δεν διώχθηκε ποτέ με το άρθρο 187^{Α} ΠΚ, εκτός της μονομέρειας για την αποκλειστική του εφαρμογή στο "αριστερό άκρο "του πολιτικού χάρτη στερεί από τα θύματα της την δυνατότητα πρόσβασης στις παραπάνω παροχές.

3) Με **το ν. 4855/2021 (ΦΕΚ 215/Α/12-11-2021)** επιχειρήθηκε ξανά μια εκτεταμένη και αναβαθμισμένη επιδρομή στους Ποινικούς Κώδικες και Κώδικες Ποινικής Δικονομίας, με αφορμή τις πυρκαγιές στην Εύβοια και αλλού και σκοπό την αυστηροποίηση των ποινών για εμπρησμούς, αθρόα **μεταβολή εγκλημάτων** βλάβης ή συγκεκριμένης διακινδύνευσης σε **εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης**, αλλαγή προς όφελος των βιαστών σε σχετική

διάταξη (αντικατάσταση του ρήματος επιχειρεί με το ρήμα τελεί), επαναφορά της αόριστης επιβαρυντικής περίστασης της **«ιδιαίτερα μεγάλης αξίας»,** σκλήρυνση «κινηματικών» αδικημάτων, και ιδίως των ΠΚ 168 (διατάραξη λειτουργίας δημόσιας υπηρεσίας) και ΠΚ 191 (**διασπορά ψευδών ειδήσεων**) στο οποίο υπήρξε **εκτεταμένη και πολλαπλή αναβάθμιση σε βάρος της ελευθερίας έκφρασης** και τύπου, διεύρυνση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 285 ΠΚ περί παραβίασης μέτρων για την πρόληψη ασθενειών και, μεταξύ άλλων, εξαίρεση των διατάξεων κατοχύρωσης των **δικαιωμάτων των κατηγορουμένων** κατά την λήψη και επεξεργασία **DNA για αδικήματα που διώκονται με την αυτόφωρη διαδικασία.** Έχω και εκεί αναφερθεί αναλυτικά με σημείωμα μου *(11/10/2021: «Τροποποιήσεις Π.Κ. και Κ.Π.Δ.: Αποπροσανατολισμός, οπισθοδρόμηση και πολιτικές σκοπιμότητες»).*

Μ’ ένα άλλο κείμενο, υπό τον τίτλο «*Αποχαιρετώντας το 2021: Απολογισμός και προοπτικές στον αγώνα για δικαιώματα και ελευθερίες»,* αναφέρομαι συνολικά στην χρονιά αυτή και στα σημαντικά κινηματικά και θεσμικά γεγονότα του 2021.

4) Ο **ν. 4908/2022 (ΦΕΚ 52/Α/11-03-2022)**, άρθρο 72, με τον οποίο επωφελούμενη αυτήν την φορά από την αποτρόπαια δολοφονία του Άλκη Καμπανού στην Θεσσαλονίκη, **κατάργησε την δυνατότητα μετατροπής, αναστολής και ανασταλτικού αποτελέσματος της έφεσης** σε περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του **άρθρου 187 ΠΚ**, ακόμα κι αν αυτές έχουν **πλημμελητικό** χαρακτήρα. Ας σημειωθεί ότι στην ρύθμιση αυτή έχουν εκφράσει την πλήρη αντίθεση τους όλοι οι νομικοί και δικηγορικοί φορείς παρά την αφόρητα συντηρητική και καθεστωτική αντίληψη και συμπεριφορά των ηγεσιών τους, ενώ οι δικηγόροι όλης της χώρας πραγματοποιούν “**στοχευμένη αποχή”,** διαδοχικά παρατεινόμενη τουλάχιστον μέχρι 31.12.2023, απ’ όλα τα δικαστήρια που δικάζονταν σε 1ο βαθμό υποθέσεις του ΠΚ 187.

5) Ο ν. 4937/2022 (ΦΕΚ Α 106/02.06.2022, «Ψηφιοποίηση των διαδικασιών επιδόσεων εγγράφων και αποδέσμευση της Ελληνικής

Αστυνομίας κλπ»), με τον οποίο η κυβέρνηση επιχείρησε να κεφαλαιοποιήσει την διάλυση των δικαστικών και εισαγγελικών υπηρεσιών, που εδώ και χρόνια υπολειτουργούν εξαιτίας της έλλειψης προσλήψεων, της διατήρησης εκατοντάδων οργανικών κενών και της πλήρους αδυναμίας εξυπηρέτησης του πολίτη, καθιερώνοντας συλλήβδην τις ψηφιακές επιδόσεις, αντί της επίδοσης εγγράφων με δικαστικό επιμελητή, όπως προβλεπόταν στην Ποινική Δικονομία.

Ήταν μάλιστα τόση η βιασύνη της να τα πραγματοποιήσει άμεσα και να απαλλάξει (άρθρο 22) την ΕΛ.ΑΣ. από την υποχρέωση κοινοποίησης εγγράφων, βεβαιώσεων γνησίου υπογραφής, επικύρωσης αντιγράφων κλπ (Για να κάνει τι άραγε, στον χρόνο που θα "απελευθερωθεί" ; Για να δέρνει τον κόσμο στις διαδηλώσεις ή για να μεριμνά για την φύλαξη υψηλών προσώπων ;), ώστε αμέσως δημιουργήθηκε **πρόβλημα στις φυλακές**, που η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής των κρατουμένων δεν μπορεί να γίνει από άλλους υπαλλήλους, πλην αστυνομικών, με αποτέλεσμα να καταστήσει **αδύνατη την εξουσιοδότηση των δικηγόρων και την διεξαγωγή δικών** και την άσκηση δικαιωμάτων των δηκατηγορουμένων, αφού δεν υπήρξε σχετική πρόβλεψη, εξαιτίας της σπουδής με την οποία και αυτό το νομοσχέδιο προωθήθηκε.

Με τον ίδιο νόμο η κυβέρνηση (άρθρο 29) προέβλεψε επιλεκτικά την **μεταγωγή σε αγροτικές φυλακές** όσων έχουν καταδικαστεί για εγκληματική οργάνωση πλην ισόβιας κάθειρξης, άρα δηλαδή και πάλι πρόκειται για φωτογραφική διάταξη για όλα τα καταδικασμένα, πλην Ρουπακιά, **μέλη της Χρυσής Αυγής** (ήδη πολλοί έχουν μεταχθεί και πριν το νόμο και έχουν αποφυλακισθεί) , ενώ όπως είναι γνωστό είχε αρνηθεί την εφαρμογή του δικού της νόμου στον Δημήτρη Κουφοντίνα και σε άλλους κρατούμενους.

6) Ο ν. 4938/2022 – ΦΕΚ 109/Α/6-6-2022 "Οργανισμός των Δικαστηρίων", άλλο ένα θεσμικό νομοθέτημα που προβλήθηκε με τις περγαμηνές της μεταρρύθμισης, αλλά συνάντησε τις αντιδράσεις δικαστικών, εισαγγελέων, δικηγόρων και πολιτών,

κυρίως διότι παρέχει τη δυνατότητα (άρθρο 2) σύμπτυξης των δικαστικών υπηρεσιών ("δικαστικός Καλλικράτης"), δίνοντας τη δυνατότητα κατάργησης Ειρηνοδικείων και Πρωτοδικείων ολόκληρων Νομών, πράγμα το οποίο εκ των πραγμάτων θα οδηγήσει σε ακόμα περισσότερη καθυστέρηση και αύξηση του κόστους πρόσβασης στη δικαιοσύνη, συγκέντρωση δικηγορικής ύλης στα δικηγορικά γραφεία των πόλων που θα εξακολουθήσουν να βρίσκονται δικαστήρια, αδυναμία πρόσβασης δικαιοσύνης για τους φτωχούς και αφανισμός των δικηγορικών γραφείων των άλλων περιοχών.

Ο νόμος προβλέπει και τη δυνατότητα λειτουργίας δικαστηρίων με τηλεματική (άρθρο 2), δηλαδή εξ αποστάσεως και διαδικτυακά, πράγμα ΄που καταργεί την αρχή της αμεσότητας της δίκης.

Αξιοσημείωτη είναι ακόμα η επιμονή στη διατύπωση ως κριτηρίων αξιολόγησης (άρθρο 102) κάθε δικαστή από την επιθεώρηση της στάσης του σε αιτήματα αναβολών (!!!) και της έκφρασης διαφορετικών νομικών απόψεων από αυτές του Αρείου Πάγου (η ποιότητα του έργου του δικαστή κρίνεται από την τυχόν μετέπειτα αναίρεση αποφάσεών του). Στέκομαι εδώ για να τονίσω την υποκρισία του νομοθετικού πλαίσιου κρίσης των δικαστών σε σχέση με το δήθεν δικαιωματικο – κεντρικό σύστημα του ποινικού δικαίου : παρά την πολλαπλή διατύπωση του τεκμηρίου αθωότητας **κανείς δικαστής δεν προβλέπεται να κρίνεται για την αυστηρότητα** των αποφάσεών του (πχ άδικες προφυλακίσεις, υπερβολικές διώξεις, δυσανάλογες ποινές), αλλά για αναβολές και για μη συμμόρφωση στον Αρειο Πάγο. Και κανείς δεν έχει δεχθεί δυσμενή υπηρεσιακή συμπεριφορά η και κριτική από Μ.Μ.Ε. για τέτοιους λόγους. Μόνο όσοι αθωώνουν η δεν προφυλακίζουν η αναβάλλουν βρίσκονται πάντα στο στόχαστρο. Μόνο οι επιεικείς δικαστικές κρίσεις ενοχοποιούνται, ποτέ οι αυστηρές.

Αξιοσημείωτο ακόμα στον ίδιο νόμο το γεγονός ότι παρά τον λαϊκισμό (βλ. και παρακάτω) περί τις ανάγκες επιτάχυνσης στην απονομή δικαιοσύνης, ο **χρόνος των δικαστικών διακοπών** (άρθρο 12) εξακολουθεί να αρχίζει την 1η Ιουλίου και να ολοκληρώνεται στις 15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους πλέον 15 ημερών το Πάσχα και

15 τα Χριστούγεννα.

Δηλαδή τα δικαστήρια λειτουργούν 8,5 μήνες τον χρόνο (το πώς λειτουργούν και αυτούς βλ. παρακάτω), αλλά για την καθυστέρηση απονομής της δικαιοσύνης φταίνε….οι αναβολές !

7) Ο επόμενος **νόμος 4947/2022 – ΦΕΚ 124/Α/23-6-2022** επιφύλασσε ακόμα περισσότερες εκπλήξεις, όπως σαρωτικές αλλαγές στη νομοθεσία για την εκτέλεση του **ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης,** αφού περιορίζονται σημαντικά οι περιπτώσεις απαγόρευσης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και αντίστοιχα, τα δικαιώματα των εκζητούμενων. Σοβαρότατες εγγυήσεις ασφάλειας δικαίου που αποτελούσαν **λόγους απαγόρευσης εκτέλεσης** (παραγραφή, πολιτικές διώξεις, ημεδαπή αρμοδιότητα, τέλεση στην ημεδαπή, εκτέλεση στην ημεδαπή) καταργούνται και **υποβιβάστηκαν σε απλή δυνατότητα** του δικαστηρίου.

Δεν θα μπορούσε φυσικά να λείψει από αυτήν την τροποποίηση και το άρθρο 187Α Π.Κ., στο οποίο περιλήφθηκε και η **ποινικοποίηση της υποκίνησης** άλλου σε τέλεση ή συμβολή στην τέλεση ορισμένης τρομοκρατικής πράξης ανεξαρτήτως αποτελέσματος διαβαθμιζόμενη ανάλογα με τον χαρακτήρα της προς υποκίνηση πράξης σε πλημμέλημα ή κακούργημα. Στη δημόσια απειλή για τέλεση τρομοκρατικής πράξης προστέθηκε και η **ιδιωτική απειλή μέσω του διαδικτύου,** ενώ η δημόσια υποκίνηση λαμβάνεται από τον νομοθέτη ως τόσο μεγάλη απειλή, ώστε να διαθέτει σελίδες ολόκληρες για την οργάνωση της διαδικασίας απενεργοποίησης της ιστοσελίδας που φιλοξενεί τέτοια κείμενα κλπ.

Για το άρθρο 187Α Π.Κ. και τις περιπέτειές του (και κύρια τις περιπέτειες αυτών που θα το υποστούν) ιδίως (αλλά όχι μόνο) από αυτή την κυβέρνηση αξίζει τον κόπο μια αυτοτελής ανάπτυξη σε επόμενο κείμενο.

Αξιοσημείωτη και η τροποποίηση (άρθρο 39) του άρθρου 51§3 Κ.Ποιν.Δ., με την οποία **υποβαθμίζεται η υποχρέωση αιτιολόγησης** των απορριπτικών εισαγγελικών διατάξεων για μηνύσεις πολιτών

(αρκεί πλέον συνοπτική και όχι πλήρης αιτιολογία). Δεδομένου ότι οι απορριπτικές διατάξεις συνιστούν οριστική δικαιοδοτική κρίση, η νομοθετική απαλλαγή του συντάκτη τους από την υποχρέωση πλήρους αιτιολόγησης είναι αντίθετη σε σωρεία άλλων διατάξεων (πχ 139 Κ.Ποιν.Δ), αλλά και εμφανώς αντισυνταγματική (άρθρο 93Σ).

Αλλά η διάταξη που προκάλεσε εύλογα τη μεγαλύτερη συζήτηση και αντίδραση ήταν η **διάταξη για τις αναβολές των δικών** (άρθρο 41 τροποποίηση άρθρου 349 Κ.Ποιν.Δ.), στην οποία εν τέλει ψηφίσθηκε ο περιορισμός των δυνατοτήτων αναβολής με αίτημα του κατηγορουμένου σε μία (χωρίς να διευκρινίζεται τί συμβαίνει αν οι κατηγορούμενοι μιάς δίκης είναι περισσότεροι), ενώ μετά από αντιδράσεις επανέφερε τη δυνατότητα πιστοποίησης του προβλήματος υγείας και από ιδιώτη.

Η νομοθετική υπερδραστηριότητα φάνηκε να εξαντλείται στην προοπτική των πρόωρων εκλογών μετά το καλοκαίρι 2022, αλλά η ανάδειξη του σκανδάλου των υποκλοπών υποχρέωσε την κυβέρνηση σε άλλα σχέδια. Επανήλθε το φθινόπωρο στο νομοθετικό της οίστρο και συνέχισε να καταργεί δικαιώματα και ελευθερίες :

8) Η παραμόρφωση του Σωφρονιστικού Κώδικα με το **ν. 4985/2022,** του οποίου τα άρθρα 50 και επόμενα τροποποιούν προς το χειρότερο το καθεστώς της υφ’ όρον απόλυσης, λήψης τακτικών αδειών και αδειών λόγω σπουδών των κρατούμενων, με αποκορύφωμα την ανεπανάληπτη εκείνη διάταξη η οποία παρέχει το δικαίωμα άδειας στους πολυισοβίτες για πρώτη φορά μετά την πραγματική έκτιση 22 ετών από τη φυλάκιση τους. Επιβάλλει δηλαδή μια δεύτερη ποινή μέσα στη φυλακή ισόβιου αποκλεισμού από οποιαδήποτε πρόσκαιρη έξοδο και επικοινωνία του κρατουμένου με το υπόλοιπο περιβάλλον. Και βέβαια εφαρμόστηκε αναδρομικά κόβοντας τις άδειες από κρατούμενους που τις έπαιρναν για χρόνια χωρίς να παραβιάζουν τους όρους τους. Δεν χρειάζεται μεγάλη φαντασία για να καταλάβει κάποιος ότι πρόκειται για μια φωτογραφική διάταξη η οποία, υπό το κράτος του λαϊκισμού που συστηματικά ΜΜΕ, κυβέρνηση, συνδικαλιστές της Αστυνομίας και αντίστοιχα επιτελεία διαρκώς καλλιεργούν (συχνά και με ευθύνη

συγγενικών προσώπων θυμάτων ανθρωποκτονιών που οι πονεμένες δηλώσεις τους αξιοποιούνται κατάλληλα) και αποσκοπεί στην εκδίκηση των εναπομεινάντων κρατουμένων για την υπόθεση 17Ν, απέναντι στους οποίους η οικογένεια Μητσοτάκη λειτουργεί με όρους βεντέτας, όπως την προηγούμενη χρονιά ανέδειξε και στην υπόθεση Κουφοντίνα με την παραβίαση του ίδιου του δικού της νόμου για τις μεταγωγές.

Ας σημειωθεί με την ευκαιρία ότι λίγες μέρες πριν τελειώσει το 2022 εκδόθηκε η απόφαση 4/2022 του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, το οποίο ξεμπρόστιασε την δήθεν σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ των ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων (τα τελευταία τα είχαν υποδείξει διάφορα κυβερνητικά παπαγαλάκια με σκοπό τον αποπροσανατολισμό και την σύγχυση της κοινής γνώμης) και δικαίωσε απόλυτα τους υπερασπιστές και τους συμπαραστάτες του Δημήτρη Κουφοντίνα όσον αφορά τη νομιμότητα του αιτήματος του.

Στη θέσπιση φυσικά του ν. 4985/2022 συνέτειναν και ωμές παρεμβάσεις παραγόντων εξουσίας στον τρόπο απονομής της δικαιοσύνης, π.χ. τα tweet του Δημάρχου Αθήνας με τα οποία ζητούσε εξηγήσεις από τους δικαστές που έδωσαν άδεια στον Δ. Γιωτόπουλο για πρώτη φορά μετά από είκοσι χρόνια από τον εγκλεισμό του στις φυλακές, μια παρέμβαση όμως που δεν στηλιτεύθηκε από την Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, ούτε από άλλους αντίστοιχους θεσμικούς φορείς, που λίγες μόλις μέρες πριν είχαν χαλάσει τον κόσμο εναντίον των αντιδράσεων για την αποφυλάκιση Λιγνάδη.

9) Ακολούθησε το άρθρο **44 του ν. 4995/2022**, το οποίο, τροποποιώντας αντίστοιχα τη νομοθεσία για τα ποινικά μητρώα (άρθρο 569 ΚΠοινΔ) προέβλεψε την **εγγραφή ακόμα και διώξεων χωρίς καταδίκες** για ορισμένες κατηγορίες αδικημάτων στους κατόχους τους, στιγματίζοντας τους για πάντα και καταργώντας απροκάλυπτα το τεκμήριο αθωότητας, παρά την διακηρυκτική του πρόβλεψη στο νέο Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

…….

Μετά από όλα αυτά έρχεται το σημερινό νομοσχέδιο.

Το δημοκρατικό κίνημα, νομικών και μη, επωμίζεται άλλο ένα βαρύ φορτίο μπροστά του, όπως είναι η αποτροπή ψήφισης και αυτής της δήθεν μεταρρύθμισης. Και αυτό επαυξάνεται από το γεγονός ότι, ιδίως μετά τις τελευταίες βουλευτικές (όχι πάντως και τις δημοτικές) εκλογές, την αποσύνθεση του ΣΥΡΙΖΑ και την ταύτιση των συστημικών κομμάτων με την πολιτική της η κυβέρνηση της Ν.Δ. δεν αισθάνεται απέναντί της κανέναν αντίπαλο εκτός από τον κόσμο που απεργεί και διαδηλώνει.

Όπως σωστά επισημαίνει για το νομοσχέδιο αυτό χθες 8.12.2023 η Ολομέλεια των προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας, που επιτέλους για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού εισηγείται συνέχιση της αποχής ακόμα και μετά την ψήφιση του φορολογικού,

«Πρόκειται για μία ακόμη πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, την πολλοστή τα τελευταία χρόνια, που υπακούει στα κελεύσματα του ποινικού λαϊκισμού και αποτελεί οπισθοδρόμηση για το ποινικό δίκαιο. Χωρίς να έχει συσταθεί νομοπαρασκευαστική επιτροπή και χωρίς αιτιολογική έκθεση το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου εισάγει «εισαγγελικής» έμπνευσης και σκοπιμότητας διατάξεις, με αυστηροποίηση των ποινών και της έκτισής τους, συρρικνώνει θεμελιώδεις εγγυήσεις και δικαιώματα του κατηγορουμένου, παραβιάζοντας τις αρχές της δίκαιης δίκης της ΕΣΔΑ, μεταφέρει αρμοδιότητες από πολυμελείς σε μονομελείς συνθέσεις, αυξάνει το όριο του εκκλητού των αποφάσεων και το κόστος άσκησης του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. επιτείνει την ανασφάλεια δικαίου και οδηγεί σε ανεπιεικείς και ανεφάρμοστες καταστάσεις, λαμβανομένης υπόψη και της κατάστασης στην οποία βρίσκονται τα σωφρονιστικά καταστήματα της Χώρας».

Μακάρι η ανακοίνωση αυτή να έχει τη συνέχεια που της αντιστοιχεί. Αν ήταν ίδια η στάση της στα προηγούμενα ανοσιουργήματα ίσως δεν θα είχαμε φτάσει σε αυτό το σημείο.

Μπορούμε και πρέπει να σπάσουμε τις αλυσίδες.

Αθήνα, **9.12.2023**

Κώστας Παπαδάκης

Αντιειδισμός και αντικαπιταλισμός

Του Παναγιώτη Τσιαμούρα

Παρά το γεγονός ότι κατά τις τελευταίες δεκαετίες φαίνεται να σημειώνονται πολλά και σημαντικά (από θεωρητική άποψη μάλιστα εξαιρετικά εκλεπτυσμένα) βήματα για την προστασία των μη ανθρώπινων πλασμάτων (π.χ. σχετική νομοθεσία, ένα κάποιο «ενδιαφέρον» της κοινής γνώμης για περιπτώσεις κακοποίησης), μολονότι οι συζητήσεις και οι δημοσιεύσεις που αφορούν τα δικαιώματα των ζώων πληθαίνουν, τα πανεπιστημιακά τμήματα των «σπουδών για τα ζώα» και των ανάλογων τμημάτων ηθικής πολλαπλασιάζονται, οι βίγκαν και οι χορτοφάγοι «ξεφυτρώνουν» σχεδόν παντού, εκεί που μέχρι πριν λίγο καιρό αντιμετωπίζονταν σχεδόν ως «σπάνιο παρασιτικό είδος», ενώ και οι διατροφικές επιλογές τους λαμβάνονται πλέον σοβαρά υπόψη από όλες τις πολυεθνικές εταιρείες που σέβονται τον εαυτό τους και την πελατεία τους, οι δράσεις διαμαρτυρίας των «φιλοζωικών» οργανώσεων γίνονται συνεχώς πιο αισθητές στους δημόσιους χώρους, *παρ' όλα αυτά* διαπιστώνουμε ότι οι συνθήκες ζωής των μη ανθρώπινων πλασμάτων ελάχιστα έχουν βελτιωθεί πραγματικά, ως εάν ο αντιειδισμός να μη στάθηκε ικανός να αναπτύξει τις

στρατηγικές και τις τακτικές εκείνες που θα συντελούσαν σε μία έστω μερική αλλαγή της υπάρχουσας οικονομικής-πολιτικής πραγματικότητας. Επιπροσθέτως και η εικόνα του αντιειδιστικού ακτιβισμού παρουσιάζεται θολή και συγκεχυμένη.

Τι να φταίει άραγε; Είναι αναμφίβολα αλήθεια ότι εκ μέρους του καπιταλιστικού συστήματος έχει ξεδιπλωθεί ένας παντοδύναμος και αποτελεσματικός μηχανισμός, ένα σύνολο στρατηγικών εξημέρωσης και αφομοίωσης των διάφορων προσεγγίσεων του ζητήματος των ζώων – κάτι εξάλλου που είχε συμβεί αρκετές φορές κατά το παρελθόν σε περιπτώσεις αμφισβήτησης της κυριαρχίας: από τη φάση του στιγματισμού και της καταπίεσης της διαφορετικής φωνής περνούσαμε σταδιακά στην κανονικοποίηση αυτής της φωνής, με την εξουδετέρωση των όποιων ανατρεπτικών στοιχείων της, στην αφομοίωσή της και στη μετατροπή της σε ένα ακόμη εμπόρευμα-θέαμα, με συνέπεια η ίδια η ποικιλόμορφη πραγματικότητα της κυριαρχίας να καθίσταται κάθε φορά αόρατη και ό,τι απειλούσε το κυρίαρχο παράδειγμα τελικά όχι μόνο να μην το εκτοπίζει, αλλά να γίνεται μέρος του παραδείγματος. Εν προκειμένω υπάρχουν και εκείνοι που εναποθέτουν τις ελπίδες τους για κάποια μελλοντική λύση του προβλήματος των ζώων στο εργαστηριακό (συνθετικό ή καλλιεργούμενο) κρέας. Πρόκειται για βάσιμες ελπίδες ή μήπως σε τελική ανάλυση το πρόβλημα είναι βαθύτερο, δεν λύνεται με την απλή μετατόπισή του και δεν αφορά μόνο το είδος του κρέατος;

Εκείνο των ζώων εγείρει μία σειρά ερωτημάτων στα οποία δεν θα μπορούσαμε να απαντήσουμε, αν πρώτα δεν ξεκαθαρίσουμε τι είναι, αλλά και τι δεν είναι ο αντιειδισμός, τι επιδιώκει, πώς συνδέεται και πώς μπορεί και πρέπει να συνδεθεί με τα άλλα απελευθερωτικά κινήματα, να ενωθεί με άλλες φωνές. Γιατί είναι εξίσου αναντίρρητο πως ένα μερίδιο ευθύνης για το σημερινό τέλμα και για την απαξιωτική-χλευαστική στάση με την οποία το συντριπτικό κομμάτι της αριστεράς αντιμετωπίζει τον αντιειδισμό οφείλουμε να το καταλογίσουμε και στον ίδιο, σε μία σειρά αδύναμων σημείων-ελαττωμάτων που τον διακρίνουν και έχουν ως συνέπεια άλλοτε την περιθωριοποίησή του, άλλοτε την

αποδυνάμωσή του, άλλοτε τον αποκλεισμό του, άλλοτε –και ίσως το θλιβερότερο– την «ανάδειξή» του σε ένα λάιφ στάιλ φαινόμενο για «αδερφές», «ευαισθητούληδες κουλτουριάρηδες» και για μικροαστούς που νοιάζονται για τα σκυλάκια και όχι για τους εργάτες, τους μετανάστες κλπ. Αν δεν περάσουμε από την κρησάρα της κριτικής την ταυτότητα του αντιειδισμού και αν προσδιοριστεί η φυσιογνωμία του, ούτε ο ίδιος θα αποκτήσει μία πραγματικά χειραφετητική –τόσο πολιτική όσο και ηθική– ορμή, ανάλογη εκείνης απελευθερωτικών κινημάτων του παρελθόντος, ούτε και οι άλλες αντιεξουσιαστικές φωνές θα είναι σε θέση να αντιληφθούν τη σημασία του.

Αν μία κριτική του ειδισμού απαντά τόσο στο έργο του Peter Singer (*Animal Liberation: A New Ethics for Our Treatment of Animals*, 1975· ελλ. μτφρ. Peter Singer, *Η απελευθέρωση των ζώων*, μτφ.-επιμ. Σταύρος Καραγεωργάκης, Αντιγόνη, 2010), όσο και σε εκείνο του Tom Regan (*The Case for Animal Rights*, 1983· βλ. επίσης το έργο που υπογράφουν από κοινού Peter Singer και Tom Regan, *Animal Rights and Human Obligations*, 1976), δηλαδή σε ό,τι θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «αντιειδισμό πρώτης γενιάς», ωστόσο σε καμιά από τις δύο περιπτώσεις δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για μία «αντιειδιστική φιλοσοφία», αν με τη φράση αυτή εννοείται μία θεωρία η οποία να εξηγεί και πώς πρέπει να πολεμηθεί ο ειδισμός. Ούτε ο ένας ούτε ο άλλος μιλούν ποτέ για «αντιειδισμό», αν και δεν απουσιάζουν κάποια αντιειδιστικά χαρακτηριστικά. Με άλλα λόγια, καταγγέλλεται ο ειδισμός, αλλά πάντοτε εντός ενός τρόπου σκέψης που εδράζεται σε άλλες βάσεις: στην περίπτωση του Singer έχουμε τον ωφελιμισμό, σε εκείνη του Regan τη θεωρία των φυσικών δικαιωμάτων. Το στοιχείο που χαρακτηρίζει την αντιειδιστική σκέψη αυτής της «πρώτης γενιάς» είναι ότι θεωρεί τον ειδισμό μία ηθική ιδέα, που θα πρέπει να γκρεμιστεί με φιλοσοφική επιχειρηματολογία, και όχι μία πραγματική μορφή εκμετάλλευσης που θεμελιώνεται σε συγκεκριμένες ιστορικές δομές κυριαρχίας του ανθρώπινου και μη ανθρώπινου είναι.

Ωστόσο από την οπτική του αντιειδισμού, όπως εδώ επιχειρούμε να τον σκιαγραφήσουμε, καθίσταται ολοένα και πιο σαφές ότι ο ειδισμός δεν συνιστά τόσο μία προκατάληψη, ένα απλό ζήτημα ηθικής φύσης, το οποίο θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί και με προσωπικές επιλογές, όσο αντιθέτως μία ιδεολογία που δικαιολογεί και επιβάλλει, κανονικοποιεί και φυσικοποιεί τις *υλικές πρακτικές διαμελισμού όχι μόνο μη ανθρώπινων αλλά και ανθρώπινων σωμάτων*, τις ιεραρχικές λογικές, τις κατηγοριοποιήσεις-ταξινομήσεις, ένα πυραμιδικό και αυτοαναφορικό σύστημα αξιών του όντος και προπαντός την έννοια της κυριαρχίας και της εκμετάλλευσης. Με άλλα λόγια, σκοπός μας είναι να ξεπεραστεί η ιδέα ότι ο ειδισμός συνιστά μία απλή ηθική προκατάληψη, και να δείξουμε πως αποτελεί μία ιδεολογία συνδεδεμένη με μία συγκεκριμένη ιστορική-κοινωνική στιγμή, με πρακτικές εκμετάλλευσης που απαντούν σε συγκεκριμένους τύπους κοινωνικής οργάνωσης. Από την άποψη αυτή ο αντιειδισμός περιλαμβάνει και την πάλη εναντίον της ανθρώπινης εκμετάλλευσης, βάσει της οποίας η κοινωνία αναδεικνύει τη λογική της κυριαρχίας σε συστατικό στοιχείο της, και επομένως δεν γίνεται πλέον αντιληπτός (μόνον) ως ένας *ηθικός λόγος*, αλλά πρωτίστως ως *ένα πολιτικό κίνημα ριζικής κριτικής* του υπαρκτού.

Αν ακολουθήσουμε το παράδειγμα πολλών χορτοφαγικών και ζωοφιλικών οργανώσεων του παρελθόντος και δεχτούμε ότι ο ειδισμός συνιστά μονάχα μία απλή ηθική προκατάληψη, είναι σαφές ότι στην περίπτωση αυτή η πάλη εναντίον του αφορά πρωτίστως ατομικές επιλογές και συνήθειες: «Πείσε όσους περισσότερους ανθρώπους μπορείς και ο κόσμος θα αλλάξει» – αυτό είναι το μότο κάθε κινητοποίησης ή δράσης ηθικού τύπου. Ως εάν η δουλεία, η πατριαρχία, η εκμετάλλευση, ο καπιταλισμός να αναδείχθηκαν λόγω της κακής βούλησης κάποιων κακών υποκειμένων και άρα δεν θα εμφανίζονταν, αν οι συγκεκριμένοι κάποιοι δεν παρασύρονταν από τον πειρασμό να πράξουν το κακό – κατά συνέπεια διαδίδονται και διαιωνίζονται όχι ως δομικά στοιχεία ενός πολύπλοκου φαινομένου στην εκδήλωση του οποίου συμβάλλουν πολλές διαφορετικές αιτίες, μία εκ των οποίων είναι

και η ατομική βούληση, σε κάθε περίπτωση πάντως όχι η πλέον αποφασιστική, αλλά ως απότοκα μιας εγκληματικής βούλησης, μιας προκατάληψης.

Συνοψίζοντας, αν γίνει αντιληπτός ως μία προκατάληψη ηθικής φύσης, ο ειδισμός θα μπορούσε να καταπολεμηθεί με την προσφυγή σε λογικά επιχειρήματα τα οποία θα αποσκοπούν, από τη μια, να ξεσκεπάσουν τον ανορθολογικό χαρακτήρα του και, από την άλλη, να πείσουν με το επίμονο κήρυγμα τα μεμονωμένα άτομα να αλλάξουν τον τρόπο ζωής τους και να αποκτήσουν ακόμη μεγαλύτερη προσωπική επίγνωση των αληθινών διαστάσεων της ζωικής οδύνης. Από μία ανάλογη προοπτική: α) η «πάλη» για την απελευθέρωση των ζώων θεωρείται κάτι ανεξάρτητο και ξεχωριστό από άλλους λόγους και άλλες πρακτικές κοινωνικής χειραφέτησης και β) ο «αντιειδισμός» συνίσταται σε μία σειρά μικρών βημάτων τα οποία υλοποιούνται σε συνεχή διάλογο –διάλογο γεμάτο υποχωρήσεις και ενδοτισμό– και με εκείνους ακριβώς τους θεσμούς που διατηρούν την εκμετάλλευση των μη ανθρώπινων ζωών.

Όλα αυτά υπαινίσσονται τη φιλελεύθερη ιδέα ότι η σύγχρονη Δύση είναι ουσιαστικά ο «καλύτερος όλων των δυνατών κόσμων», ο οποίος χρειάζεται μονάχα έναν κάποιο εξευγενισμό όσον αφορά τους τρόπους αντιμετώπισης των ζώων. Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθούμε ότι από μία ανάλογη σκοπιά τα ζώα παραμένουν παθητικά υποκείμενα, έρμαια τόσο της αναμφίβολης και πανίσχυρης κυριαρχίας των μηχανών μας όσο και του αποικιοκρατικού βαθιά ανθρωποκεντρικού πατερναλισμού μας.

Μία ανάλογη οπτική δεν είναι σε θέση να δει –ή να της δώσει τη σωστή βαρύτητα– τη συστημική και δομική προέλευση της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης των μη ανθρώπινων, όπως και των λιγότερο προνομιούχων, ζωών και επομένως να αναγνωρίσει την ανάγκη μιας πολιτικής προσέγγισης του ζητήματος. Μήπως όμως η βιομηχανική σφαγή των ζώων θα εξηγούνταν πληρέστερα με την ανάγκη και την επιθυμία ολοένα μεγαλύτερου κέρδους ελάχιστων πολυεθνικών και με το γεγονός ότι αυτό το κέρδος απαιτεί την αναγωγή και τη μετατροπή της φύσης σε αντικείμενο και των ανθρώπινων και μη ανθρώπινων όντων σε προμηθευτές

φτηνής εργατικής δύναμης; Σε πράγματα που υπακούνε στους νόμους της πολιτικής οικονομίας και όχι σε εκείνους της ηθικής και τα οποία συνεπώς η τελευταία αδυνατεί να εξηγήσει; Γιατί ο καπιταλισμός δεν επιφυλάσσει καλύτερη μοίρα στα ανθρώπινα όντα, όταν πρόκειται να αντλήσει κέρδος.

Ο πολιτικός αντιειδισμός, μολονότι ξεπήδησε από το εσωτερικό του ηθικού αντιειδισμού, στρέφει την προσοχή του στη συστημική πλευρά του ζητήματος που η ηθική προσέγγιση «αγνοούσε» και επομένως, αντί να εστιαστεί στην ατομική συμπεριφορά των ανθρώπων, αναγνωρίζει τις δομικές αιτίες που συνδέονται με την οικονομία και με τη συνεχή αύξηση του κέρδους μέσα από την εντατική εκμετάλλευση κάθε έμψυχου. Είναι ενδεικτικό ότι ο David Nibert (*Animal Rights/Human Rights: Entaglements of Oppression and Liberation*, 2002), ορίζοντας τον ειδισμό ως μία «ιδεολογία η οποία δημιουργήθηκε και διαδόθηκε, προκειμένου να νομιμοποιηθούν η θανάτωση και η εκμετάλλευση των άλλων ζώων», μετατοπίζει την ευθύνη της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης του ζώου από το μεμονωμένο άτομο στις κοινωνικές συνθήκες, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν το μεμονωμένο άτομο. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν, ο ειδισμός δεν αντιπροσωπεύει μόνο μία ηθική προκατάληψη, αλλά συνιστά ένα σύνολο κοινωνικά αποδεκτών πεποιθήσεων που μας επιτρέπουν να εκμεταλλευόμαστε συναισθανόμενα πλάσματα που ανήκουν σε είδη διαφορετικά του ανθρώπινου.

Αν ο ειδισμός ιδωθεί ως μία από τις ιδεολογίες που νομιμοποιούν, καθιστούν εφικτή και ρυθμίζουν την υπάρχουσα κοινωνική τάξη, ο αντιειδισμός δεν μπορεί παρά να λάβει τα χαρακτηριστικά μιας πολιτικής ρήξης που αποβλέπει τόσο στην αποδόμηση του συνόλου των κανόνων που διαχωρίζουν τα ευτελή σώματα (εκείνα που ανενάως μπορούμε ατιμώρητα να σφάζουμε και να θυσιάζουμε) από τα παραδειγματικά (εκείνα που πρέπει να προστατεύονται και να πολλαπλασιάζονται) όσο και στο ξήλωμα των υλικών (σφαγεία, εργαστήρια, ζωολογικοί κήποι κλπ.) και επιτελεστικών-συμβολικών (νόμοι, κανονισμοί, διαδικασίες κλπ.) μηχανισμών που υλοποιούν τον διαμελισμό ή εμπλέκονται –άμεσα ή

έμμεσα– στα διάφορα στάδιά του.

Πίσω από αυτήν τη ριζική αλλαγή σκοπιάς υπάρχει προφανώς η διαπίστωση ότι η κοινωνία δεν συνιστά απλώς το άθροισμα των ατόμων που τη συνθέτουν, αλλά ό,τι οι κυρίαρχοι κανόνες επιβάλλουν μεταξύ αυτών, το σύνολο των σχέσεων που επιτρέπονται και εκείνων που δεν επιτρέπονται, το σύνολο των σωμάτων που είναι ορατά και αναγνωρίζονται και το σύνολο των σωμάτων που παραμένουν αόρατα και δεν είναι άξια ούτε αναγνώρισης ούτε πένθους. Εξού και το πέρασμα από μία στρατηγική θεμελιωμένη σε αιτήματα εντός των θεσμών σε μία πολιτική απαιτήσεων και διεκδικήσεων εναντίον των θεσμών· εξού και η μεγάλη σημασία που το «δεύτερο κύμα αντιειδισμού» αποδίδει στην όξυνση της σύγκρουσης μεταξύ πολιτικών οπτικών οι οποίες δεν είναι δυνατόν να συνομιλήσουν ή να αναπτύξουν κάποιον διάλογο μεταξύ τους, καθώς αποτελούν φορείς κοσμοθεωρήσεων και οπτικών που είναι αντίθετες και ασυμβίβαστες μεταξύ τους. Η κοινωνική αλλαγή δεν μπορεί να υλοποιηθεί αθροίζοντας ατομικές επιλογές τρόπου ζωής, αλλά πυροδοτώντας και προωθώντας ιστορικές και συλλογικές διαδικασίες σε θέση να μεταμορφώσουν σε πραγματικότητα ό,τι σήμερα μπορούμε μόνο να το φανταστούμε.

Όλα τα προηγούμενα δεν έχουν πρόθεση να ακυρώσουν την ηθική πλευρά του αντιειδισμού. Στον πυρήνα του ο πολιτικός αντιειδισμός δεν επιθυμεί να εκτοπίσει την ηθική διάσταση του ζητήματος, αλλά να καταστήσει ευρύτερο, καθαρότερο και βαθύτερο το βλέμμα μας και αποτελεσματικότερες τις ενέργειές μας. Αν η ηθική από μόνη της είναι θολή και η πολιτική από μόνη της είναι λειψή και κοντόφθαλμη, ο αντιειδισμός είναι υποχρεωμένος να θέσει σε κίνηση μία διττή διαδικασία: ηθικοποίησης της πολιτικής και πολιτικοποίησης της ηθικής. Από την άποψη αυτή, όσο και αν μπορούμε να τις θεωρήσουμε θετικά βήματα, δεν αρκούν οι διάφορες διακηρύξεις δικαιωμάτων των ζώων για την προστασία τους, όπως ούτε και η διακήρυξη των δικαιωμάτων των ανθρώπων δεν διασφαλίζει πλήρως την προστασία των δικαιωμάτων του συγκεκριμένου ανθρώπου: τα διάφορα έγγραφα

περί (ανθρώπινων και μη ανθρώπινων) δικαιωμάτων είναι εξαιρετικά ασθενή και εύθραυστα, η μεροληψία υφιστάμενης κατάστασης είναι έντονη, οι διεθνείς θεσμοί είναι εύκολα χειραγωγήσιμοι, η ανθρωποκεντρική πλεονεξία και η επιθυμία αποφυγής του κόστους της αλλαγής είναι οφθαλμοφανείς, ενώ τα διάφορα οικονομικά συμφέροντα, κυρίως εκείνα της βιομηχανίας του κρέατος, και οι παρασκηνιακές πιέσεις που ασκούν υπέρ τους, είναι πανίσχυρα: πρόκειται για μία σειρά από καθοριστικούς παράγοντες που καθιστούν την όποια πρόοδο ακόμη πιο αβέβαιη.

Επιπροσθέτως είναι απαραίτητο να ξεκαθαριστεί πως ο αντιειδισμός όχι μόνο δεν ταυτίζεται με τη βίγκαν διατροφή και το λάιφ στάιλ, αλλά κινείται πέρα από τα όρια του βιγκανισμού και είναι υποχρεωμένος να το κάνει, αν θέλει να φέρει αποτελέσματα. Σε κοινωνίες όπου η λογοκρισία, η καταπίεση και η πειθαρχία έχουν αντικατασταθεί από την αυτολογοκρισία, την εσωτερικευμένη επιτήρηση και τον ήπιο όσο και εκτεταμένο έλεγχο, ο αντιειδισμός οφείλει να αρματωθεί τόσο εναντίον του κινδύνου της κανονικοποίησης όσο και εναντίον εκείνου του στιγματισμού. Δεν είναι τόσο παράδοξο όσο ίσως με μία επιφανειακή ματιά φαντάζει το γεγονός ότι η κυριότερη αιτία εξημέρωσης του αντιειδισμού στην περιοριστική βίγκαν εκδοχή του θα πρέπει να εντοπιστεί στην εμπορική του επιτυχία. Η κοινωνική αλλαγή δεν συντελείται μέσα από τη συνεχή καθημερινή επανάληψη της εντολής: «Αγόρασε τα σωστά προϊόντα»: τουναντίον η ίδια η ιδέα σύμφωνα με την οποία το καπιταλιστικό σύστημα μπορεί να καταπολεμηθεί με την υιοθέτηση «εναλλακτικών τρόπων ζωής» είναι η πλέον διαστροφική άποψη που το ίδιο το σύστημα έθεσε σε κυκλοφορία και έριξε στην αγορά, προκειμένου να διασφαλίσει την αναπαραγωγή και τη διαιώνισή του – δίδοντας αξία ακόμη και σε προτάσεις ανταγωνιστικές προς αυτό. Με δυο λόγια, ο αντιειδισμός δεν έχει ανάγκη από άλλους καταναλωτές, από καταναλωτές άλλων βιβλίων βίγκαν συνταγών μαγειρικής, από νέα βίγκαν προϊόντα ή από βίγκαν πιστοποιητικά: ή, ακόμη και αν δεχτούμε ότι όλα αυτά τα έχουμε ανάγκη, οφείλουμε να προσθέσουμε ότι δεν έχουμε ανάγκη μόνο από αυτά, ότι ο

βιγκανισμός δεν αρκεί, γιατί δεν αποτελεί παρά μόνο μία από τις πλευρές του συνολικού χειραφετητικού εγχειρήματος. Το ζητούμενο δεν είναι ο βιγκανισμός να καταλάβει μερικά μέτρα παραπάνω στα ράφια των σουπερμάρκετ με τα εμπορεύματα, αλλά ο αντιειδισμός να μετατραπεί σε μία συλλογική δύναμη με εκρηκτική ορμή.

Εξάλλου δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι ο άνθρωπος βλάπτει τα ζώα όχι μόνο όταν τα θανατώνει αλλά και με μία σειρά από δραστηριότητες τις οποίες πολύ συχνά οι θιασώτες της βίγκαν διατροφής και οι φιλοζωικές οργανώσεις δεν λαμβάνουν καν υπόψη τους. Για να κατανοηθεί πλήρως η συγκεκριμένη πτυχή του προβλήματος, θα πρέπει να ξεκινήσουμε από την αρχή ότι τα ζώα δεν είναι μόνο «δοχεία ευχαρίστησης και πόνου», κάτι που εκφράζεται μέσα από το στενό και περιοριστικό δίπολο «πόνος/ευχαρίστηση», και από την πορνογραφία του πόνου με την οποία κατακλυζόμαστε καθημερινά (όλο και πιο σκληρές εικόνες κακοποίησης ζώων, παράνομα βίντεο από σφαγεία, συνθήματα που απευθύνονται στο θυμικό, αλλά ελάχιστα στη λογική) και από τον ηθικό αντιειδισμό: υπάρχουν πολυάριθμες περιπτώσεις όπου τα ζώα υφίστανται δεινά, περιορισμούς και αδικίες, δίχως να κακοποιούνται άμεσα ή να δολοφονούνται – το αυτό ισχύει και για τον άνθρωπο. Για παράδειγμα η κατασκευή ενός μεγάλου αυτοκινητόδρομου μέσα από ένα δάσος μπορεί να μην εξοντώνει τα ζώα ή τα πουλιά που ζουν σε αυτό, αλλά καταστρέφει το ενδιαίτημά τους και τα υποχρεώνει να υποστούν περιορισμούς, διαλύει τις κοινωνίες τους, τα εξαναγκάζει να μεταβάλουν όλη τη ζωή τους· τα προγράμματα ηχητικού εντοπισμού του πολεμικού ναυτικού διαταράσσουν σε μεγάλο βαθμό τις ικανότητες και τη ζωή των φαλαινών· το θαλάσσιο ηχητικό περιβάλλον αλλοιώνεται λόγω των ποικίλων ανθρώπινων δραστηριοτήτων (π.χ. εξορύξεις). Για να μην ξεχνάμε τις επιπτώσεις της εκτεταμένης φωτορύπανσης και της ηχορύπανσης σε βάρος των πουλιών, αποδημητικών και μη. Πρόκειται για ζητήματα τα οποία δεν απαιτούν τόσο μία ηθική απάντηση όσο μία πολιτική λύση και συνδέονται άμεσα με το ερώτημα τι είδος πολυειδικης κοινωνίας επιθυμούμε.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι ο αντιειδισμός δεν μπορεί να απολήγει σε ένα ή πολλά like, σε καρδούλες, σε χαμογελαστές ή κλαίουσες φατσούλες, δεν εξαντλείται στην αλλαγή του μέσου επικοινωνίας και έκφρασης της διαμαρτυρίας υπέρ των μη ανθρώπινων, δεν πρέπει να γίνεται αντιληπτός ως μία στρατηγική μάρκετινγκ. Τα νέα μέσα επικοινωνίας διεύρυναν ασφαλώς το κοινό των περιστασιακών καταναλωτών της ηθικής αγανάκτησης εναντίον της κακοποίησης των ζώων και πολλαπλασίασαν τις δυνατότητες να δούμε τι συμβαίνει πίσω από τους τοίχους των σφαγείων, αλλά δεν βοήθησαν να συνειδητοποιήσουμε ότι η εκμετάλλευση των ζώων και η καταδίκη τους σε θάνατο αποτελούν στοιχείο εγγενές και άρρηκτα συνδεδεμένο με τις λογικές που κατευθύνουν την πολιτική οικονομία του κεφαλαίου. Το μόνο απτό αποτέλεσμα του κλικ-ακτιβισμού φαίνεται να είναι ότι απομάκρυναν τους ανθρώπους από τους δρόμους και τις πλατείες, από κάθε συγκεκριμένη επαφή βυθίζοντάς τους σε μία αυτοϊκανοποιητική πορνογραφική σχέση.

Η αντιειδιστική φιλοσοφία δεν αφορά μόνο την προσωπική σφαίρα, τη σφαίρα της δικής μας ιδιωτικής ζωής. Αφορά προπαντός την εκμετάλλευση και την καταδίκη σε θάνατο δισεκατομμυρίων ζώων, μη ανθρώπινων προσώπων που υποφέρουν όπως εμείς, που έχουν συναισθήματα, που σχηματίζουν οικογένειες και κοινωνίες, που επικοινωνούν μεταξύ τους. Άλλωστε –και αυτό το σημείο δεν θα πρέπει να το παραβλέπουμε– ο αντιειδισμός δεν αγωνίζεται μόνο για τα ζώα: το νερό, η γη, οι φυσικοί πόροι που επιτρέπουν την επιβίωση δεν ανήκουν στους πλουσιότερους ή στους ισχυρότερους, σε εκείνους που είναι σε θέση να τα αγοράσουν, αλλά ανήκουν σε όλους μας – και αν θέλουμε να θεωρούμαστε πολιτισμένοι, εξελιγμένοι, υπεύθυνοι έχουμε την υποχρέωση να τα μοιραζόμαστε. Από την άποψη αυτή, ακόμη και αν γίνουμε όλοι βίγκαν, δεν θα εξαφανιστεί η πείνα από τον κόσμο, δεν θα σταματήσουν τα κύματα των καταδιωγμένων, δεν θα εξαλειφτούν οι σχέσεις κυριαρχίας, όλα συνέπειες μιας κοινωνικής και πολιτικής κατάστασης βασισμένης στην εκμετάλλευση και στην άπειρη ανάπτυξη. Γιατί το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του

ειδισμού είναι η εκμετάλλευση του όντος όποια μορφή και αν έχει αυτό. Για να καταπολεμήσουμε την πείνα στον κόσμο, την εκμετάλλευση ανθρώπινων και μη πλασμάτων, την κυριαρχία του ισχυρότερου σε βάρος του πιο αδύναμου, δεν αρκεί να αλλάξουμε τον τρόπο διατροφής μας: για να πετύχουμε ένα συγκεκριμένο πολιτικό αποτέλεσμα απαιτείται μία διαδεδομένη αντιειδιστική συνείδηση η οποία θα υποστηρίζεται και από μία βίγκαν πρακτική. Δίχως αυτό το βήμα καμιά πραγματική και ουσιαστική αλλαγή παραδείγματος δεν είναι εφικτή.

Η παραδοσιακή αριστερά, σταθερά αγκιστρωμένη στον ανθρωποκεντρισμό της, δεν έχει ακόμη αντιληφθεί ότι ο αντιειδισμός δεν είναι αντίπαλός της, γιατί ο ίδιος δεν είναι ούτε ουδέτερος ούτε ασηπτικός και βεβαίως ούτε μεταϊδεολογικός: ό,τι αυτάρεσκα και απατηλά χαρακτηρίζεται μεταϊδεολογικό είναι συνώνυμο της ιδεολογίας στη νιοστή δύναμη, μιας ιδεολογίας που ύπουλα παρουσιάζεται ως φυσικό δεδομένο, καθίσταται αόρατη και για τούτο περισσότερο αποτελεσματική. Ο πολιτικός αντιειδισμός, όντας ένα συνολικό απελευθερωτικό-χειραφετητικό εγχείρημα, δεν συμμερίζεται καθόλου ένα κάλεσμα όπως εκείνο με το οποίο η Pelluchon κλείνει το δικό της *Μανιφέστο των ζώων* (Corine Pelluchon, *Το μανιφέστο των ζώων. Η πολιτικοποίηση της υπεράσπισης των ζώων*, μτφ. Θαλής Σταθόπουλος, Μελάνι, 2022): «Ανιμαλιστές όλου του κόσμου, όλων των κομματικών αποχρώσεων και όλων των θρησκευμάτων, ενωθείτε… Ο αγώνας για τα ζώα είναι οικουμενικός· ανήκει σε όλους. Αποδίδοντας δικαιοσύνη στα ζώα σώζουμε την ψυχή μας και εξασφαλίζουμε το μέλλον μας» – στον βαθμό που αποκαλύπτει ότι δεν πρόκειται μόνο για ένα κάλεσμα πλαστό, αλλά και για κάτι πολύ επικίνδυνο. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που το ζήτημα των μη ανθρώπινων ζωών δεν πρέπει να αφεθεί στα χέρια ακροδεξιών και δεξιών οργανώσεων, διεστραμμένων υποτιθέμενων εκφραστών των δικαιωμάτων των ζώων που την ίδια στιγμή με πολλή μεγάλη τους χαρά αφήνουν μετανάστες και πρόσφυγες να πνιγούν στη Μεσόγειο, να διαιωνίζονται μορφές εκμετάλλευσης και κυριαρχίας σε βάρος ασθενέστερων ομάδων (άλλοτε οι γυναίκες, άλλοτε οι σκλάβοι,

άλλοτε οι αποικίες).

Το τραγικό είναι ασφαλώς ότι ακόμη και πολλοί ριζοσπάστες και ακτιβιστές της αριστεράς δεν είναι σε θέση να αποκτήσουν μία βαθύτερη σχέση με την τροφή που εισάγουμε στα σώματά μας, αδυνατούν (ή δεν θέλουν;) να αντιληφθούν ότι η τροφή που καταναλώνουμε κρύβει τεράστια βαναυσότητα. Όταν οι άνθρωποι τρώνε ένα σουβλάκι, μία μπριζόλα, ένα χταπόδι ή ένα φιλέτο δεν σκέφτονται τα φρικτά βάσανα που υφίστανται εκείνα τα ζώα απλώς και μόνο για να μετατραπούν κατόπιν σε τροφή προς κατανάλωση. (Επ' αυτού το εξαιρετικό μυθιστόρημα του Upton Sinclair, *Η ζούγκλα* [μτφ. Νίκος Βλάχος, Ζαχαρόπουλος, 2008] παραμένει αξεπέραστο.) Επομένως το γεγονός ότι είμαστε σε θέση να καθόμαστε στο τραπέζι και να τρώμε ένα κομμάτι μοσχάρι ή κοτόπουλο δίχως να σκεφτόμαστε τις φρικτές συνθήκες υπό τις οποίες τα ζώα εκτρέφονται βιομηχανικά, συνιστά έναν δείκτη των κινδύνων του καπιταλισμού· του αποικιοκρατικού τρόπου με τον οποίο ο καπιταλισμός έχει επιβληθεί στα μυαλά μας: δεν μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε μέχρι ποιο σημείο εμπλεκόμαστε στις διαδικασίες του καπιταλισμού και πως άκριτα συνεργαζόμαστε και συμβάλλουμε στη διατροφική πολιτική των πολυεθνικών. Όπως ορθά παρατηρεί η Sarat Colling, αναφερόμενη στην Angela Davis, η έλλειψη μιας κριτικής στάσης σχετικά με την τροφή που καταναλώνουμε αποδεικνύει σε ποιο βαθμό το εμπορευματικό σύστημα κατέστη ο κυριότερος τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο (*Animals without Borders*: *Farmed Animal Resistance in New York*, 2013).

Αντιειδισμός και αντικαπιταλισμός είναι το μοναδικό διώνυμο σε θέση να σώσει τον πλανήτη: θα πρέπει να διανύσουμε προς την αντίθετη κατεύθυνση τον δρόμο που η ανθρωπότητα χάραξε έως σήμερα, κυρίως την εποχή της βιομηχανοποίησης, της φιλελεύθερης επιτάχυνσης ενός συστήματος που μετέτρεψε την εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, του ζώου από τον άνθρωπο, της φύσης-του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο, στον άξονα τόσο της επεκτατικής-αποικιοκρατικής δράσης του όσο και της αντίστασής του σε κάθε απόπειρα μεταβολής. Εδώ και αιώνες

τα ανθρώπινα ζώα (δηλαδή εμείς) αναπτύξαμε εντατικές παραγωγικές δραστηριότητες, λεηλατώντας τη γη, αποψιλώνοντας τους πράσινους πνεύμονες που επιτρέπουν σε όλα τα έμβια να ζουν· κατασκευάσαμε τεράστια και συχνά αόρατα λάγκερ συγκέντρωσης, εξολόθρευσης, καταναγκαστικής εργασίας, όπου εκατομμύρια πουλερικά, πρόβατα, βοοειδή, χοίροι, ακόμη και άλογα ή γαϊδούρια «εκτράφηκαν», για να χάσουν για πάντα την πραγματική ζωή: γιατί τους επιφυλάξαμε μία ζωή σύντομη, ρυθμισμένη αποκλειστικά από τους κύκλους παραγωγής, από τη ζήτηση κρέατος εκ μέρους ενός πληθυσμού που ωθείται να επιλέξει μία διατροφή πλούσια σε ζωικές πρωτεΐνες και ζωικά λίπη, που είναι τριπλά επιβλαβή: για τα ζώα που φονεύονται για την απόλαυση του ουρανίσκου μας, για το περιβάλλον και τέλος για εμάς τους ίδιους. Με άλλα λόγια, έχουμε να κάνουμε με ένα μοντέλο καταστροφικής ανάπτυξης –αλλά σε τελική ανάλυση πρόκειται τωόντι για αληθινή εξέλιξη ή μήπως βρισκόμαστε σε φάση ενέλιξης;– την οποία υποστηρίζουν με όσους μηχανισμούς διαθέτουν –και είναι πολλοί και ισχυροί– οι πολυεθνικές για να ικανοποιήσουν τα δικά τους συμφέροντα. Οι συνέπειες ενός ανάλογου οικονομικού-πολιτικού μοντέλου δεν μπορεί παρά να είναι ολέθριες για το περιβάλλον και τη ζωή όλων των πλασμάτων – ανθρώπινων και μη ανθρώπινων. Η νίκη του καπιταλιστικού και ειδιστικού εγωισμού δεν μπορεί να θεωρηθεί πρόοδος: δεν συνιστά παρά ένα περαιτέρω βήμα προς το τέλος της ανθρωπότητας και της ζωότητας στο σύνολό τους.

Δεν έχει να κάνει με δυσοίωνο καταστροφισμό. Όσες εκκλήσεις και αν γίνουν στις κυβερνήσεις και στις πολυεθνικές του κρέατος (και όχι μόνο· ολοταχώς κινούνται και οι πολυεθνικές των βίγκαν προϊόντων), προκειμένου να αναλογιστούν τις ευθύνες τους και να δουν πώς έχει πραγματικά η κατάσταση, να αντιληφθούν το μέγεθος της καταστροφής που συντελείται, κάθε καλή πρόθεση καταλήγει φωνή βοώντος εν τη ερήμω και δεν εισακούεται. Δεν μπορούμε να εναποθέσουμε τις ελπίδες σε αυτούς, γιατί αφελώς τους ζητάμε να παραιτηθούν από τα προνόμιά τους και να αφήσουν χώρο σε μία επαναστατική –αναμφίβολα αντικαπιταλιστική– λογική, αν θέλουμε να σώσουμε

τον πλανήτη – καθώς δεν υπάρχει άλλος δρόμος έξω από εκείνον της κατάργησης της ιδιωτικής κατοχής των μέσων παραγωγής και των (ανθρώπινων, μη ανθρώπινων, φυσικών, περιβαλλοντικών) πόρων, της ρήξης με την τυραννία του κέρδους και της συσσώρευσης του κεφαλαίου.

Οι απλές εκκλήσεις σε κυβερνήσεις που βρίσκονται στην υπηρεσία πανίσχυρων καπιταλιστικών-οικονομικών συμφερόντων δεν θα μπορέσουν ποτέ να βάλουν τέρμα σε ένα σύστημα εκμετάλλευσης που διαιωνίζει την πραγματικότητα της κυριαρχίας σε βάρος των ασθενέστερων. Ούτε θα επιτευχθεί με προσωπικές διατροφικές επιλογές που ενισχύουν τον καταναλωτισμό ούτε με την επίκληση κάποιων αφηρημένων δικαιωμάτων ούτε ακόμη με την αποκλειστική προσφυγή στην ηθική και τη συμπόνια – δίχως βέβαια να παραβλέπουμε την αξία των τελευταίων. Μία οικονομική διαδικασία δεν είναι κάτι αφηρημένο, αλλά κάτι απολύτως συγκεκριμένο και κατά συνέπεια η ατομική βούληση δεν αρκεί για μία αναστροφή της πορείας.

Για να αντιπαλέψουμε και να ξεπεράσουμε τη δύναμη της αγοράς απαιτείται μία δύναμη ίση και αντίθετης κατεύθυνσης: εκείνη μιας νέας ηθικής, πολιτικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής ενότητας. Ας το χωνέψουμε: έχουμε να κάνουμε με ένα πολύπτυχο αγώνα. Απαιτείται πρωτίστως μία νέα κριτική δύναμη που θα υπερασπίζεται τη ζωή όποια μορφή και αν έχει, όποιο νευρικό σύστημα και αν διαθέτει, σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη. Το ζητούμενο δεν είναι να σωθεί μόνο η ανθρωπότητα, γιατί έτσι δεν θα βγούμε ποτέ από τον φαύλο κύκλο του εγωισμού της ιδιοκτησίας και της αυτοαναφοράς στον οποίο εδώ και αιώνες κινούμαστε. Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τον ορθό λόγο, τη σκέψη μας, θέτοντάς τον στην υπηρεσία των άλλων μορφών ζωής και του πλανήτη.

Οι εκφραστές της αριστεράς θα πρέπει κάποια στιγμή να αντιληφθούν πως ο αγώνας για την απελευθέρωση των ζώων δεν βρίσκεται στον αντίποδα της επαναστατικής προοπτικής, αλλά συνιστά αναντικατάστατο κομμάτι της, και είμαστε υποχρεωμένοι να ανακαλύψουμε και να αναπτύξουμε σχέσεις μεγαλύτερης

συμπόνιας όχι μόνο με τα ανθρώπινα, αλλά και με τα άλλα πλάσματα με τα οποία μοιραζόμαστε αυτόν τον πλανήτη· θα πρέπει κάποια στιγμή να συνηθίσουμε να βλέπουμε όχι τέλεια συσκευασμένα και κομμένα κομμάτια κρέας, αλλά διαμελισμένα υποκείμενα.

Ιδωμένο από την οπτική αυτή το ζήτημα των μη ανθρώπινων υπάρξεων μας βοηθά να συμπεράνουμε ότι το ξήλωμα ενός συστήματος τόσο διαβρωτικού, τόσο διάχυτου και τόσο ισχυρού δεν είναι δυνατόν να εξαρτάται αποκλειστικά από τις πρακτικές και τις επιλογές του υποκειμένου, όσο σημαντικές και αν είναι αυτές με όρους προσωπικής ηθικής και μαρτυρίας. Μόνο μέσα από την αλληλεγγύη και τη συλλογική στράτευση θα μπορούμε να ελπίζουμε σε μία ενεργητική και γόνιμη εναντίωση σε εκείνη την εξουσία και –αν και δεν είναι δυνατό να προβλέψουμε το πότε και τον απαιτούμενο χρόνο– στην ανατροπή του κόσμου στον οποίο ζούμε.

Δεν θα ήταν υπερβολικός ο ισχυρισμός ότι ο αντιειδισμός αποτελεί σήμερα το καθαρότερο συνώνυμο του αντικαπιταλισμού, εξού και ο αντικαπιταλισμός θα πρέπει να είναι ο κοινός παρονομαστής των συμμαχιών που οφείλει να επιδιώκει η αντιειδιστική πρόταση, αφομοιώνοντας τις θεωρητικές και πρακτικές κατακτήσεις των απελευθερωτικών και χειραφετητικών κινημάτων του παρελθόντος και του παρόντος, δίχως στιγμή να διστάσει να ξεσκεπάσει τον ανθρωποκεντρισμό που φωλιάζει σε πολλά από αυτά τα δυνάμει ανατρεπτικά εγχειρήματα. Ο αντιειδισμός αναδεικνύει τον κεντρικό χαρακτήρα της αντικαπιταλιστικής πάλης που καθίσταται ταυτόχρονα το σημείο συνάντησης και η συγκολλητική ουσία με άλλους «ανθρώπινους» κοινωνικούς αγώνες.

Είναι προφανές πως ο αντιειδισμός δεν είναι μία θεωρία που στοχεύει στην απλή μεταρρύθμιση του υπάρχοντος κόσμου –της κοινωνίας μας, της πολιτικής μας, της οικονομίας μας, του υλικού και συμβολικού πολιτισμικού συστήματος εντός του οποίου ζούμε και του οποίου αφομοιώνουμε και εσωτερικεύουμε ερμηνευτικά σχήματα, αξίες και ηθική– αλλά επιδιώκει να τον

αλλάξει άρδην. Είναι όμως και μία θεωρία και μία πράξη σε διαρκές γίγνεσθαι, όχι μία άμεση λύση την οποία πιστεύουμε πως μπορούμε να πετύχουμε με τεχνολογικές καινοτομίες, όπως το εργαστηριακό («τεχνητό», «συνθετικό», «καλλιεργημένο», ή όπως αλλιώς επιλέγουν να το ονομάσουν) κρέας, με το περίφημο «ευτυχισμένο κρέας» ή με τη βίγκαν διατροφή που όχι μόνο δεν μεταβάλλουν τις έννοιες της κυριαρχίας και της εκμετάλλευσης και τις ιεραρχικές λογικές, αλλά ούτε αμφισβητούν τους ρόλους που εμείς επιβάλαμε στα μη ανθρώπινα όντα και σε όσες ομάδες συχνά υποβιβάζουμε στο επίπεδο του ζώου, θέλοντας με τον τρόπο αυτόν να δικαιολογήσουμε τη στάση μας απέναντί τους – ας μην ξεχνάμε ότι για τους ναζί οι Εβραίοι ήταν «αρουραίοι», σύμβολα μόλυνσης, ή «ψείρες», σύμβολα παρασιτικής ζωής· ο βρόμικος και άξεστος είναι «γουρούνι»· οι σαρανταπέντε Γιάννηδες έχουν ενός «κοκόρου γνώση» και η γυναίκα χαμηλής ηθικής είναι «σκρόφα». Όλες οι προαναφερθείσες πρακτικές, οι συγκεκριμένες αντιλήψεις, όσο και αν μειώνουν τον αριθμό των δολοφονημένων ατόμων, όσο και αν περιορίζουν τη ζωική οδύνη, στην πραγματικότητα δεν κινούνται στην κατεύθυνση της απελευθέρωσης των ζώων: δεν αντιπροσωπεύουν μικρά βήματα στην κατεύθυνση της απελευθέρωσης των ζώων, αλλά τεράστια άλματα προς τα μπρος του βιομηχανικού μάρκετινγκ, ώστε να μπορεί να καθησυχάζει τη συνείδηση των καταναλωτών και εκείνη των εμπλεκόμενων βιομηχανιών.

Εξάλλου ούτε ο ανθρωποκεντρισμός μας φαίνεται να αμφισβητείται από επιλογές όπως οι προηγούμενες, καθώς και πάλι στα ζώα επιφυλάσσουμε τον ρόλο του παθητικού αντικειμένου, της καλοσύνης και της ηρωικής συμπόνιας μας, και δεν τα αναγνωρίζουμε ως πολιτικά υποκείμενα. Παρότι εδώ και χιλιετίες δεν σταματήσαμε να εκλεπτύνουμε τις πρακτικές επιλογής και εξημέρωσης, να επιδιώκουμε συνεχώς πιο αποτελεσματικά μέσα αιχμαλώτισής τους, τα μη ανθρώπινα είναι προικισμένα με ενσυνείδητη δράση (agency)· και με την πρώτη ευκαιρία εξεγείρονται ή επιχειρούν να αποδράσουν από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξόντωσης στα οποία τα έχουμε κλεισμένα, από τους διάφορους τόπους στους οποίους τα φυλακίζουμε. Αν η

πορνογραφία του πόνου και ο ηθικός αντιειδισμός μετέτρεπαν τα ζώα σε απλά αντικείμενα οίκτου εξαρτημένα από τον ανθρωποκεντρικό πατερναλισμό, ο πολιτικός αντιειδισμός έρχεται να μας δείξει ότι τα ζώα δεν είναι «δίχως φωνή», ότι φωνή έχουν – και για τον λόγο αυτόν τα υποχρεώνουμε να ζουν σε συνθήκες τέτοιες που ούτε να μπορούν να απαντήσουν ούτε και εμείς να θέλουμε να τα ακούσουμε όταν αντιδρούν. Τα ζώα έχουν δικές τους φωνές και επομένως εμείς οφείλουμε να τις ακούσουμε και κυρίως να σταματήσουμε να θεωρούμε ότι έχουμε το δικαίωμα να μιλάμε εξ ονόματός τους. Είμαστε εμείς που τους αφαιρούμε τη φωνή. Είναι απαραίτητο να σταματήσουμε να εισάγουμε ολοένα και πιο ύπουλους φραγμούς μεταξύ του ανθρώπινου και του ζωικού –του τύπου: «Ο άνθρωπος είναι το μόνο ζώο σε θέση να επαναστατήσει»– και να απεκδυθούμε τον ρόλο του υπεραλτρουιστή ήρωα και σωτήρα, υιοθετώντας μία στάση ταπεινής πολιτικής αλληλεγγύης πλάι και υπέρ όλων των «κολασμένων της Γης», από όποιο «είδος» και αν προέρχονται, μπροστά στον πόνο τους. Η εξέγερση των ζώων δεν έχει ανάγκη από εισαγωγικά.

Ο αντιειδισμός δεν παρατηρεί και δεν θεωρητικοποιεί απλώς το τέλος της ζωικής οδύνης, αλλά επιδιώκει το τέλος της κυριαρχίας μας σε βάρος των ζώων, τη χειραφέτησή μας από την ίδια την έννοια της κυριαρχίας –τόσο μεταξύ των διάφορων ειδών (διαειδικά) όσο και εντός ενός εκάστου είδους (ενδοειδικά), αν και μάλλον είναι η ίδια η κατηγορία του «είδους» που θα πρέπει να τεθεί υπό αμφισβήτηση– και τον τερματισμό του συστήματος των ιεραρχικών λογικών και των ταξινομήσεων. Από τη σκοπιά αυτή ο αντιειδισμός συνεπάγεται έναν επαναπροσδιορισμό του ανθρώπινου και όλου εκείνου του δικτύου σημασιών που αποκαλούμε γλώσσα, πολιτική, ηθική, πολιτισμό με την ευρύτερη –πνευματική και υλική– έννοια: γιατί είναι ακριβώς αυτό το πλέγμα μηχανισμών που δημιουργεί τη ρήξη μεταξύ ανθρωπότητας και ζωότητας, μία ρήξη που ο αντιειδισμός στοχεύει να επουλώσει.

Αλλά ας μην κρυβόμαστε όμως. Ο επαναπροσδιορισμός του σύμπαντος εντός του οποίου κινείται ο αντιειδισμός δεν είναι

εύκολος: η αποστολή του, η αλλαγή παραδείγματος στην οποία αποβλέπει, η δημιουργία νέων εργαλείων δεν είναι κάτι εύκολο, ούτε διαδικασίες που μπορούμε να θέσουμε σε κίνηση ακολουθώντας κάποιον τσελεμεντέ, δεν υπάρχουν έτοιμες συνταγές, γιατί η απελευθέρωση των ανθρώπινων και μη ζωών δεν μπορεί παρά να απαιτεί μία ριζική αλλαγή σκέψης και καθημερινών πρακτικών. Σε κάθε περίπτωση ποτέ δεν θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε υψηλή κοινωνική συνείδηση, τέτοια που θα μας επιτρέψει να εναντιωθούμε στον καπιταλισμό –ο οποίος πάντα θα αντιστέκεται σε κάθε απόπειρα αλλαγής από τα κάτω– αν δεν αρθρώσουμε μία ριζικά διαφορετική γλώσσα, αν δεν συνηθίσουμε στο γεγονός ότι κάθε πλάσμα έχει δικαίωμα στη ζωή, χωρίς να απειλείται, να κακοποιείται, να δολοφονείται από το ανθρώπινο είδος, το οποίο θεωρεί ότι έχει δικαίωμα να σφετερίζεται κάθε άλλη μορφή ζωής πάνω στον πλανήτη και να τη μεταχειρίζεται κατά το δοκούν, προκειμένου να διαιωνίσει την ύπαρξή του.

Αλλά ούτε πώς ακριβώς θα είναι ο κόσμος που θέλουμε είμαστε σε θέση να μαντέψουμε: ο αντιειδισμός δεν έχει την αξίωση να προσφέρει έτοιμες λύσεις, δεν είναι μεσσιανισμός. Γνωρίζουμε ωστόσο ότι, όσο ο ανθρωποκεντρισμός και ο καπιταλισμός θα παραμένουν οι κυρίαρχοι και ηγεμονικοί παράγοντες και δεν θα αμφισβητείται η έννοια και η πραγματικότητα της κυριαρχίας, είναι δύσκολο να μετατρέψουμε την υπάρχουσα κατάσταση, γιατί η κυριαρχία και η εκμετάλλευση συνιστούν ένα από τα οχυρά του σημερινού συστήματος: κυριαρχία και εκμετάλλευση της φύσης (δάση, θάλασσα, γη, βουνά), κυριαρχία και εκμετάλλευση όλων των πιο αδύνατων μορφών ζωής – είναι για να εδραιωθούν κυριαρχία και εκμετάλλευση που το είδος μας στην πορεία του χρόνου επεξεργάστηκε και μετήλθε διάφορες ιδεολογίες: τον ρατσισμό, τον σεξισμό, τις πολιτικές ισορροπίες, τους οικονομικούς λόγους κ.ά. ανάλογα με το εκάστοτε συγκείμενο.

Ίσως η μοναδική ελπίδα που έχουμε να έγκειται στην αμοιβαία αναγνώριση και στη συνάντηση: σε μία συνάντηση διατεθειμένη να θέσει υπό αμφισβήτηση τα προνόμιά μας και τον εσωτερικευμένο

φασισμό μας· όχι μόνο τον προφανή και τον μακροσκοπικό, αλλά και τον αόρατο, το φυσικό τέκνο του καρτεσιανού δυϊσμού, της εκμετάλλευσης του πιο αδύναμου από τον ισχυρότερο, του εσωτερικευμένου και φυσικοποιημένου –και για τον λόγο αυτό συγκαλυμμένου– προνομίου. Είμαστε άνθρωποι, αλλά είμαστε και/προπαντός ζώα.

Μήνυμα στο μπουκάλι…

Δεν είναι εύκολο να προβλέψουμε τις μελλοντικές εξελίξεις ούτε και είμαστε βέβαιοι ότι αυτό που επιθυμούμε και για το οποίο παλεύουμε θα γίνει ποτέ πραγματικότητα: ο δρόμος είναι απότομα ανηφορικός και μακρύς. Επιπλέον ούτε και εμείς σήμερα διαθέτουμε όλα τα απαραίτητα (μεθοδολογικά, εννοιολογικά, πολιτικά) εργαλεία για να οικοδομηθεί ο κόσμος που επιθυμούμε, ένας κόσμος τόσο διαφορετικός από αυτός στον οποίον ζούμε· και ασφαλώς δεν μπορεί να κτιστεί με τα υλικά του παρελθόντος. Συν τοις άλλοις η ιστορική εμπειρία μάς έχει αποδείξει ότι οι παγίδες που ελλοχεύουν είναι άπειρες: εντός μας (υποκειμενικές) και εκτός μας (αντικειμενικές). Αλλά πρέπει να το επιχειρήσουμε, να δημιουργήσουμε έναν κόσμο συμβίωσης πέρα από ταξινομήσεις και κλουβιά…

Η μεταφορά του αλφάβητου θα μπορούσε να μας δώσει σε μεγάλο βαθμό μία εικόνα της διάστασης που υφίσταται μεταξύ της παρούσας κατάστασης του αντιειδισμού και της κοινωνίας που επιθυμούμε να οικοδομήσουμε: το πρώτο γράμμα είναι παρόν, όπως και το τελευταίο: η ιεραρχική και περιοριστική οργάνωση των λογικών που φυλακίζουν, ρυθμίζουν και διαιωνίζουν την κυριαρχία και τον ανθρωποκεντρισμό (το Α)· μία κοινωνία όπου όλα τα ανθρώπινα και μη ζώα θα μπορούν να ζήσουν ελεύθερα (το Ω): είναι όλα εκείνα τα γράμματα που βρίσκονται στη μέση που μας λείπουν και αυτά που πρέπει να βρούμε· λόγους και πρακτικές που θα μας δείξουν πώς στην υλικότητα της ιστορίας θα καταστρέψουμε τα κλουβιά, συμβολικά και υλικά, όπου είναι φυλακισμένα όλα τα όντα, ανεξάρτητα από το είδος στο οποίο

ανήκουν. Ας αναζητήσουμε και ας δημιουργήσουμε ορισμένα έστω από τα γράμματα αυτού του αντιειδιστικού αλφάβητου. Δεδομένης της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ατμόσφαιρας στην οποία ζούμε και της κρούστας που χιλιετίες ανθρωποκεντρισμού έχουν δημιουργήσει, αναγνωρίζουμε ότι δεν πρόκειται για τόσο εύκολο έργο, αλλά ας προσπαθήσουμε να γεμίσουμε έστω κάποια κενά αυτού του αλφάβητου· αν είναι δύσκολο να γράψουμε όλα τα γράμματα που λείπουν, ας βρούμε έστω κάποια από αυτά. Γιατί δεν υπάρχει άλλος δρόμος… γιατί μονάχα αν φανταστούμε το αδύνατο θα μπορέσουμε να μεταβάλουμε μία απαράδεκτη κατάσταση που μοιάζει αμετάβλητα παγιωμένη.

Raúl Zibechi – Λαοί σε κίνηση στη Λατινική Αμερική

Έχουν περάσει 30 χρόνια από την εξέγερση των Ζαπατίστας, ένα κίνημα που έθεσε το ζήτημα της αυτονομίας στο επίκεντρο της πολιτικής συζήτησης και της απελευθερωτικής δράσης. Είναι αρκετός χρόνος για να αξιολογήσουμε πού βρισκόμαστε ή, τουλάχιστον, να επιχειρήσουμε μια προσέγγιση προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε αυτές τις τρεις δεκαετίες, ο ζαπατισμός έχει δημιουργήσει τις δικές του δομές διακυβέρνησης και έχει προκαλέσει μια τριπλή αλλαγή, γενεαλογική, έμφυλη και ως προς το χρώμα του δέρματος. Στα εδάφη όπου «ο λαός κυβερνά και η κυβέρνηση υπακούει», όπως λέει ένα από τα συνθήματα του κινήματος, χτίζουν έναν νέο κόσμο, βασισμένο σε δικές τους δομές, τις οποίες χαρακτηρίζω ως μη κρατικές εξουσίες, αφού δεν εντάσσονται στην κρατική δομή ούτε ελέγχονται από κάποια πολιτική ή στρατιωτική γραφειοκρατία, καθώς η διαρκής εναλλαγή όσων αναλαμβάνουν καθήκοντα στα συμβούλια καλής διακυβέρνησης,

στους δήμους και τις κοινότητες, καταφέρνει να αποτρέψει τη συγκέντρωση εξουσίας που επέρχεται με τις γραφειοκρατίες οι οποίες είναι πάντα μόνιμες, ούτε εκλεγμένες ούτε ανακλητές. Αυτοί οι νέοι κόσμοι συντίθενται από κοινωνικές σχέσεις που είναι πολύ λιγότερο πατριαρχικές και καπιταλιστικές από ό,τι οι σχέσεις που παρατηρούμε στον κόσμο γύρω μας. Τα διάφορα εγχειρήματα στην υγεία, την εκπαίδευση, την παραγωγή και τη δικαιοσύνη ελέγχονται από τις βάσεις στήριξης, οι οποίες τις συντηρούν και επιλέγουν εκείνες κι εκείνους στις οποίες και στους οποίους ανατίθενται τα διάφορα καθήκοντα. Η ύπαρξη καλλιεργειών χωρίς αγροχημικά, η διανομή μέσω των δικών τους δικτύων ανταλλαγής, η μόνιμη συζήτηση για τον υπολογισμό της τιμής πώλησης και η ελάχιστη χρήση χρήματος, μας διδάσκουν ότι πέρα □□από το γεγονός πως δεν

υπάρχει ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, είναι δυνατή η δημιουργία πλούτου ελεγχόμενου από την κοινωνία. Ένα καθοριστικό στοιχείο στον κόσμο των Ζαπατίστας είναι η συλλογική εργασία (minga ή tequio) η οποία θέτει την κοινότητα και τα κοινά σε κεντρική θέση έναντι του ατόμου και του ατομικισμού που προωθεί το σύστημα. Με αυτόν τον τρόπο χτίζουν ένα είδος αντικαπιταλιστικής «πολιτικής οικονομίας» που καθορίζεται από τη μη-ιδιοκτησία, τη συλλογική διαχείριση και την κοινή εργασία.

Ξεκινώντας από αυτές τις σύντομες σκέψεις, θα ήθελα να επισημάνω επτά χαρακτηριστικά των διαδικασιών οικοδόμησης της αυτονομίας, που αναμφίβολα προέρχονται από στον Ζαπατισμό, αλλά που ξεπερνούν το γεωγραφικό πλαίσιο της Τσιάπας.

Το πρώτο είναι ότι οι αυτόνομες διαδικασίες έχουν κερδίσει μια θέση στις πρακτικές των κινημάτων, σε σημείο που, αν και μειοψηφικές, δεν είναι πλέον περιθωριακές. Η αυτονομία είναι μια πολιτική δύναμη που είναι παρούσα σε όλα τα κινήματα, με ιδιαίτερη έμφαση στους αυτόχθονες πληθυσμούς και το φεμινιστικό κίνημα, αλλά και στα μαύρα κινήματα, στους αγροτικούς πληθυσμούς και στα αστικά κέντρα. Ο πολλαπλασιασμός των πολιτοφυλακών αυτοάμυνας σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική

(στο Cherán και στο Guerrero στο Μεξικό, οι περιπολίες των αγροτών και οι φύλακες της λιμνοθάλασσας στο Περού, οι ιθαγενικές πολιτοφυλακές των Nasa και των Misak στην Cauca της Κολομβίας, οι ομάδες αυτοάμυνας των λαών του Αμαζονίου στη Βραζιλία και τόσες άλλες περιπτώσεις σχεδόν σε όλες τις χώρες της περιοχής), δείχνουν την αξιοσημείωτη εξάπλωση του αιτήματος για αυτονομία. Στη διοικητική ενότητα της Αμαζονίας στη Βραζιλία, δεκάδες λαοί συντάσσουν πρωτόκολλα για την οριοθέτηση των εδαφών τους. Ο γεωγράφος Fabio Alkmin τα ορίζει ως «αυτόνομα πρωτόκολλα διαβούλευσης»: από το 2014, υπάρχουν 64 λαοί του Αμαζονίου σε 48 εδάφη που έχουν κάνει αυτήν την επιλογή, προσπερνώντας την κωλυσιεργία του κράτους για την εκπλήρωση ενός στόχου που είχε θεσπίσει το Σύνταγμα πριν από τρεις δεκαετίες. Παράλληλα, η δημιουργία του δικτύου αυτοάμυνας «Φρουρά Cimarrona» στην Cauca της Κολομβίας, που ακολουθεί το παράδειγμα της Ιθαγενικής Φρουράς που είχε δημιουργηθεί νωρίτερα, στις αρχές του αιώνα, μας λέει ότι οι μαύροι πληθυσμοί υιοθετούν επίσης τη στρατηγική της αυτονομίας.

Το δεύτερο είναι ότι πρέπει να μιλάμε για αυτονομίες στον πληθυντικό, αφού κάθε λαός, κάθε κοινότητα ή κίνημα, πραγματώνει την αυτονομία με τον δικό του τρόπο, με τους δικούς του χρόνους και χαρακτηριστικά. Τα συμβούλια των Nasa που συνδέονται με το Περιφερειακό Συμβούλιο Ιθαγενών της Cauca (Consejo Regional Indígena del Cauca – CRIC) είναι πολύ διαφορετικά από τα συμβούλια καλής διακυβέρνησης της Τσιάπας. Με τη σειρά της, η Αυτόνομη Εδαφική Κυβέρνηση του Έθνους των Wampis στο βόρειο Περού (Gobierno Territorial Autónomo de la Nación Wampis – GTANW 2015) και η μεταγενέστερη συμμαχία με το έθνος των Awajún (2018), κατέγραψαν Σύνταγμα και συγκρότησαν κοινοβούλιο, σε αντίθεση με άλλους

λαούς που δεν ακολούθησαν αυτόν τον τύπο οργάνωσης Οι Γκουαρανί Mbya της Ιθαγενικής Περιοχής Tenondé Porá, στην πολιτεία του Σάο Πάολο, ασκούν την εδαφική τους αυτονομία εξαλείφοντας τη φιγούρα του αρχηγού και αντικαθιστώντας τη με

ένα Συμβούλιο Ηγεσίας, η πλειονότητα του οποίου αποτελείται από γυναίκες και νέοι, δημιουργώντας έναν πολιτιστικό μετασχηματισμό μακράς εμβέλειας ως προς το εξωτερικό της κοινότητας, «ενσωματώνοντας την ετερότητα χωρίς να αφήνεται να υποταχθεί σε αυτήν», όπως λέει ο σύντροφος LucasKeese [1] .

Το τρίτο ζήτημα είναι ότι οι αυτονομίες δεν αποτελούν κάποιον τελικό στόχο ή μια θεσμοθετημένη συνθήκη, αλλά μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία είναι πάντα ημιτελής, όπως ο κύκλος στην ιστορία του γέρο-Αντόνιο [2] … Ο A. Fabio [3] σημειώνει ότι «η οικοδόμηση της αυτονομίας δεν έχει τέλος και δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί μια διαδικασία πλήρης ή ολοκληρωμένη, όσο μεγάλη κι αν είναι». Πρόκειται για αυτονομίες σε αντίσταση και για την αντίσταση, αυτονομίες που δεν είναι τόποι άφιξης αλλά χώροι αγώνα όπου χτίζονται νέες κοινωνικές σχέσεις. Επομένως, δεν πρέπει να βλέπουμε τις αυτονομίες ως θεσμούς αλλά ως άλλες κοινωνικές σχέσεις, οι οποίες τροποποιούνται καθώς οι συνθήκες απαιτούν αλλαγές και νέα επιτεύγματα. Διότι οι αυτονομίες δεν ακολουθούν μοντέλα ούτε προσκολλώνται σε ιδεολογίες, αλλά προκύπτουν από την ανάγκη της επιβίωσης ενάντια σε έναν τρόπο καπιταλιστικής συσσώρευσης μέσω της υφαρπαγής ή του εξορυκισμού, που απειλεί την ίδια τηνύπαρξη των ανθρώπων. Το τέταρτο είναι ότι διαφέρουν από την ευρωπαϊκή κληρονομιά, την αυτονομία του Καστοριάδη, των εργατικών συμβουλίων ή του ιταλικού εργατισμού (operaismo).

Δεν είναι ούτε χειρότερα είδη αυτονομίας ούτε καλύτερα, αλλά διαφορετικά και αυτό για δύο σπουδαίους λόγους: ο ένας είναι η ιστορική και δομική ετερογένεια των κοινωνιών μας που ανέλυσε ο Aníbal Quijano [4] και ο δεύτερος η βαρβαρότητα του Τέταρτου Παγκοσμίου Πολέμου [5] , απέναντι στην οποία δεν υπάρχει κανένας άλλος τρόπος υπεράσπισης των εδαφών και υπεράσπισης της ζωής. Το πέμπτο είναι ίσως το πιο περίπλοκο: δεν υπάρχουν καθαρές αυτονομίες, απολύτως αποκομμένες από οτιδήποτε θυμίζει κράτος, ενώ υπάρχουν πολλές γκρίζες, ενδιάμεσες ζώνες, που σχηματίζονται από διττές και μεταβαλλόμενες πρακτικές. Εν

μέρει επειδή το κράτος και το κεφάλαιο λειτουργούν ανταγωνιστικά ως προς τους οργανωμένους λαούς με στόχο να κερδίσουν την υποστήριξη των καταπιεσμένων και αφετέρου επειδή, όπως δείχνει η εμπειρία, τα αυτόνομα εδάφη είναι χωροχρόνοι υπό αμφισβήτηση, καθώς βρίσκονται υπό πολιορκία, τόσο υλικά όσο και συμβολικά.

Το έκτο είναι η αντικατάσταση της κριτικής σκέψης ακαδημαϊκής φύσης, που ιστορικά καθοριζόταν από λευκά αρσενικά της μεσαίας τάξης, από τρόπους σκέψης που βασίζονται σε συλλογικές πρακτικές, όχι σε κάποιο είδος έρευνας-δράσης αλλά, όπως επισημαίνουν οι Ζαπατίστας, στο γεγονός ότι «Η δική μας μεταθεωρία είναι η πρακτική μας». Βρισκόμαστε μπροστά σε μια ριζική αλλαγή σε σχέση με την κριτική σκέψη που γνωρίζαμε. Πολύ περισσότερο όταν οι Ζαπατίστας προσθέτουν πως «η πρακτική έχει ισχυρό ηθικό φορτίο». Δεν πρόκειται για μια ηθική που καθορίζει το τι είναι σωστό ή τι λάθος, αλλά μάλλον για μια ηθική της συνέπειας, του να στηρίζεις όσα λες με το σώμα σου, να συνδέεις τις λέξεις με τις πράξεις, να λες ό,τι κάνεις και να κάνεις αυτό που λες, όπως έχουν επισημάνει σε αρκετές περιπτώσεις. Όσοι από εμάς είχαμε γαλουχηθεί με την ιδέα της δημιουργίας οργανώσεων που χτίζουν τις βάσεις τους, βάσεις που λειτουργούν ως αντικείμενα που πρέπει να ακολουθούν την καθοδήγηση ή την πρωτοπορία, βρισκόμαστε μπροστά σε μια αλλαγή τόσο ισχυρή που δύσκολα μπορεί κανείς να κατανοήσει. Αυτές οι βάσεις, οι «μάζες», όπως συνεχίζουν να τις αποκαλούν κάποιοι, ήταν αδρανείς, δεν είχαν δική τους ζωή, περιορίζονταν στο να ακολουθούν τις εντολές εκείνων που τις καθοδηγούσαν, ενώ η ζωντανή ουσία της αντίστασης είναι οι λαοί που αγωνίζονται. Ίσως γι' αυτό ο υποδιοικητής Μάρκος θεωρούσε ότι η πιο σημαντική αλλαγή ήταν η αλλαγή στον τρόπο σκέψης: «Από την επαναστατική πρωτοπορία στο να διοικείς υπακούοντας. Από την κατάληψη της Εξουσίας από τα Πάνω στην οικοδόμηση της εξουσίας των από τα κάτω. Από την επαγγελματική πολιτικήστην πολιτική της καθημερινής ζωής. Από τους ηγέτες στους ανθρώπους. Από την έμφυλη περιθωριοποίηση στην άμεση συμμετοχή των γυναικών. Από την περιφρόνηση του άλλου στον εορτασμό της διαφορετικότητας» [6]

.

Αν και πολλοί δυσκολεύονται να το πιστέψουν, πολλές ομάδες και λαοί στη Λατινική Αμερική εφαρμόζεται ήδη αυτόν τον τρόπο σκέψης και δράσης, επειδή είναι ένας τρόπος που δεν γεννιέται από κάποια καθοδήγηση ή από κάποιους ηγέτες αλλά από κάτι πολύ βαθύτερο: την κοινή λογική των ανθρώπων, που γεννιέται από τις αντιλήψεις και την κουλτούρα των από τα κάτω. Το έβδομο σημείο πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά: οι αυτονομίες ως μια νέα στρατηγική για να αλλάξεις τον κόσμο ή για να κάνεις μια επανάσταση, ή όποια άλλη διατύπωση προτιμά κάθε άτομο. Ενάντια στην ξεπερασμένη αντίληψη της κατάληψης της κρατικής εξουσίας, αναπτύσσονται αυτόνομες περιοχές που επεκτείνονται οριζόντια, όπως συνέβη με τη δημιουργία των νέων καρακόλ στην Τσιάπας, την οργάνωση της πολιτοφυλακής Cimarrona στην Cauca ή τις περισσότερες από 500 ανακτήσεις γης των Μαπούτσε στη νότια Χιλή. Αυτή η ανάπτυξη προς κάθε πλευρά είναι ασταμάτητη. Αργή μεν, αλλά στο πλαίσιο μιας συλλογικής λογικής την οποία δεν μπορούν πλέον να σταματήσουν, γιατί η συστημική και πολιτισμική κρίση μάς λέει ότι είτε θα αυτοκυβερνηθούμε ή θα χαθούμε.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στάλθηκε από τον Ζιμπέκι για να διαβαστεί στην εκδήλωση που έγινε στην θεσσαλονίκη από την τοπική πρωτοβουλία ενόψει του διεθνούς καλέσματος στις 12 Οκτώβρη από το εθνικό ιθαγενικό κογκρέσο και από το ιθαγενικό συμβούλιο διακυβέρνησης του Μεξικού

1 *Ακτιβιστής και ανθρωπολόγος στο πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο που έζησε μαζί με τους λαούς Γκουαρανί. Βλ. Keese, Lucas (2021). A esquiva do xondaro. Movimento e ação política guaraní mbya. São Paulo: Elefante.*

2 *La historia del principio y del fin, Subcomandante Insurgente Marcos, Σεπτέμβριος 1999.*

3 *Alkmin, Fabio (2023). Plantando palavras, colhendo autonomias: os protocolos de consulta na defesa dos territórios indígenas amazónicos. Élisée – Revista de Geografia da Universidade Estadual de Goiás, Vol. 12, Nº 1.*

4 *Περουβιανός κοινωνιολόγος και ουμανιστής (1930-2018) που ανέπτυξε τις έννοιες της «αποικιοκρατίας της εξουσίας» και της «αποικιοκρατίας της γνώσης».*

5 *Όρος που χρησιμοποίησε το 1999 ο Subcomandante Marcos για να περιγράψει τη νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική επίθεση που ακολούθησε το τέλος του «Τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου», όπως χαρακτήρισε ο Μάρκος τον λεγόμενο «Ψυχρό Πόλεμο».*

6 *Entre la luz y la sombra, 25 Μάη 2014 (Ο Subcomandante Marcos ανακοινώνει τον θάνατό του)*